

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
suznjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 24 (13.557)

Trst, nedelja, 28. januarja 1990

Dramatičen razvoj dogodkov po napetosti in demonstracijah v zadnjih dneh

Nove žrtve na Kosovu

*Po neuradnih vesteh je 9 mrtvih, od teh kar 5 v Orahovcu, kjer so sinoči še trajali spopadi
Kosovska ZKJ obtožuje Slovenijo - Predstavniki alternative objavili program za izhod iz krize*

PRISTINA — Na Kosovu so včeraj padle prve žrtve. Kot običajno so Tanjugove vesti izredno skope in še te dosledno krivijo »albanske separatiste«, ki naj bi v Peči in Orahovcu odprli ogenj proti varnostnim silam. Te naj »bi bile primorane odgovoriti«, v oboroženem spopadu pa je po Tanjugovih informacijah izgubilo življenje pet oseb, več pa jih je bilo ranjenih. Drugi viri navajajo, da je bilo žrtev še več, in sicer devet, ker so nekateri demonstranti že podlegli težkim ranam. Najbolj dramatično je bilo v Orahovcu, kjer so povorko mladih prestregli specialci. Tu naj bi padlo pet mladih Albancev. Ko so se te vesti razširile na okoliške vasi, je iz njih začel pravi pohod na Orahovac, tako da so v mestu še pozno sinoči trajali spopadi. Tudi tokrat je skoraj nemogoče preveriti verodostojnost vesti in govorici. Kot običajno bodo podatki o žrtvah in ranjenih znani šele v prihodnjih dneh. Med drugim je treba povedati, da si številni ranjenci ne upajo v bolnišnice, ker bi jih avtomatično prijaviли sodnim oblastem. Prav tako ni točnih podatkov o številu aretiranih in priprtih.

Tanjug je navedel tudi, da so »separatisti«
streljali na miličnike že v petek, to vest pa je posre-
doval šele včeraj, ko so padle prve albanske žrtve.
Demonstracije pa niso bile samo v Peči in Ora-
hovcu, ljudje so stopili na ulice in zahtevali de-
mokracijo in odstop sedanjega kosovskega vod-
stva tudi v Podujevu, Suvi Reki, Dušanovu in v
Gniljanah.

Na Kosovu so torej razmere zmeraj bolj napete
in negotove. Že iz včerajšnjega popoldanskega dopi-
sa Marjana Drobeža je bilo razvidno, da so bile de-
monstracije albanskega prebivalstva še bolj srdite in
množične kot dan prej. V Titovi Mitrovici, kjer so
predvčerajšnjim stavkali tudi rudarji, so demon-
stranti poškodovali tri policijske avtomobile, v Peči
pa so se demonstracije albanskega prebivalstva ob-
novile včeraj popoldne in so popoldne še trajale. Vo-
dijo jih skupine po sto Albancev, ki s kamenjem in
drugimi predmeti napadajo policijo. Ta jih je posku-
šala razgnati s palicami, solzilcem in tudi s streljan-
jem.

V Uroševcu so včerajšnji tržni dan izkoristili za
zbiranje albanskega prebivalstva, vendar so varnos-
tni organi demonstrante razpršili, pri čemer pa je bil
njihov poseg zelo nasilen. V pričakovanju nadaljnjih
neredov so v Uroševcu prispele policijske ojačenja.

Oblasti poskušajo demonstracije, ki imajo pone-
kod značilnosti pravega upora, zadušiti z množično
uporabo sile. Položaj pa je povsod zelo napet, pone-
kod prav dramatičen. Predsedstvo pokrajinskega ko-
miteta Zveze komunistov Jugoslavije v svojem za-
dnjem sporočilu opozarja, da nemire s svojo politikoj
navdihuje politično vodstvo Slovenije. Stališča pred-
sedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slo-
venije, da je kosovsko krizo treba reševati na de-
mokratičen način in z miroljubnimi sredstvi, partijs-
ko predsedstvo Kosova proglašja za provokacijo in
sovražno dejanje, češ da Slovenija pri izvajanju svo-

jega separatizma išče pomoč pri albanskem naciona-
lizmu in separatizmu. Predstavniki političnih skupin
kosovske alternative pa so včeraj objavili minimalni
program za reševanje krize. Zahtevajo opustitev rep-
resije, nasilja in političnih diskvalifikacij. Njihova
deklaracija zahteva ukinitve izrednih razmer, preki-
nitev vseh političnih procesov, osvoboditev vseh po-
litičnih zapornikov, ki niso uporabljali orožja, ter
svobodno politično in vsako drugo združevanje. Poli-
tična alternativa je svoje zahteve predstavila na
novinarski konferenci v albanološkem inštitutu v
Prištini. Povzeli so jih v pet točk, omenjeno deklara-
cija pa bodo prebivalci Kosova lahko podpisovali na
javnih mestih. Alternativa je obenem pozvala prebi-
valstvo, naj preneha z demonstracijami, ker s tem
daje povod za policijsko represijo. M. D.

Stavka novinarjev

Vsredzavni stavki, ki jo je za jutri, 29. t.
m., oklical novinarski sindikat, se pridru-
žujejo tudi novinarji Primorskega dnevnika,
zato bo prihodnja številka izšla šele v
sredo. Stavka spada v okvir pobud, s ka-
terimi želijo novinarji uveljaviti svobodo
tiska in obveščanja.

Vodstvo KD bo jutri razčiščevalo notranje spore Odnosi v večinski koaliciji še vedno v znamenju napetosti

RIM — Teden, ki se končuje, je bil na političnem pod-
ročju zelo razgiban in razburljiv in na obzorju se je spet
pojaviła prikazen vladne krize in predčasnih volitev. Bili
smo po eni strani pričali velikemu parlamentarnemu spopa-
du med vlado in opozicijo zaradi nenadne odločitve Andre-
ottija in njegove vlade, da se v poslanski zbornici poslužijo
zaupnice, da bi lažje uveljavila svojo voljo v zvezi z refor-
mno krajevnih uprav. Po drugi strani smo bili pričali narašča-
jočemu trenju med strankami petstranske koalicije v
zvezi s celo vrsto vprašanj, začenši z zakonom proti trustu,
ki po znani zadevi Mondadori-Fininvest razburja in razdva-
ja duhove. Da bi bila mera polna, so izbruhnila silovita
nasprotja tudi znotraj strank večine, zlasti Krščanske de-
mokracije, v kateri se je leva komponenta naveličala pogo-
jevalnega diktata zavezništva CAF (Craxi, Andreotti, Forlani)
in se po odstopu Orlandove uprave v Palermu odločila,
da stopi v notranjo opozicijo.

V znamenju teh konfliktov, ki jim lahko dodamo še kon-
flikt, ki že dalj časa razdvaža komunistično partijo, priprav-
ljajočo se na bolonjski izredni kongres, se odpira nov teden,
v katerem lahko pričakujemo naraščanje napetosti. Kar za-
deva spopad med vlado in njeno večino ter komunistično
partijo ter drugimi strankami opozicije, lahko rečemo, da se
bo v prihodnjih dneh še stopnjeval, kajti vlada namerava
vztrajati pri zaupnicah in se s tem izogniti morebitnim
spremembam volilnega zakona. To v bistvu pomeni krnitev
vloge parlamenta in temu se namerava opozicija še odloč-
neje upreti.

Kar zadeva trenje med strankami večinske koalicije,
lahko pričakujemo kakršnokoli presenečenje. Notranja rav-
notežja se lahko v vsakem trenutku spremenijo, kot nam
potrjujejo razne izkušnje iz preteklosti. Pred tednom dni je
Forlani obtožil socialiste, da želijo izkoristiti težave v KPI
in izsiliti predčasne volitve. Socialisti so takoj odgovorili,
da je za takšno rešitev očitno bolj zainteresirana KD. Potem
so se vode nekoliko pomirile, a marsikdo meni, da gre za
krhko premirje. Zadeva Mondadori bo prav gotovo še imela
svoje učinke. Podpredsednik vlade in socialist Martelli je
včeraj jasno poudaril, da petstranski sporazum ni nikoli
smatral zakonskega osnutka o radiotelevizijskih oddajah za
nedotakljivega. Ta izjava ne bo ravno všeč nekaterim par-
tnerjem večine, zlasti ne republikancu La Malfi, ki postavlja
odobritev tako imenovanega zakona Mammì na prvo
mesto in grozi s krizo, če bi ne prišlo do njegove odobritve.
Včeraj se je spet oglasil tudi demokristjanski tajnik Forlani
in pozval večino k večji složnosti. Zato mora priti do tvor-
nega soočenja med strankami, sicer bo postalo sedanje za-
vezništvo nevzdržno. Za utrditev stabilnosti se zavzemajo
socialdemokrati, liberalci pa so včeraj zahtevali spoštovanje
sprejetih obvez.

Razgibano bo v prihodnjih dneh tudi znotraj KD. Jutri
se bo sestalo vodstvo stranke in skušalo poravnati spore.
Tajnik Forlani in s njim mnogi drugi predstavniki notranje
večine so včeraj pozvali oporečnike k večji odgovornosti,
slednji pa odgovarjajo, da ne gre za vprašanje odgovornosti,
pač pa za večjo politično korektnost.

Sodni postopek bodo predvajali na televiziji Krvniki iz Temišvara na vojaškem procesu

BUKAREŠTA — Romunija sodi
najožjim sodelavcem zakonskega in
političnega para Ceausescu. Na sede-
žu vojaške akademije so namreč odpr-
li sodni postopek proti osebam, ki so
obtožene sodelovanja v genocidju, ker
so poskrbeli za izvedbo Ceausecovega
ukaza, naj se v Temišvar pošljejo po-
sebnih vojaških enot ter naj se strelja
na množico, ki je mirno demonstrirala.

Sojenje četverici je trdno v rokah
vojaškega sodišče, sedanja romunska
časna oblast pa se je odločila, da ne
tvega novih kritik in napadov s strani
širše javnosti in so zato v sodno dvora-
no smeli tuji novinarji, za katere je
bilo poskrbljeno tudi za simultani pre-
vod v angleščino in francoščino, celot-
no potekanje sodnega postopka pa je
in bo televizija predvajala v neposred-
nem prenosu.

Obtoženci so se morali predstaviti
sami. Emil Bobu, letnik 1927, je bil
bivši notranji minister, nato minister
za delo, član politbiroja ter tajnik CK
RKP. Ion Dinka je leto mlajši vojaški
kader, ki je dosegel višek vojaške ka-
riere in bil ena vrhovnih osebnosti

notranjega ministrstva. Poleg tega pa
je bil tudi bivši župan Bukarešte. Ma-
nea Manesciu, letnik 1916, je univerzi-
tetni profesor in gospodarstvenik, bil
pa je predsednik vlade od 1974. do
1979. leta. Tudor Postelnicu, najmlajši
član četverice, ki je rojen leta 1931, pa
je svojo politično kariero pričel in
tudi končal v notranjem ministrstvu.

Čeprav bo proces stopil v živo šele
v ponedeljek, so včeraj že zaslišali
Dinco, ki je pred sodniki obnovil bru-
talno režimsko represijo v Temišvaru.
Priznal je, da je organiziral posebne
transporte vojaških enot iz Bukarešte
v Temišvar, nato pa, da je od Ceause-
ca dobil ukaz, naj strelja najprej v
zrak, če pa to ne bi zaleglo, naj strelja
v noge.

Odločno pa je zanikal, da bi bil ka-
korkoli obveščen o tem, da se je na
trgu pred univerzo in hotelom Inter-
continental streljalo na demonstrante.
Prav tako pa ni bil obveščen o tem, da
je pod streljo padalo na desetine ljudi.
Po teh dogodkih se je pričela faza ve-
likega bega, medtem ko je na ulicah
(in pod njimi) razsajala revolucija.

Po izrednem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije Konec starega in začetek novega

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Zagrebški Vjesnik
v uvodniku komentira trditve, da je
šlo na zadnjem izrednem zveznem
partijskem kongresu za spopad med
Srbijo in Slovenijo, kot povsem neos-
novane. V resnici je bil spopad refor-
mističnih demokratičnih jugoslovanskih
političnih sil s silami boljše vizma
in stare partijske discipline, ki je pri-
šla do izraza z zvezno centralizirano
državo.

Stvari v resnici niso bile preproste
in dolga noč med ponedeljkom in tor-
kom v Sava centru je pomenila zgo-
dovinski konec, prelom in pričetek nove
politike.

Poglejmo, za kaj je v bistvu šlo in
kaj se je zgodilo. Slovenska delegacija
je zastopila kongres in to utemeljila s

trditvijo, da Slovenci nočejo biti v
partiji, ki je proti vključevanju Jugos-
lavije v Evropo. Nočejo biti v partiji,
ki je za sodelovanje s SEV, ki ga je
pred petnajstimi dnevi Gorbačov raz-
pustil in to na isti osnovi, kot sodelo-
vanje z EGS, EFTO in drugimi evrop-
skimi organizacijami. Slovenci niso za
partijo, ki proglašja ekonomske bloka-
de, s političnimi pozivi uvaja tudi ekono-
mske ukrepe. Predvsem pa Slovenci
niso za torturo, za zanikanje dosledne-
ga izvajanja človekovih pravic. Toda
proti tem stvarim niso samo Slovenci,
temveč številni delegati, celo večina,
toda večinski sistem (ki je pravno zelo
vprašljivo) je preprečil, da bi bili ti
ključni popravki sprejeti.

Samo v enem primeru, ko so načel-
no zagovarjali »zvezo zvez«, je bila

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Sinoči v Trstu v košarkarski B-2 ligi Jadranovci poskrbeli za podvig

TRST — Jadran TKB je sinoči v
tretjem povratnem kolu košarkarske
B-2 lige poskrbel za pravi podvig.
Jadranovci so namreč po zelo značaj-
ni, požrtvovalni in taktično zreli igri
povsem zasluženo premagali kar vo-
dilnega z lestvice, ekipo Nutrilinea iz
Montichiarja s 74:64.

Naši fantje so si to predragoceno
zmago in seveda zlata vredni točki v
boju proti izpadu prislužili predvsem
z izredno zagrizeno igro v drugem
polčasu, ko so gostje dosegli le 19
točk. Že to dejstvo kaže, da so se naši
borili kot levi za vsako žogo, čeprav
so že v 26. min. ostali brez Sandija
Rauberja, ki si je prislužil peto osebno
napako, v 34. minuti pa je ista usoda
doletela tudi kapetana Valterja Sosiča.

Za sinočnjo zmago so vsi zaslužni,
vseeno pa bi tokrat posebno pohvalili
mladega Deana Oberdana, ki je po za-
četni tremi prevzel igro v svoje roke
in taktično zelo zrelo vodil soigralce.

Obenem pa je dosegel dve trojki, ki
sta naši ekipi še kako dobro zalegli.
Pomembno vlogo je sinoči odigral
tudi David Pregarc, ki je na začetku
srečanja zadelav kot za stavo in bil
tudi v nadaljevanju odločilen za Jad-
ranov uspeh. Spet izreden je bil Mau-
ro Čuk, in to ne samo zaradi lepega
izkupička točk (27), predvsem zaradi
dobre igre tudi v obrambi. Robert Da-
neu je bil sijajen v obrambi in svoj
dopinos so dali tudi ostali.

Že iz uvodnih minut je bilo jasno,
da so jadranovci dobro razpoloženi.
Gostje pa se niso dali presenetiti in
bili po začetnem vodstvu naših (v 6.
min. 16:12) v rahli prednosti (v 11.
min.: 26:23; v 13. min. 35:30; v 15. min.:
39:34; v 19. min.: 45:38). V drugem pol-
času so naši stopili na igrišče še bolj
zbrani in že v uvodnih minutah po-

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Tri smučarske tekme za SP
Figinijeva, Wolfova
in Höflehner

Teniško prvenstvo Avstralije

Po pričakovanju
Steffi Graf

Namiznoteniška A liga
Nepričakovan razplet
in zmaga krasovk

NA 14. IN 15. STRANI

Prvi kongres Slovenskih krščanskih demokratov

RIM — Po skoraj petdesetnem molku bodo Slovenski krščanski demokrati po besedah njihovega predsednika Lojzeta Peterleja prevzeli v bodoče polno odgovornost za nadaljnji politični razvoj v Sloveniji.

Na prvem kongresu te stranke v Ljubljani so pozdravili demokratični razvoj drugih narodov v Jugoslaviji in izrazili zadovoljstvo ob demokratičnem napredku v vzhodni in srednji Evropi.

Krščanske demokrate ne bo pri njihovem političnem delovanju pogojeval revanšizem od dosedanjih nosilcev oblasti. Člani nove stranke lahko postanejo tudi Neslovenci. Največ besed pa so posvetili vprašanju splava, ki mu razni člani nasprotujejo, a nihče se ni izjasnil za zakonsko prepoved, ker se vsi zavedajo, da bi bilo to v sedanjem predvolilnem trenutku zgrešeno.

Demarkacijsko črto med republikama bo odslej nadzorovala redna vojska

Armenci in Azerbajdžanci dosegli sporazum

Začeli bodo z umikom borcev iz Nahičevana

MOSKVA — Armensko ljudsko gibanje in Azerbajdžanska narodna fronta sta včeraj dosegla sporazum, po katerem bosta umaknili svoji miliciji z demarkacijske črte ob Nahičevanski ASSR. Do umika bo prišlo že danes. Sovjetska tiskovna agencija Tass poroča, da je končno prišlo do »premirja«, kar seveda ne pomeni, da je tudi konec krvavega spora med Azerbajdžanci in Armenci. Mejo med zvezno in avtonomno republiko bo odslej nadzorovala redna vojska, vodstvo bodisi armenske bodisi azerbajdžanske ljudske vstaje pa je doseglo, da bodo z vojaki, ki jih je v Zakavkazje poslalo notranje ministrstvo, sodelovale desetčlanske čete obeh strani, a pod pogojem, da ne bodo oborožene.

Medtem pa se položaj v Bakuju postopoma normalizira. Včeraj so skoraj redno delovali javni prevozi, radijske in televizijske oddaje so redno potekale, odprte so bile tudi trgovine in v kioskih so se ponovno pojavili številni časopisi. Kljub napovedi premirja ozi-

roma dogovoru, pa so se spopadi nadaljevali v azerbajdžanskem mestu Lenkoran. Med spopadi je bilo ubitih šest ljudi, tako da se je število žrtev povečalo na 131, med njimi je tudi 28 vojakov. Ta podatek je sporočil general Dubinjak poveljnik vojaške komande v Bakuju.

Ceprav prihajajo iz Zakavkazja spodbudne vesti, pa je napetost še velika. O tem je govoril Dubinjakov namestnik, general Anatolij Kiriljuk, ki je med drugim sporočil, da je prišlo v bližini Lenkorana do novih izgrediv. Na območju, ki leži v neposredni bližini iranske meje, se je vojska spopadla s številčno močnejšo skupino azerbajdžanskih skrajnežev, ki so prešli v ilegalno. Dubinjakov je tudi opozoril na nevarnost, da bi se žarišče spora iz Bakuja preselilo v Lenkoran, saj kaže, da se je tamkajšnja narodna fronta odrekla mestni oblasti in prešla v ilegalno.

Na sliki (AP): armenski borec straži ob tanku, ki so ga izdelali v domači delavnici

Tudi v Turinu bi radi zadihali čistejši zrak

TURIN — Včeraj je začel v glavnem mestu Piemonta veljati ukrep o »polovičnem« mestnem prometu. Turinčani bodo namreč do srede lahko vozili avtomobile, katerih evidenčna tablica se konča z lihimi oziroma sodim številom. Prvi podatki so baje bili zelo spodbudni, saj niti v strogem mestnem središču, ki je sicer vedno zasičeno z avtomobili in nasičeno z izpušnimi plini, ni prišlo do zastojev. Do dokončnega obračuna pa bo treba počakati do četrtega, saj bo ukrep nehal veljati v sredo zvečer. Postaje za merjenje onesnaženosti zraka in mestnega hrupa pa so že včeraj pokazale precej nizke vrednosti. Turinska občinska uprava je zaenkrat izključila možnost, da bi ukrep podaljšala ali ga v bližnji prihodnosti spet ponovila. Kot v Milanu se torej tudi v Turinu prej oslanjajo na tezo preizkusov kot pa na ustrezne ukrepe zoper onesnaženost.

Podoben ukrep bo v sredo začel veljati tudi v Reggio Emilii, kjer pa spoštovanje lihih in sodih števil ne bo obvezno. Tamkajšnja občinska uprava očitno računa na razpoložljivost in dobro voljo občanov, čeprav so lani kar 175-krat zabeležili občutno večje količine strupenih snovi v zraku, kot jih dopušča zakon.

Medtem ko se v velikih industrijskih središčih gredo eksperimentalno politiko, pa »zeleni vlak« pridno potuje po Italiji in dodaja črne pike že itak črnim podatkom o onesnaženju. Včeraj se je ustavil v Genovi, od koder doslej niso prihajale vesti o dušikovem in žveplovem dioksidu in ogljikovem oksidu. Naključje je hotelo, da je bilo te nesnage včeraj sedemkrat več, kot dovoljujejo zakoni. Ne vemo pa, kako so tamkajšnji upravitelji reagirali na vznemirljive podatke.

Poljska se poslavlja od svoje partije PZDP

VARŠAVA — Včeraj so v poljskem glavnem mestu odprli enajsti izredni kongres Poljske združene delavske partije PZDP. Kongres je enajsti in zadnji, saj so se delegati zbrali prav zato, da bi se dokončno poslovili od komunistične partije, ki je nastala 1948. leta, ko je Sovjetska zveza zahtevala poenotenje komunistične partije in socialistične stranke.

Sedaj je tega zavezištva konec, tako da je poslednji generalni tajnik poljske komunistične partije Rakowski z govorniškega odra dejal, da bi se morala PZDP temeljito preosnovati, odločno stopiti na pot evropskega socializma in se preimenoovati v poljsko socialdemokratsko stranko. Rakowski je tudi sporočil, da ne bo kandidiral za mesto generalnega tajnika nove politične formacije, vendar je obenem dejal: »Nihče od mojih sovrstnikov ne bo kandidiral.« Rakowski je skratka pozval delegate, naj podprejo kandidature mlajših političnih kadrov, obenem pa je nekoliko omehtal svoje dosedanje politično stališče, saj bi mu lahko

na vodstvu stranke, ki jo sicer šele ustanavljajo, sledil Tadeusz Fiszbach, bivši tajnik gdanskega sindikata Solidarnost.

Na kongresu se že govori tudi o neki drugi možni kandidaturi in sicer o 35-letnem Aleksandru Kwasińskiem, ki je prav tako zelo naklonjen Solidarnosti.

Sedanji tajnik Rakowski je moral v zadnjih tednih premostiti nič koliko težav, saj ga je Solidarnost, ki ga je do nedavnega precej odkrito podpirala, pustila na cedilu. Morda se je tudi zaradi tega Rakowski na kongresu oddaljil od Mazowieckove vlade, ki ji po njegovem mnenju grozi »da stari totalitarizem in demagogijo zamenja za novega«.

Medtem ko se je v palači Kulture oddvijal poslednji kongres poljske komunistične partije, so se na ulici zbrali demonstranti, predvsem študenti neodvisne ga združenja NZZ ter kakih tristo pripadnikov zveze za neodvisno Poljsko KPN, ki so vzklicali »dol s komunizmom«.

Ob jutrišnji stavki

Novinarji Primorskega dnevnika se pridružujejo jutrišnji splošni stavki italijanskih novinarjev, ki jo je oklical vsedržavni sindikat FNSI. S splošno stavko želijo novinarji opozoriti italijansko javno mnenje na pereče in odprto vprašanje svobodnega in neodvisnega obveščanja. Sindikat novinarjev zahteva, naj vlada in parlament v najkrajšem času sprejmeta učinkovit zakon proti trustom na založniškem področju ter zakon, ki naj sodobno uredi vprašanje radijskega in televizijskega sistema. Dosedanje 13-letno odlašanje je povzročilo veliko škodo, predvsem pa je zameglilo pravila igre. Sindikat novinarjev meni, da mora v vladi in parlamentu ter v vseh državnih institucijah prodrati spoznanje, da je vprašanje informiranja eden od temeljnih problemov za nadaljnji demokratični razvoj italijanske družbe. Zaradi tega ni dopustno, da se problem informiranja rešuje samo po gospodarski in finančni logiki in da ga urejajo samo pravila trga.

Novinarji Primorskega dnevnika pa obenem opozarjajo tudi na gospodarsko in finančno krizo, ki še vedno pesti Založništvo tržaškega tiska in ki izrazito bremeni tudi Primorski dnevnik. Dopolnilna blagajna, ki je v veljavi v vsem podjetju, je močno okrnila novinarske vrste, televizijska agencija Alpe-Adria pa je še vedno zamrznjena. Novinarji so pred nekaj dnevi na sindikalni skupščini poverili sindikalnemu odboru mandat, da z vodstvom podjetja preveri potek gospodarske in finančne sanacije založniške hiše in da obenem zahteva tudi jasnejše in perspektivnejše načrte za prihodnost. Obenem so novinarji poudarili svojo pripravljenost, da zastavijo vse svoje sile in navežejo vse potrebne stike, da bo časopis lahko premostil sedanjo krizo.

Sindikalni odbor

● Konec starega in začetek novega

NADALJEVANJE S 1. STRANI
slovenska delegacija resnično v manjšini.

Odhod slovenske delegacije na osnovi teh jasnih stališč je izzval resnično krizo in dilemo: nadaljevati kongres kot da se ni nič zgodilo, kot je zahteval Milošević in kar bi pomenilo obnovo enotne trdne partije z vsemi atributi oblasti in prisile proti onim, ki se upirajo. Ali pa prekiniti kongres in s tem priznati dejstvo, da je ZKJ razbita, da stare komunistične partije in njene naslednice ni več, da se je pričelo povsem novo razdobje.

Kaj kmalu se je izkazalo, da je za Miloševićem samo njegova partijska delegacija, velika večina delegatov - od Hrvatov, Bosancev in Makedoncev vse do JLA - pa je za prekinitve.

Dan kasneje so vse te stvari jasno prišle na dan na zasedanjih partijskih vodstev, v izjavah odgovornih predstavnikov in v tisku.

V resnici so bile na kongresu tri skupine, ki so se med seboj prepletale. Napredna, demokratična, ki je šla od strnjene slovenske delegacije do vseh ostalih skupin: zelo močno je prisotna v Hrvaški, nekoliko manj zato pa militantno med Bosanci, prišla je na dan med Črnogorci in pri raznih glasovanih celo med srbskimi delegati. V sredi so nostalgiki, pošteni ljudje, »radniška klasa«, po večini starejši, ki odkritosrčno jokajo za stariji časi »bratstva in enotnosti«, strnjene delavskega razreda, velike zmagovite Jugoslavije in ki novega razmerja sil, velikih novosti ne razumejo prav dobro. Ti kolebajo in so kolebali na kongresu, tako da so se ustvarjale povsem različne večine in manjšine.

Na nasprotnem bregu pa je izredno hrupa, agresivna in netolerantna skupina, ki ima dvojni predznak: velesrbsvo in boljševeizem, ki se med seboj izenačujeta in spopolnjujeta.

V tem ozračju je bila na kongresu posebej opažena »bosanska pobuda«, ki jo je sprožila skupina bosanskih delegatov in ki teži k legalizaciji, priznanju dejstva: iz ZKJ naj se ustvarita dve stranki: socialistična - demokratična in komunistično-boljševiška. Vsaka naj se predstavi volilcem in naj ima tisto težo, ki jo v demokratičnem boju resnično ima. Težko je prerokovati, toda ta predlog v resnici odgo-

varja dejanskemu stanju in takšen bo zelo verjetno končni razplet dogodkov.

Med kongresom in kasneje v praktičnem življenju se je tudi izkazalo, da ne obstaja enačaj med ZKJ in Jugoslavijo. Z razpadom zveze komunistov Jugoslavija še zdaleč ni pred neslavnim koncem. Prav obratno, šibitev volilne vloge politike nad državo in nad ekonomijo je omogočila prvi resni korak v smeri stvarnega reševanja gospodarske in vsesplošne krize. Vlada je ostala na svojem mestu, redno dela, skupščina zaseda, delegati v komisijah se pripravljajo, kot so se prej in kot se pripravljajo v vseh bolj ali manj demokratičnih parlamentih tega sveta. Sistem deluje, morda bolj uspešno kot je prej, saj je bistvo reševanja prav v ločevanju partije od državne oblasti. To dejstvo je Miloševićev poraz na kongresu izredno pospešilo.

Slovenska delegacija se je s kongresa vrnila utrujena, toda kot zmagovalka. To je bil nov prispevek slovenske politike k splošnemu jugoslovanskemu demokratičnemu napredku in kot takega ga je ocenil tudi svet. Tako oni na Zahodu kot na Vzhodu. V vsem svetovnem tisku, v vseh sredstvih množičnega obveščanja, namreč vedno bolj prodira spoznanje, da je treba podpreti one, ki so za demokracijo, obsoditi pa one, ki so za torturo. Dopolnilna New York Timesa, starejša odločna in energična elegantna gospa, ne bo nikoli odpustila Miloševiću laži, ko ji je izrekel: »V Srbiji ni niti enega političnega zapornika.« Ko mu je navedla uradno število, da je na Kosovu zaprtih zaradi političnih deliktov 232 Albancev, je celo to zanikal in ponovil: »V Srbiji ni nobenega političnega jetnika«.

Kongres se je končal, stare partije ni več. Za njo lahko upravičeno potočimo solzo, saj je v zgodovini jugoslovanskih narodov veliko pomenila. To je bila partija osvobodilnega boja, odpora proti stalinizmu. V njej se je rodila slovenska pomlad, bosanski in hrvaški iskalki novih poti so zrastle v njej. Toda to je postala tudi partija boljševiške zastarele logike. Njen konec ne pomeni smrti, pomeni porod. V treh dneh smo v Sava centru prisostvovali dvojnemu dogodku: smrti starega in rojstvu novega.

1. FEBRUAR 90

BTP

Buoni del Tesoro Poliennali

● BTP so štiriletne obveznice s koriščenjem 1. februarja 1990 in zapadlostjo 1. februarja 1994.

● Obveznice dajejo letno 12,50% bruto obresti, izplačljive v dveh šestmesečnih obrokih.

● Privatni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih 29. januarja do 13.30.

● BTP bodo dodeljeni po marginalnem sistemu (asta marginale); po ponudbi, ki je sestavljena s številkom emisijske cene in znes-

kom »pravice do podpisa (diritto di sottoscrizione)«. Ta vrednost je izražena v 5 stotinkah ali mnogokratniku.

● Rezervirajo se po ceni, ki je lahko 95,85% povišana za najmanj 5 stotink. Cena, ki bo iznešena na dražbi, bo objavljena v časopisju.

● Dodeljene obveznice je treba poravnati 1. februarja po ceni, ki jo je določila dražba, ne da bi plačali kakršnokoli provizijo.

● Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov.

Rok rezervacije za občinstvo: do 29. januarja

Fiksna cena emisije v %

95,85

Pravica do podpisa minimuma

0,05

Maksimalni letni donos bruto

14,35%

neto

12,53%

S posveta v Milanu med predsedniki deželnih svetov

Okrepiti je potrebno radiotelevizijske službe v posameznih deželah

MILAN — Včeraj se je v Milanu zaključil dvodnevni posvet predsednikov deželnih svetov, ki mu je predsedoval koordinator Nicola Di Cagno, predsednik deželnega sveta Pulje. Za Furlanijo-Julijsko krajino se je posveta udeležil predsednik skupščine Paolo Solimbergo.

Ko je minilo dvajset let od ustanovitve dežel za navadnim statutom je bil ta milanski posvet tudi priložnost za obračun sicer zelo kompleksne stvarnosti krajevnih avtonomij. O tem vprašanju bodo sicer podrobneje razpravljali na zasedanju, ki ga v prvih dneh prihodnjega meseca v Genovi prireja dežela Ligurija. Na milanskem zasedanju sta veliko pozornost pritegnila posega ministra za deželna vprašanja Maccanica in predsednika senata Spadolini, s katerima so se predsedniki deželnih svetov zadržali in z njimi razpravljali o najbolj aktualnih problemih.

Sicer pa so na milanski konferenci poglobili tudi stanje deželnih odborov za televizijsko službo. Prišla je do izraza vse večja potreba po pluralizmu televizijske informacije, ki se lahko opira prav na pobude krajevnega značaja. Odbor za radiotelevizijsko službo iz Furlanije-Juljske krajine (predsednik Franco Brussa, podpredsednik Giuseppe Mariuz in svetovalec Fabio Suadi) se skupno z drugimi deželnimi odbori iz države predlagal, da bi se izrekli o že osvojenem dokumentu glede krajevnih televizijskih oddaj. Gre za predlog vsedržavnega zakonskega

osnutka, ki so ga podprli načelniki svetovalskih skupin deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine in ki je sedaj na seznamu predlogov, o katerih mora v kratkem razpravljati deželna skupščina. Ta zakonski osnutek daje Deželam posebno vlogo v javnem in zasebnem radiotelevizijskem sistemu, izhajajoč iz ugotovitve, da samo »močan« krajevni sistem lahko uresničuje pravi pluralizem.

Zakonski osnutek med drugim predvideva, da je treba dodeliti 2,5 odstotka reklame, ki je bila zbrana na vsedržavni ravni, krajevnim radiotelevizijskim postajam, ki bi tako lahko računale še z dodatnimi 80 milijardami lir (poleg sedanjih 125). Ta predlog vsedržavnega zakonskega osnutka F-JK se vsekakor vključuje v sicer že dolgotrajno razpravo v parlamentu o bodoči ureditvi radiotelevizijskega sistema (tako imenovanega zakona Mammì). Na milanskem posvetu so predsedniki deželnih svetov osvojili predloge naše dežele.

S tem v zvezi je predsednik deželnega odbora za radiotelevizijsko službo Brussa izrazil veliko zadovoljstvo. Dodati je treba, da so ta predlog v preteklih dneh že podprli tudi predsedniki deželnih odborov. Pri tem je še dodal, da ta prizadevanja niso usmerjena v obrambo avtonomije radiotelevizijskih odborov, ampak širši vlogi, ki jih dežele lahko opravljajo v informacijskem sektorju, ki bo v prihodnjih letih vedno važnejši v družbeno-gospodarskem življenju.

Slovenska komisija PSI o aktualnih vprašanjih

GORICA — Maccanico zakonski osnutek, priprave na upravne volitve, stiki s strankami in gibanji v Sloveniji. O teh vprašanjih je na svoji zadnji seji, ki je bila v Gorici, razpravljala slovenska komisija pri PSI. Največ pozornosti so seveda namenili Maccanicovem zakonskemu osnutku, oziroma sklopu popravkov in izboljšav. Predlog dopolnil in sprememb je v glavnem izdelal in bo v kratkem izročil deželnemu vodstvu PSI. Pri sestavi dopolnil in predlogov sprememb, so člani slovenske komisije upoštevali predvsem vprašanja rabe jezika in teritorialnih omejitev.

Glede pomladanskih upravnih volitev so člani slovenske komisije potrdili stališče, da se v manjših obččinah obnovijo levo usmerjene občinske liste. V zvezi z volitvami v večjih obččinah, kjer velja poročni sistem, si bodo člani komisije, v dogovoru in sodelovanju z vodstvi stranke, prizadevali za uveljavitev slovenskih kandidatur.

Precejšnjo pozornost so člani komisije namenili tudi obravnavi političnih dogodkov v Sloveniji, ocenili dosedanje stike z različnimi strankami in gibanji ter ugotovili koristnost, da se sodelovanje nadaljuje.

Gospodarski dopis iz Slovenije

POLITIČNA NALOGA

»Dopojte ljudem, da bi pome-nilo odstopanje od programa konvertibilnega dinarja pogreznitev v hudo revščino. Dosežite, da bodo ljudje solidarni s programom. Ne smejo zahtevati višjih plač. Vlada nikakor ne sme popustiti pred zahtevami po višjih plačah. Mora prepričati delavce.«

Uganite, kdo je bil ta politični aktivist, ki je izrekel takšna opozorila in celo prošnje. To je bil najodličnejši svetovni ekonomist, harvardski profesor — Jeffrey Sachs. Ta ekonomist je dal naši zvezni vladi novo nalogo - politično, kar je nekoliko nenadno zlasti zaradi tega, ker gre za ekonomista in ne za politika. Toda kdor pozna, kaj je Sachs počel doslej, ga takšen nasvet ne bi smel presenetiti. Tudi ko je prepričeval bolivijsko javnost, je govoril, da vlada ne sme popustiti pred socialnimi pritiski, ki so bili v Boliviji celo bistveno hujši kot so zdaj v Jugoslaviji, saj je bila tam zamrznevanje cen spremljana še z naglo padajočo ceno rud na svetovnem trgu (Bolivija pa je močan izvoznik kositra), kar je plače realno močno zmanjšalo, veliko delavcev pa je ostalo brezposelnih. Toda to je veliko manjša cena, je dejal takrat Jeffrey Sachs, kot pa cena, ki jo zahteva hiperinflacija.

Zamrznjene plače tudi v Jugoslaviji prinašajo nove napetosti, ki se utegnejo še povečati, kajti jasno je (nekateri prvi podatki pa to tudi potrjujejo), da se bodo plače tudi realno zmanjšale. Novo tržno gospodarstvo, na katerega jugoslovansko delavstvo ni navajeno in se močno prestraši vsakega tržnega poka (stečaj) bo prineslo množične proteste.

Novih pretresov je že precej, vendar pa je njihova ost usmerjena drugam, kot je bilo pričakovati in kot smo napovedovali. Makedonski delavci so na primer januarja organizirali dokaj široko stavko, a se niso obrnili proti Markoviću, čeprav so v začetku decembra že pripravljali opozorilno stavko, namenjeno zvezni vladi. Zdaj nasprotujejo svoji, makedonski vladi, ki ji očitajo nesposobnost in celo skorumpiranost.

Precej delavskega ropota je v Črni gori. Prihaja do najrazličnejših političnih obračunov. Na novo se rojevajo politične sile, ki odkrito nastopajo kot opozicija, bodo skušale dobiti delavce na svojo

stran, vendar (tako se je že izkazalo) ne z agitiranjem proti Markovićevemu programu, kajti delavci tega programa niso odklonili.

Stavka strojevodij na hrvaških železnicah je bil velik preizkusni kamen. Strojvodje niso nasprotovali novemu gospodarskemu programu zvezne vlade, zahtevali so le večje plače in precej dodatnih ugodnosti, pa izboljšanje delovnih razmer in seveda tudi zamenjavo direktorjev. Stavka se je pravzaprav nenavadno končala. Železnice niso dosegli nekaterih izboljšav, ne pa tudi bistveno večjih plač. Vztrajati pa niso mogli v stavki še naprej preprosto zato, ker so se zamerili ostalemu hrvaškemu delavstvu. Strojvodne zahteve po 1500 mark visoki poprečni plači je vzneveljila druge delavce, ki imajo le nekaj sto mark plače. Ti delavci so med drugim železničarjem očitali, da rušijo Markovićev program.

Kaj pa v »najmočnejši republiki«? Kot smo omenili že prejšnjič, v Srbiji na veliko zamenjujejo direktorje in se grede gospodarsko blokado. Kam se bodo tam obrnile socialne napetosti? Ali res proti snovalcem protibirokratske revolucije, kot nekateri napovedujejo? Mislim, da ne bi smeli podcenjevati možnosti srbske politike. Ta bo v obrambo pred svojim zlomom še kako ropotala, saj se ni zmožna prilagoditi novim jugoslovanskim razmeram, ki jih prinaša zahodni veter. Torej bo skušala obdržati delavstvo na svoji strani in ga pogoniti proti drugim za svoje povzdignjanje. A tudi tam se razmere spreminjajo. Politične sile, ki nosijo nazive nove demokratičnosti, bodo nasprotovali enostranski mobilizaciji ljudi. V najmočnejši republiki se torej napoveduje močnejši notranji politični boj, socialne stiske pa so tiste, ki jih bo vsak skušal izkoristiti na svoj način.

Zaradi vsega tega vlada pri političnih strankah ne more računati na kakšno posebno podporo pri takšni politični nalogi, kakršno ji je naložil J. Sachs. Sreča, da nanjo ni nikoli računala trdeč, da za svoje gospodarske ukrepe ne bo hodila po odobritev v partijske vrhove. To se ji po zadnjem partijskem razsulu že obrestuje, a delo se šele začneja.

JOŽE PETROVIČ

tržno obvestilo

Nizozemska tv je priredila razpravo

Posvečena privržencem mladosti

Retinol v središču ameriških raziskav

MILAN — Bila je skoraj osma ura zvečer, ko so se nizozemski privrženci lepote zgrnili pred televizijske zaslone. Bilo je namreč tik pred začetkom oddaje, posvečene retinolu in njegovi sposobnosti omejevanja gub.

Tisto, kar je nizozemsko državno televizijo spodbudilo k temu, da se je lotila zadeve, je bilo dejstvo, da so tamkajšnje lekarne pod hudim pritiskom naraščajočega povpraševanja po retinolski kremi proti gubam.

Protagonisti razvnete televizijske razprave v oddaji z veliko odmevnostjo so bili torej retinol in njegovi učinki proti gubam. Najnovejša vesti iz Amerike namreč potrjujejo aktualnost tega pojavnega Harry Elden in Elizabeth Sweitzer z Xienta Institute for Skin Research v Bernvillu v Pennsylvaniji sta si prisluzila svetovno slavo s testi o retinolski kremi, ki so dali izredne rezultate. Pokazali so njeno sposobnost, da po podaljšanji uporabi omeji tako število kot globino gub.

Bo torej privržencem večne mladosti končno zadovoljeno? Če sodimo po nizozemskem množičnem povpraševanju v lekarnah, lahko pritrudimo. Kozmetična krema z retinonom, ki sta jo testirala raziskovalca Elden in Sweitzer, je proizvođač multinacionalne družbe KORFF, ki ima sedež tudi v New Yorku. Na voljo je tudi v italijanskih lekarnah, in sicer v različnih verzijah glede na starost kože: za 35, 45, 55 in več let staro kožo.

TV Koper-Capodistria poslej brez ZK

KOPER — Na sestanku osnovne organizacije ZKS na TV Koper-Capodistria so člani sklenili, da razpustijo osnovno organizacijo. Devetintrideset komunistov v 150-članskem kolektivu meni, da je to eden od korakov pri sestopu partije z oblasti, da je poteza v skladu z zakonom o političnem združenju in da na ta način tudi formalno uveljavljajo načelo ločitve politike od stroke, kar je v sredstvih obveščanja zelo pomembno. Čeprav, kot pravijo, so tudi doslej ločevali politiko

in stroko, je »umik« osnovne organizacije ZK in TV hiše nov prispevek k omenjenemu cilju. Pomemben je tudi zato, ker se je to zgodilo pred volitvami. Osnovna organizacija ZK v TV Koper-Capodistria je prva med osnovnimi organizacijami v informativnih hišah, ki se je reformirala in katere člani se bodo v občinski organizaciji ZK vključevali v delo ZK na nov način, ki bo sprejet, predlagan na komiteju.

D.Gr.

JE Krško: zakaj obtožbe brez argumentov?

LJUBLJANA — Zahteva dr. Petra Ambrozyja, namestnika koroškega deželnega glavarja, o ustavitvi jedrske elektrarne v Krškem še ni prišla do slovenskega izvršnega sveta, čeprav so o tem avstrijski časniki poročali že pred časom. Do IS tudi še ni prišla podobna zahteva avstrijske ministrice za vprašanja zaštite okolja Flemingove.

Zakaj so se v Avstriji, še posebej na Koroškem, spravili prav na JE Krško - menijo v Sloveniji - sodi morda v okviru trenutnih političnih razmer, ob vedno glasnejših zelenih silah v SRS. Lahko pa sodi tudi v predvoilne boje na Koroškem, kajti tehničarjev in drugih argumentov, poudarjajo, ob zahtevah za zaprtje JE Krško dejansko sploh ni. Vse to se sprašujejo zato, ker je Avstrija obdana z jedrskimi elektrarnami. Še najbolj avstrijski mejni sta JE Bohumice na Češkem (30 km) in JE Dukovani (50 km), obe imata kar po štiri reaktorje. V ČSSR gradijo 60 km stran še eno JE, in sicer v Temelinu. Za primerjavo: JE Krško je oddaljena od avstrijske meje (v njeni bližini je kar 46 jedrskih elektrarn) 80 km, pa še Karavanke so vmes. Sicer pa v Sloveniji so že večkrat poudarili, da bodo JE Krško tujci zaustavili, kadarkoli bo nastopilo vprašanje varnosti, ki sedaj ne obstaja.

Zadnje slovo od Antona Ferjančiča

PORTOROŽ — Dne 22. januarja je v Portoržu sklenil svojo, blizu sedem in pol desetletja dolgo, trdo in strmo življenjsko pot, Anton Ferjančič, narodni heroj, nosilec Partizanske spomenice, rezervni major JLA, naš dragi tovariš Zvonko.

Pričel jo je na Vipavskem kot bajtarski sin, ki je moral za svoj goli obstoj garati že od osmega leta starosti kot pastirček, hlapec in delavec na žagi. Bil je sin takrat zaslužnjega, brezpravnega primorskega ljudstva in je zanj še zlasti veljala Kajuhova: »Biti mlad v teh težkih časih je brez mladosti biti mlad, mlad in poln nad.« Zvonko je zato pravo mladost ter uresničevanje svojih nad doživeljal šele v partizanih.

Pridružil se jim je 28. 11. 1941 kot eden prvih primorskih mladeničev, ki so prebegnili iz italijanske vojske v partizane. Tam ga je sprejel Ervin Dolgan-Janez, ki ga je CK KPS s prvo četico poslal na Primorsko: »On, Martin Graif in Šaša Lamut so mi pojasnili pomen in cilje naše borbe,« je kasneje zapisal Zvonko v svoji biografiji. »Sprejeli so me v partijo in jaz sem videl v njih nekaj resnično človeškega, ne samo v govorjenju, ampak tudi v dejanjih. Zato sem se trudil, da bi pomagal, kar je bilo v moji moči.«

To je Zvonko res nato ves svoj vek počel, tako med NOB kot po osvoboditvi. Njegov življenjepis pravi, da je v času osvobodilnega boja opravljal več kot 15 različnih odgovornih in zaupnih nalog. Med drugim je bil intendat I. bataljona Simona Gregoričiča, kurir za zvezo Primorske z Glavnim štabom Slovenije, funkcionar v vojni oblasti 9. korpusa, komandant mesta Čepovan, kasneje Škofje Loke in naspolej Kranja.

Najljubšo in najdaljšo nalogo je Zvonko opravljal med 1942 in 1944 kot komandir zaščitne čete pri Pokrajinskem komiteju ZK za Slovensko primorje. Tu, na »točki 360« sem Zvonka doobra spoznal in se navdušil zlasti nad tremi stvarmi, ki so bile plod tudi njegovega osebnega vpliva na izkušenejšega vodenja. Zaščitno skupino, sicer izbranih, vendar naznačenih, mlajših borcev je Zvonko dvignil v elitno vojaško enoto, ki je uspešno opravljala vrsto odgovornih nalog.

Ob čvrsti disciplini je vendar na točki 360 vladala sproščena atmosfera in tople, človeške vezi so združevale člane primorskega političnega vodstva in zaščitne čete. Spodbujal je in z nami vsemi vred vzdrževal pristen tovariški odnos do ljudi, ki so nam nudili stremo in gostoljubje, čeprav so s tem tvegali lastno in življenje članov svojih družin. Vedel je, da brez pomoči in ljubezni ljudstva, ne more obstajati nobena vojska, najmanj partizanska.

Prav toliko, če ne še kaj več nalog je opravljal po osvoboditvi: poveljnik LM na Vipavskem, Tolminskem in Goriškem; vodilni delavec v gozdnih in lesnih gospodarstvih v Ajdovščini, Bohinju, Idriji in Tolminu; sekretar OK ZK; odbora SZDL; delegat in poslanec Skupščine SR Slovenije, član RO ZZZ NOV Slovenije, po upokojitvi 1966. pa član skupščine in DPO Občine Piran ter Obale.

Če za koga, potem za Zvonka velja misel, da ključ uspeha v življenju ni v tem, da človek dela tisto, kar ljubi, temveč da ljubi to, kar dela. Samo ljubezen do dela

pa vendar ni bila dovolj, trudil se je, da bi bil nalogam tudi strokovno dorastel. Kot številni Primorci, ki jih je fašizem oropal ne le rodnega jezika in kulture, temveč jim je zaprl vse poti do znanja, je Zvonko skušal to vrzel nadoknaditi, kjer je le mogel. Učil se je »spotoma« in je med številnimi napornimi nalogami v NOB in po osvoboditvi vedno našel voljo in moči za izpopolnjevanje, sprva v tečajih in nato v šolah. Največji učitelj pa mu je bilo življenje.

Vse naloge je opravljal zavzeto, dosledno, možato in preudarno; s pravo mero, zlasti pa s priirojenim ljudskim čutom za pravičnost in stiske sočloveka. S poštenostjo, odkritostjo in skromnostjo je zlahkoma našel pot do src preprostih ljudi. Kdor je postal njegov prijatelj, je to ostal za vse življenje. Rad je imel ljudi in oni njega. Nadvse pa je ljubil vse, kar je povezano z naravo, gozdom ter ljudmi, ki jih je srečal v narodnoosvobodilni vojni. V njihovih srčih bo spomin na Zvonka - legendo primorskega partizanstva - ostal vedno živ.

LADO POHAR

Nove težave na Rablju

TRBIŽ — V rabeljskem rudniku se začena nov val razčlenjenih stavk. Pristojni sindikalni in tovarniški organizaciji sta namreč oklicali stanje pripravljenosti in napovedali prekinitve nadurnega dela. Sklepa sta sprejeli, ker po njihovi oceni ni možnosti za obnovitev dopolnilne pogodbe, ki sta vodstvu rudnika predložili že meseca decembra. Ti predlogi so postavljali v razpravo nekatera bistvena vprašanja, med katerimi same kratkoročne perspektive rudnika. Sindikalni predstavniki so od vodstva zahtevali, da bi predstavilo načrt za letošnje leto, česar pa ni storilo, ker je še precej nejasnosti, tako je dejalo, glede obnove koncesije s strani deželne uprave in je celotna zadeva vezana na zanimanje za izkopano rudnino s strani avstrijske družbe Bbu, ki je že napovedala študijo za ohranitev rudnika vendar s spremenjeno organizacijo.

Sindikalnim predstavnikom pa vse to ne zadostuje. Delavstvo zahteva varnost na delovnem mestu, ohranitev sedanjih 150 delovnih mest, priznanje novih poklicnih kvalifikacij in denarno nagrado, ki naj bo primerna občutnemu povišanju proizvodnje na posameznega službenca v primerjavi s stanjem pred tremi leti, ko je še enkrat toliko delavcev v večji uporabi tehnologije in z višjimi investicijami izkopal ravno toliko rudnine.

S.A.C.A.T.

nadomestni deli za

FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA

in za tuje znamke avtomobilov

UPRAVA: Ul. Marconi 6 - Tel. 775483-4

Ul. sv. Franciška 38 TRST - Tel. 768667 - 772002

Predsednik Tabacco na seji občinskega sveta Odslej boljše sodelovanje med Občino Dolina in EZIT

Občina Dolina in Ustanova za tržaško industrijsko cono EZIT želita stopiti na novo pot plodnega sodelovanja v obojestransko korist. Tako je bilo poudarjeno na petkovi seji dolinskega občinskega sveta, na kateri je bil gost novi predsednik EZIT Franco Tabacco skupaj s podpredsednikom Minnitiem. Odnosi med tema dvema ustanovama so bili vse od prvih povojnih let vse prej kot rožnati, verjetno predvsem zaradi »kolonizatorskega« zadržanja EZIT, ki je brezobzirno »segala« po občinskem teritoriju. Šele v zadnjih časih so se stvari začele premikati na bolje, petkovo srečanje na dolinskem občinskem svetu pa bi moralo zares pomeniti prelomnico v tem pogledu.

Tako župan Švab kot predsednik EZIT Tabacco sta poudarila dobro voljo, da se skupni problemi rešujejo na enakopravni ravni, z omikanjem dogovarjanjem. Švab je našel nekaj najbolj nujnih problemov, kot na primer potreba po novi perimetraciji industrijske cone (iz katere bi morali črtati nekatera gosto obljudena območja Doma in Krmenke), vprašanje napeljava vode in metana do nove obrtne cone, potrebo po uskladitvi splošnega regulacijskega načrta dolinske občine s programi Ustanove za industrijsko cono, vprašanje usode Tovarne velikih motorjev in Diesel Recherche, predsednik Tabacco pa je orisal programe EZIT v luči nedavno odobrenega proračuna. Sledila je razprava, v katero so posegli predstavniki vseh svetovalskih skupin ter podžupan Pečenik in podpredsednik EZIT Minniti. Skupna ugotovitev je bila, da je treba v odnosih med ustanovama začeti novo poglavje in da obstajajo pogoji, da se ta preobrat uspešno izvede.

Pred obiskom predsednika EZIT je dolinski občinski svet soglasno odobril vrsto pomembnih upravnih sklepov, med katerimi izstopa načrt za odstranitev arhitektonskih pregrad. Načrt, ki ga je pripravil inž. Giulio Gregori, bo terjal skupno investicijo ene milijarde in 600 milijonov lir. Občinski svet je tudi vzel v vednost predložitev programskega poročila za triletnje 1990-1992 ter osnutka proračuna za leto 1990, določil odškodnine za opravljanje funkcij in sejnine za občinske upravitelje ter odobril izvršilni načrt integriranega kanalizacijskega

sistema, ki ga je izdelala EZIT, ter splošni načrt kanalizacije.

Na začetku seje je župan Švab v svojih sporočilih omenil začetek urbanizacijskih del v severnem delu obrtne cone Doline, sporočil je še neuradno vest, da je ministrstvo za pošto odobrilo gradnjo nove pošte v Dolini. Napovedal je tudi pobratenje med osnovno šolo Venturini in šolo Villani v Firencah, ki jo bodo boljunski šolarji obiskali spomladi, ter izrazil nezadovoljstvo, ker predsednik Dežele še ni

izdal odloka o Parku Doline Glinščice in zaščitenem območju pri Pesku. In končno je župan ugotovil, da je resolucija dolinskega občinskega sveta o nujnosti zakonske zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji naletela na ugoden odmev ter napovedal, da bo občinska uprava priredila javno manifestacijo na to temo.

Na sliki (foto Križmančič) predsednik EZIT Tabacco (na sredi) z dolinskim županom Švabom na petkovi seji dolinskega občinskega sveta.

Živahna dejavnost v našem gledališču

Ta teden je bilo v Slovenskem stalnem gledališču nadvse živahno. Pred premiero se je sestal tudi umetniški svet, ki je pohvalno ocenil dosedanja potek sezone. Poudaril je visoko kvaliteto raven tako domačih uprizoritev kot gostovanj, v Gorici pa tudi smotrnejše planiranje predstav, ki se obrestuje z odzivom občinstva. Za posebno pomemben uspeh pa velja uprizoritev Čukove satirične komedije, s katero SSG nastopa tudi po okoliških odrih. V razpravi o repertoarju prihodnje sezone je bilo sklenjeno, da se upravnemu svetu predloži sprejem predloga ravnatelja Košute, po katerem naj bi prihodnjo sezono

začeli s Cankarjevimi Hlapci v režiji Borisa Kobala. Umetniški svet meni, da bo v sedanjem trenutku predstava še kako aktualna. Včeraj pa je vodstvo SSG sprejelo goste iz Leningrada. Gre za predstavnik gledališča Komissarževskaja, direktorja Jurija Svarzkopfa in njegovega namestnika Viktorja Novikova, s katerima potekajo razgovori o gostovanju SSG v Leningradu. Do izmenjave predstav med gledališčema bo predvidoma prišlo v začetku prihodnje sezone. Datum turneje SSG bo znan, ko bo jasno, če in kdaj gostuje njegov ansambel v Mehiki, kamor je povabljen s Stričkom Vanjo.

Priprave so že v polnem teku Letošnji Kraški pust obeta precej novosti

V duhu perestrojke se je tudi odbor Kraškega pusta prenovil in napovedal vrsto izvirnih pobud... K sreči je bila največja napaka prejšnjega odbora ta, da je Kraški pust uspel in se iz leta v leto razvijal, kar pomeni, da sprejema nov odbor bogato doto, ki jo bo moral seveda ohraniti in povečati. Po Miljah je namreč openška povorka največja pustna manifestacija na Tržaškem, mimohod vozov pa si ogleda vsako leto po več tisoč ljudi. Veliko truda in hkrati veselja zahtevajo tudi priprave, saj so vozovi vedno večji in lepši, prav tako so bogatejše maske in kostumi. Organizatorji se dobro zavedajo, da je treba po zakonu »spektakla« ponuditi gledalcem in nastopajočim nove spodbude in da je iznajdljivost sol uspeha.

Novi predsednik odbora Kraškega pusta je Rudi Wilhelm, pomagalo pa mu bo šest odbornikov. Odbor ima seveda tudi svoj program in v njem je več novih sklepov. Letos bo tako prvič stekla Trofeja Kraškega pusta, ki se je bodo lahko udeležili vsi openški trgovci. Žirija si bo nekaj dni pred sprevodom, ki bo v soboto, 24. februarja, ogledala izložbe, najlepšo in najbolj duhovito pa bosta nagradila pustni kralj in kraljica skupaj z vozovi. Odbor vabi trgovce, da okrasijo izložbe - tema je seveda pust z vsem, kar k njemu sodi.

Žirija, ki bo ocenjevala vozove, letos ne bo več čakala na odru pri Šklavsevi gostilni. Člani se bodo pomešali med občinstvo in ocenjevali vozove in skupine iz različnih krajev. Razlog za takšen sklep je preprost: udeleženci so se v prejšnjih letih najbolj »segreli« prav pred odrom žirije, nato pa je povorka počasi usahnila. Letos bodo morale biti pustne šeme »živahne« od začetka sprevoda do konca. Končno bodo uvedli še prehodni pokal, ki bo ostal v lasti tiste skupine, ki bo zmagala dvakrat zapored.

Več novic je tudi s terena. Skupine že pripravljajo vozove, letos bo po daljši odsotnosti sodelovala tudi skupina s Trnovce. Vas je med najmanjšimi na Krasu, kljub temu pa so domačini dosegli na Kraškem pustu vrsto uspehov in prejeli tudi prvo nagrado. Vozove pripravljajo v Salezu in Zgoniku (vasi bosta nastopili pod skupno siglo SAZGO), v Križu, Praprotu, Šempolaju, v Gropadi in na Pa-

ričah (vasi sta s skupnim vozom zmagali na lanski povorki), pravijo, da tudi v Bazovici, nato še v Mačkoljah, Dolini in v Boljuncu. Prijave za vozove in skupine so seveda še odprte in vabilo k udeležbi velja za vse vozove in skupine, ki bi rade na Opčine. Prijavnice so na razpolago v društvenem baru v Prosvetnem domu na Opčinah. Oddati jih bo treba do 9. februarja.

Pustni odbor nam je sporočil tudi manj veselo novico. Ob vseh pripravah sta v krizi pustni kralj in kraljica, nimata namreč konja, ki bi vozil njun voz. Težava je le deloma razumljiva, saj je na Krasu konjev vedno več. Očitno pa so to plemenitejše jahalne živali, ki ne znajo vleči vozov (ali pa jih lastniki nočejo posoditi). Bralcem posredujemo klic na pomoč in kdor ima primerenega konja in ga želi posoditi, naj to svojo namero sporoči odboru. Žalostno bi bilo, ko bi morala kralj in kraljica pešačiti...

Lanske priprave v zgoniški občini (Foto Križmančič)

Zanimivo odkritje v ricmanjski cerkvi

Po približno dveh letih restavratorskega dela je ricmanjska cerkev, posvečena sv. Jožefu, pridobila bistveno drugačen videz, saj sta jo vlaga in zob časa že dalj časa doobara načejala. To pa še ni vse: med obnavljanjem, za katerega je v prvi osebi poskrbel ricmanjski župnik Angel Kosmač, je prišlo do res zanimivega odkritja. Zdi se namreč, da je umetnik, ki je pred več kot 200 leti poslikal cerkveni strop, nek neapeljski menih, po imenu Pasqualis de Perriello. Še do nedavnega so veliko fresko, ki pokriva osrednji del stropa in se razteza približno od orgel vse do glavnega oltarja, prisojali nekemu Žerjalu, verjetno domačemu umetniku. Med čiščenjem freske (delo je opravila Annamaria Scatola) pa je prišel na dan latinski napis, s katerim Pasqualis de Perriello avgusta leta 1770 podpisuje svoje komaj dokončano delo. V tistih letih so namreč v Ricmanjih pravkar postavljali novo vaško cerkev, in sicer na temeljih prejšnje, ki je bila od leta 1645 posvečena sv. Juriju. K novi izbiri vaškega zavetnika je pravzaprav prispevalo tudi delovanje krajevne bratovščine sv. Jožefa, ki sta jo najprej papež Inocenc XII. skoraj pol stoletja pozneje pa avstrijski nadvojvoda Jožef bistveno podprla. Ime neapeljskega umetnika Perriella pa se pojavlja tudi v starih dokumentih: po zapisu iz leta 1760 lahko skle-

pamo o možnem prihodu Neapeljčana v Ricmanje, kjer naj bi nato preživel vsaj naslednjih deset let, ko je ob sodelovanju domačinov prispeval h gradnji vaške cerkve in ustvaril tudi znano ricmanjsko fresko.

(dam)

Na sliki (foto Križmančič) restavrirana freska na stropu ricmanjske cerkve sv. Jožefa.

S četrtkovega mednarodnega srečanja zgodovinarjev

Nova spoznanja o fašistični politiki do Balkanskega polotoka in Podonavja

Konec prve svetovne vojne je na Balkanu in v Podonavju korenito spremenil državne meje. Na pogorišču habsburške monarhije so se razvile nove samostojne države, katerih meje in ozemlja pa niso odgovarjala tamkajšnjim vodilnim razredom in vladam. Kljub zaostrenim bojem za zahodne meje, so bile novonastali kraljevini SHS odzete Primorska, Istra in Koroška, Madžarska pa je izgubila Transilvanijo, Banat in Gradišćansko. Mirotvorne pogodbe, ki so jih sklenile antantske sile in poražene države, so že od vsega začetka nosile v sebi nestabilnost, ki je v dvajsetih in še izraziteje v tridesetih letih označevala balkanske in podonavske države. Politično razcepljenost teh držav sta izkoristili predvsem Nemčija in Italija, ki sta si prizadevali za vodilno vlogo na območju, ki je pred prvo vojno pripadalo Avstro-Ogrski. Destabilizacija balkanskega in podonavskega prostora je bila med glavnimi cilji tako Hitlerjeve kot Mussolinijeve zunanje politike.

O italijanski zunanji politiki v tridesetih letih in o pozornosti, ki jo je fašistični režim izkazoval Balkanu in Srednji Evropi, je tekla beseda na četrtkovem mednarodnem srečanju zgodovinarjev, ki sta ga v okviru ciklusa »Trst v vojni« priredila Pokrajina Trst in Deželni inštitut za proučevanje odporiškega gibanja. Jens Petersen z nemškega zgodovinskega inštituta v Rimu je opozoril na vodilne smernice Mussolinijeve zunanje politike, ki je vse do »železnega pakta« kometiral po eni strani z Anglijo in s Francijo, na drugi strani pa videl edinega možnega zaveznika v Hitlerju. Nazizem je bil za Mussolinija edini nasprotnik boljševizma in zagovornik evropske civilizacije ter nove kulture. Bil je prepričan, da je za Italijo nevtralnost nevarnejša od vojne. Njegov sen o Italiji kot sredozemski veselili pa bi bil uresničljiv le ob zlomu in porazu Francije. Po Petersenovem mnenju je bila Mussolinijeva zunanja politika torej tudi sad njegovega vizionarstva.

O mitu imperija in o ekspanzijski politiki fašizma na balkanskem in podonavskem območju je govoril Stefano

Bianchini z univerze v Bergamu. Menil je, da fašistična država zaradi svoje gospodarske zaostalosti ni uresničila svojih imperialističnih težnj, ki so največkrat ostale le na ravni bombastične propagande. Za Mussolinijevo koncept »sredozemskega imperija« je bil Balkan vitalnega pomena, italijanski posegi na to območje pa so bili dolgo časa neučinkoviti, saj je fašistični koncept imperija zastarel in bil kasneje povsem nemočen pred Hitlerjevimi porodrom.

O destabilizacijskih težnjah na Balkanu in v Podonavju sta govorila tudi Giorgio Conetti in Teodoro Sala s tržaške univerze. Italija si je v srednjeevropskem prostoru prizadevala za pridobitev vloge, ki jo je tukaj igrala Avstro-Ogrska. Karl Stuhlpfarrer z dunajske univerze pa se je zaustavil pri italijansko-jugoslovanskih odnosih v tridesetih letih in pri postopni avstrijski odvisnosti od nacizma. O tem, kako je takratni jugoslovanski vodilni razred reagiral na italijanske ekspanzionistične težnje pa je govoril Jože Pirjevec, ki je opozoril na ponovno zblizanje obeh držav ob koncu tridesetih let, prav v obdobju, ko je nacistična Nemčija krepila svoj položaj.

Razprava, ki je sledila uvodnim poročilom, je potrdila, da je marsikateri aspekt italijanskih imperialističnih težnj na tem območju še precej nejasen. To velja tudi za vprašanje do kakšne mere so tržaški vodilni krogi vplivali in pogojevali usmeritev fašistične zunanje politike in kakšen je bil pravzaprav italijanski gospodarski prodor na Balkanu v tistih letih. Ali torej sploh se lahko govorimo o revnem in nerodnem italijanskem imperializmu, ki ni bil sposoben res učinkovitih akcij? Mnogi italijanski zgodovinarji, ki so proučevali italijansko zunanjo politiko v Afriki in na Balkanu, so v zadnjem času prišli do spoznanja, da italijanska kolonizacija ni imela tistih milejših in celo človekoljubnih predznakov, ki jih ji je italijansko zgodovinarstvo v preteklosti večkrat priznavalo.

MARTA VERGINELLA

TUD TRIESTE USATO DIRETTO

NEPOSREDNA PRODAJA RABLJENIH AVTOMOBILOV - TRST

Nov način prodaje ali nakupa rabljenega avtomobila, kamperja ali motocikla brez posrednikov direktno privatnik - privatniku

- parkirišče za vozilo, neposredno dogovarjanje med teboj in kupcem
- takojšen servis ACI pri prepisu lastništva, možnost takojšnjega finansiranja (c.r.t) in zavarovanja (MEIE Ass.)
- nasveti in pomoč na mestu samem pri mehničnem in električnem preverjanju vozila.

TRŽAŠKI VELESEJEM

DATUMI RAZSTAV: 10.-11. februar, 17.-18. marec 7.-8. april, 5.-6. maj

URNIK: od 10. do 19. ure.

Namestitev vozila na sejmišče od 8. do 10. ure.

Za obiskovalce vstop prost. INFORMACIJE tel. 040/44110

A. PERTOT

Vam ponuja fantastično blago za fantastično pustno obleko

PUST - PUST - PUST

TRST — Ul. Ginnastica 22 Tel. 761-029

Medtem ko se nadaljuje polemika med strankami

O štivanski papirnici jutri v občinskem svetu in v torek na Deželi

Odnosi med nabrežinsko občinsko upravo in opozicijo so se ob zadnji seji občinskega sveta hudo zaostrili. Kot je znano, so predstavniki KPI in PSI v četrtek zapustili sejno dvorano in s tem preprečili, da bi se nadaljevala razprava o varianti za razširitev štivanske papirnice. Vprašanje bo vsekakor spet na dnevnem redu na jutrišnji seji občinskega sveta.

Včeraj se je v polemiko vključila tudi krajevna sekcija Slovenske skupnosti, ki se v tiskovni noti retorično sprašuje, »koliko je resno navajati odsotnost enega odbornika kot glavni razlog proti temu, da bi občinski svet vsaj razpravljal, če že ne glasoval o tako pomembni zadevi, kot je razširitev štivanske papirnice«. Devinsko-nabrežinska sekcija SSK pri tem pripominja, da bi moral biti prav občinski svet najbolj primeren forum za izražanje kritik in pomislekov, vendar komunisti in socialisti sploh niso hoteli poslušati izvajanj uprave. »Vse to daje misliti,« pravi izjava SSK, »da so na zadržanje KPI in PSI v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu vplivali vzgibi in računi, ki imajo več opravka z bližajočimi se volitvami kot pa s samo štivansko papirnico. Takšno zadržanje globoko zaskrblja devinsko-nabrežinsko SSK, saj gre za usodo obrata, ki predstavlja edino pravo industrijo v občini in ki nudi zaposlitev tudi številnim domačinom. Devinsko-nabrežinska SSK, se zaključuje tiskovna nota, »potrjuje svojo pripravnost na vsestransko kritično soočanje o razširitvi štivanske papirnice ter poziva vse ostale krajevne politične sile, da bi to vprašanje obravnavali z resnostjo in odgovornostjo, ki ju zasluži.«

O upravno-političnem položaju v devinsko-nabrežinski občini sta se včeraj pogovarjala tudi tajnik krajevne sekcije PSI Alfredo Burgher in socialistični pokrajinski tajnik Alessandro Perelli. Prvi je med drugim poudaril, da sta župan in odbor odgovorna, če ni prišlo do odobritve variante za razširitev štivanske papirnice. Zmanjkala so namreč jamstva, ki so jih socialisti zahtevali glede ocenjevanja posledic na okolje, glede novih delovnih mest in glede uporabe krajevne podjetij in delovne sile za gradbeno in razširitvena dela. Po Bur-

gherjevem mnenju sta župan in odbor pri obravnavanju teh vprašanj pokazala »naravnost samotno površnost«, ki je povzročila, da so socialisti zapustili sejno dvorano. Prav tako oster do župana in do uprave je bil Perelli: »Potem ko si je z odločilnim glasom Liste za Trst rešil županski stolček,« je izjavil, »je župan Devina-Nabrežine dal nov dokaz upravne nesposobnosti, ko ni preskrbel za ustrezne poglabitve k pomembnemu upravnemu sklepu, okrog katerega bi lahko zbrali široko soglasje.« Pokrajinski tajnik PSI je tudi obtožil odbor, da je njegov edini cilj ohranitev oblasti, tudi proti interesom občanov.

Povsem jasno je torej, da se je volilna kampanja v devinsko-nabrežinski občini že začela, in to z najbolj ostrimi toni. Ostajajo pa seveda vprašanje razširitve štivanske papirnice in s tem povezani problemi. O tem govorita v svoji tiskovni noti pokrajinski tajnik CGIL Roberto Treu in tajnik FILIS-CGIL Volpatti, ki napovedujeta, da bo v torek na deželnem odborništvu za industrijo srečanje sindikalistov z odbornikom Sarom, da bi govorilo o vprašanju štivanske papirnice. Gre za srečanje, ki ga sindikati že dolgo zahtevajo, da bi dobili bolj zanesljive informacije o namenih grupe Burgo. Po sicer že zastarelih vesteh bi moralo odprtje tretje proizvodne linije v papirnici terjati investicijo okrog 400 milijard lir ter bi moralo ustvariti okrog 170 novih delovnih mest.

Toda prav zamuda, s katero je bilo sklicano srečanje na Deželi - je rečeno v sindikalnem sporočilu - je botrovala ustvarjanju ozračja negotovosti in zaskrbljenosti tako glede višine predvidene naložbe kot glede dejanskega števila novih delovnih mest, pa tudi glede problemov posledic na okolje in uporabe krajevnih delovnih moči pri realizaciji obratov. V tem okviru - je rečeno v tiskovni noti CGIL - je dosežena akcija devinsko-nabrežinske občinske uprave videti »šibka, površna in neprimerna«. Zato sindikalisti zahtevajo, da bi že jutri v občinskem svetu, še posebej pa v torek na Deželi prešli ustrezne odgovore in da bi podpisali sporazum s sindikatom, ki bi urejal vse bodoče faze uresničitve te pomembne investicije.

Kraški naravni park bo upravljala KGS Pripravljen zakonski načrt o parkih v FJK

Deželni oddelek za vprašanja teritorija je izrekel pozitivno mnenje o osnutku zakona za ustanovitev naravnih parkov deželnega pomena, ki ga je predložil odbornik za teritorialno načrtovanje Gianfranco Carbone. Zakonski načrt bo v naslednjih dneh prešel v preteres deželnega odbora, le-ta pa ga bo nato predložil deželnemu svetu.

Osnutek predvideva ustanovitev treh naravnih parkov na ozemlju naše dežele, in sicer v laguni, vzdolž reke Stella in na Krasu. Hkrati določa tudi upravljavce teh parkov, ki naj bi bila obvezna občinska konzorcija za lagunski in rečni park, medtem ko naj bi kraški park upravljala Kraška gorska skupnost. »Sredstvo za uresničitev teh parkov,« je izjavil odbornik Carbone, »bo podrobni načrt deželnega pomena, ki ga bo izdelala sama deželna uprava in ki ga bodo morale občine obvezno sprejeti v svoje regulacijske načrte. Ustanove, ki

bodo parke upravljale, pa bodo morale poskrbeti za izdelavo in sprejem pravilnikov za vsak posamezni park, uvesti službo opazovanja okolja in izvajati posege, ki jih predvideva načrt za ohranjanje in razvoj teritorija, skrbeti za stalno nadzorovanje razmer in uvesti režim sankcij za kršilce ter končno izražati obvezna mnenja o vrsti odlokov, za katere so pristojni tako deželni organi kot krajevne uprave.

»To pa nikakor ne pomeni, da Dežela vsiljuje občinam svoje izbire,« je zagotovil Carbone, »pač pa gre le za vzpostavitev uravnovešenega odnosa med deželnimi pristojnostmi in krajevnimi avtonomijami, zato da bi skupaj prišli do take zaščite okolja, kakršno predvideva deželni urbanistični načrt. S tem zakonskim predlogom,« je zaključil odbornik, »nameravamo ponuditi tudi do deželne avtonomije spoštljiv odgovor na namene parlamenta o ustanavljanju parkov.«

Tržaške socialistke o enakih možnostih za moške in ženske

Posebna delovna skupina pri deželnem svetu FJK trenutno pripravlja dokončni tekst zakonskega osnutka o ustanovitvi deželne komisije za enake možnosti med moškim in žensko. Temu vprašanju je bilo posvečeno tudi nedavno srečanje članic tržaške federacije PSI, ki sta ga vodili Annamaria Castellucci in Fabiana Romanutti, udeležili pa so se ga tudi pokrajinski tajnik Alessandro Perelli, tržaški podžupan Augusto Seghene in odgovorna za ženska vprašanja pri deželnem vodstvu Gabriella Zontone.

Vsebinsko zakonskega osnutka o ustanovitvi deželne komisije za enake možnosti med moškim in žensko je na kratko predstavil deželni svetovalec Dario Tersar, ki je član ožje delovne skupine. Kot smo že poročali, je porajajoči se tekst sad združitve petih predlogov, ki so jih izdelale posamezne stranke (KD, FG, PSI, KPI in PSDI),

ter dopolnil in pripomb, ki so jih izrazile razne organizacije.

Glede celotnega pripravljalnega postopka, ki je bil precej dolg in se je nekajkrat tudi prekinil, je bilo na srečanju tržaških socialistik rečeno, da gre precejšnjo zasluga prav PSI, če je prišlo do razprave o tem vprašanju oziroma do izdelave ustreznega teksta. Po mnenju tržaških socialistov je dejstvo, da je končno v pripravi skupno besedilo zakonskega osnutka, nedvomno pomembno. Deželna komisija naj bi namreč, čeprav v glavnem samo kot posvetovalno telo, posegala na zakonodajno, gospodarsko, kulturno in socialno področje in tako skušala odpravljati odkrite in bolj prikritke oblike diskriminacije na račun žensk.

Na četrtkovem srečanju članic tržaške PSI so med drugim zelo poudarili eno izmed nalog oziroma akcijskih možnosti, ki jih bo imela komisija, in sicer, da je pobudnica načrtov za bolj množično zaposlovanje žensk in za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje ženske delovne sile.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

Albina Klabjana

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kakršnenkoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala gre g. župniku Stritarju za pogrebni obred, godbi na pihala iz Pridvora ter Danilu Vodopivcu za poslovilne besede.

Sv. maša bo danes, 28. t. m., ob 16. uri v župnišču v Ospu.

SVOJCI

Osp, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega

Massimiliana Puntarja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin ter vsem, ki so mu v najtežjih trenutkih nudili pomoč.

Maša bo v cerkvi sv. Martina na Proseku v četrtek, 1. februarja, ob 18. uri.

Svojci in zaročenka

Trst, Podgora, Prosek, 28. januarja 1990

28. 1. 1980

Ob 10. obletnici smrti predrage mame

Pepke Sardočeve

se je z ljubeznijo spominjata

hčeri Celesta in Hedvika z družinama

Prečnik, Salež, 28. januarja 1990

Skupina 85: Trst v delih tržaških slovenskih in nemških književnikov

Kako se je na prelomu stoletja Trst odražal v delih krajevnih, slovenskih in nemških književnikov? Na to vprašanje, ki je v luči dogajanja v našem mestu in v njegovem iskanju nove vloge vse bolj pomembno, bo skušala odgovoriti Skupina 85. V torek in v sredo bo v zborni dvorani liceja Galileo Galilei ob 17. uri priredila srečanje o »Podobi Trsta v delih Benca, Timeusa, Grillparzerja, Platena, Cankarja, Ketteja in drugih.«

V torek, 30. t. m., so na sporedu tri predavanja. Ernestina Pellegrini iz Firenc bo govorila o Bencovem Trstu. Za njo bo Marija Cenda Klinc iz Trsta razmišljala o Razvoju podobe o Trstu v slovenski književnosti, Daniela Gross (tudi iz Trsta) pa bo razpravljala o Ruggeru Timeusu in mestu brez zgodovine: podoba Trsta med iredentizmom in nacionalizmom.

V sredo, 31. t. m., mu uvodno poročilo imel Haeinz Kucher iz Celovca, ki bo govoril o Tržaških podobah v nemški književnosti ob začetku 19. stoletja. Silvana de Lugnini bo pogljobila vprašanje Nemških pisateljev v Trstu in njihovega literarnega razmerja z mestom, Elvio Guagnini pa bo govoril o Podobi mesta v tržaški književnosti med koncem 19. in začetkom 20. stoletja.

»Afera Stancic« ponovno na sodišču

»Afera Stancic« je pred približno letom, ko so pod obtožbo vohunstva v korist sovjetske obveščevalne službe KGB aretirali 43-letnega elektrotehnika, globoko odjeknila v Trstu in v širši javnosti. Na procesu prve stopnje so Giorgia Stancica obsodili na devet let zapora, priziv proti obsodbi pa so vložili tako njegovi branilci kot tudi javni tožilec. Proces druge stopnje, se pravi na prizivnem sodišču, se bo začel v četrtek, 1. februarja.

Kot smo svojčas obsirno poročali, so Giorgia Stancica obsodili zaradi informacij o tako imenovanem sistemu »sorao«, ki jih je predal sovjetski obveščevalni službi. Podatke o sistemu »sorao«, ki je pravzaprav projekt o celoviti komunikacijski povezavi med raznimi vojaškimi enotami, je Stancic skušal dobiti od nekega bivšega delovnega kolege, ki pa je obvestil italijanske varnostne organe.

Po navodilih italijanskih obveščevalnih služb so Stancicu decembra 1988 dali prve zaželene informacije, medtem ko so ga s snopom drugih informacij aretirali februarja lani v tržaški industrijski coni. Domnevajo, da bi bil moral informacije predati dvema sovjetskima agentoma na Plavjah.

Po preiskavi so proti Stancicu in sovjetskima državljanima V. A. Popovu in K. Smetankinu začeli sodni postopek, vendar so zaradi birokratskih nepravilnosti postopek proti sovjetskima državljanima morali prekiniti. Proces proti Stancicu je bil junija lani za zaprtimi vrati in se je zaključil z njegovo obsodbo na devet let zapora.

V krožku Che Guevara o različnih predlogih in stališčih v KPI

Krožek za politične in socialne vede Che Guevara prireja prihodnje sredo ob 18. uri javno razpravo o predlogu vsedržavnega tajnika KPI Achilla Occhetta, da bi ustanovili novo politično formacijo. Namen prirediteljev je, da bi na debaten večer, ki bo v dvorani v Ul. Madonnina 19, prišla do izraza različna gledanja in tudi predlogi. Razprava naj bi povzruha razkrila današnji »duša« stranke oziroma različne politične kulture, ki jo odražajo.

Prav z namenom, da bi prikazali različne oblike današnje KPI so organizatorji za okroglo mizo povabili predstavnike različnih »političnih kultur«, ki imajo različna izhodišča, vendar tudi veliko medsebojnih stičišč. Sredine razprave se bodo udeležili: članica CK KPI Anna Maria Carloni, ki odgovarja za sekcijo za državljanske pravice pri vsedržavnem vodstvu KPI, član CK KPI Umberto Curi, docent filozofije na univerzi v Padovi in direktor instituta Gramsci za Veneto ter Luigi Pestalozzi, docent zgodovine glasbe na akademiji za umetnost Brera v Milanu. Vprašanja jim bosta zastavljala novinarja Marina Silvestri z deželnega sedeža RAi in urednik našega dnevnika Vojmir Tavčar.

Obvestilo ACEGA

ACEGA obvešča, da bo zaradi del na omrežju v tem tednu ob delovnih pripravah parkirati na Ul. Pascoli (med Ul. Conti in Canova). Pri Sv. Ivanu pa bo iz istih razlogov ob delovnih od 8. do 17. ure zaprta Ul. delle Linfe.

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovalale naslednje črpalke:

- AGIP**
- Trg Caduti per la Libertà (Milje)
- Trg Largo Piave
- Trg Verdi
- Drevored Campi Elisi 59
- Sesljan (drž. cesta 14)
- Trg Largo Sonnino 10
- Trg Sansovino 6

- TOTAL**
- Rotonda pri Bošketu
- Ul. Baiamonti 4
- Nabrežje N. Sauro
- Istrska ulica

- ESSO**
- Rojanski trg 3/5
- Opčine (drž. cesta 202)
- Ul. Giulia 2

- IP**
- Nabrežje O. Augusto 2
- Ul. Libertà 3
- Trg F. Severo 2/8

- CHEVRON**
- Ul. Piccardi 46

- API**
- Ul. Baiamonti 48

- FINA**
- Ul. F. Severo 2/3

- NOČNE ČRPALKE - self service:**
- Ul. F. Severo 2/3

- ESSO** - Trg Valmaura 4

- AGIP** - Istrska ulica
- Miramarski drevored 49

- ESSO** - Zgonik (drž. cesta 202)

- ČRPALKE NA AVTOCESTAH**
(odprte neprekinjeno 24 ur)

- AGIP**
- Devin (sever)
- Devin (jug)

† Nenadoma nas je zapustila naša draga mama in nona

Ivanka Čuk vd. Carli

Pogreb bo v torek, 30. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v trebensko cerkev.

Žalostno vest sporočajo sin Gino z Nevo, hči Berta z Dragom ter vnuki Viviana, Darja in Peter.

Trebče, 28. januarja 1990

† V 92. letu starosti nas je zapustil naš dragi stric

Anton Čok (TUANČEK)

Pogreb pokojnega bo jutri, 29. t. m., ob 15. uri na pokopališču v Piranu.

Žalujoci svak in svakinje ter nečaki in nečakinje z družinami.

Lonjer, Portorož, 28. januarja 1990

Ravnatelj, učno in neučno osebje DTTZ Žiga Zois izreka občuteno sožalje svojemu knjižničarju Borisu Rebuli ob izgubi očeta.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Franca Žagarja

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, nosilcem krste ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in na katerikoli način sočustvovali z nami.

SVOJCI

Bazovica, Draga, Škedenj, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Mira Antollija

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Francu Vončini, cerkvenim pevkom, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Boljunec, Trst, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Maria Spadara

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Jolanda in svojci

Opčine, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in none

Romane Štok vd. Carli

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršnenkoli način počastili njen spomin in jo pospremili na zadnji poti.

SVOJCI

Opčine, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Ljube Cerlenizze vd. Gržinić

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo pospremili na zadnji poti.

SVOJCI

Trst, 28. januarja 1990

(Pogrebno podjetje Zimolo)

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta

Josipa Pertota

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin in ga spremili na zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Cvetu Ukmarju za večletno zdravniško pomoč, g. patri Slejku, pevcem in darovalcem cvetja.

ŽALUJOČI SVOJCI

Prosek, 28. januarja 1990

(Pogrebno podjetje Zimolo)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Tennessee Williams
Tetovirana roža
Režija MARIO URŠIČ
PONOVITVE:
danes, 28. t. m., ob 16. uri - Abonma RED C
v sredo, 31. t. m., ob 20.30 - Abonma red D
v četrtek, 1. februarja, ob 20.30 - Abonma red E
v soboto, 3. februarja, ob 20.30 - Abonma red F
v nedeljo, 4. februarja, ob 16. uri - Abonma red G

gledališča

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989-90 - Pri blagajni gledališča je v teku razdeljevanje abonmajev za red. A, B, D, L.
Danes, 28. t. m., ob 16. uri bo v gledališču Verdi na sporedu ponovitev Leharjeve opere VESELA VDOVA (red D). Dirigent Daniel Oren, režiser Gino Landi. V glavni vlogi bo nastopila Luciana Serra, ostali interpreti so: D. Mazzucato, R. Frontali, M. R. Cosotti, G. Riva, E. Pandolfi G. Vanzelli, D. Zerial, G. Botta, R. Susovski, M. Volo, M. Lubini, P. Zuzich, G. Jenco.
Jutri, 29. t. m., ob 18. uri bodo v mali dvorani gledališča Verdi v sklopu ciklusa VIDEO FILMOV predvajali video s protagonistom H. von Karajanom in pianistom A. Weissenbergom.
ROSSETTI
Danes ob 16. uri bo skupina OSI 85 predstavila Gardnerovo delo RAPPAPORT. Režija E. Coltorti. V abonmajem odrezek št. 10 A. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Zadnja ponovitev. Jutri počitek.
Od 30. t. m. do 4. februarja se bosta v gledališču Rossetti predvajala Dario Fo in Franca Rame s delom IL PAPA E LA STREGA Daria Foja. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.
GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CONTRADA
Danes ob 16.30 bo v gledališču Cristallo zadnja ponovitev glasbene komedije Ashmana in Menkena MALA TRGOVINA GROZOT.

čestitke

Danes se v Gropadi PEPI MACAROL veseli in svoj 68. rojstni dan slavi. Vse naj, naj mu želijo vsi, ki ga imajo radi, posebno pa Eliza, Sonja in Erika.
Dragi OČKA! Ob tvojem rojstnem dnevu ti želi vse najboljše hči Danica.

včeraj - danes

Danes, NEDELJA, 28. januarja 1990
TOMAŽ
Sonce vzide ob 7.31 in zatone ob 17.05 - Dolžina dneva 9.34 - Luna vzide ob 8.20 in zatone ob 19.13.
Jutri, PONEDELJEK, 29. januarja 1990
VALERIJ
PLIMOVANJE DANES: ob 4.22 najnižja -24 cm, ob 9.59 najvišja 43 cm, ob 16.30 najnižja -63 cm, ob 23.07 najvišja 49 cm.
PLIMOVANJE JUTRI: ob 4.59 najnižja -27 cm, ob 10.36 najvišja 38 cm, ob 16.59 najnižja -58 cm, ob 23.36 najvišja 49 cm.
VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,9 stopinje, zračni tlak 1018,6 mb naraščajoča, veter jug 16 km na uro, vlaga 86-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8,6 stopinje.
ROJSTVA IN SMRTI
RODILA STA SE: Martina Menegotti in Elia Calcina.
UMRLI SO: 87-letna Marcella Spadaro vd. Gombani, 87-letna Angela Intini vd. Macina, 85-letna Elsa Giovanizio vd. Stefani, 80-letni Vittorio Ravalico, 91-letni Severino Piazza, 68-letna Giorgina Gec por. Baldè, 82-letni Marcello Barovina, 93-letni Giorgio Petronio, 85-letni Mario Sedmak, 82-letna Giovanna Ciuk por. Carli, 68-letni Ervino Tudorin, 97-letna Anna Marc vd. Zineri, 65-letni Nicola Pascali, 84-letna Giulia Sever vd. Declich, 73-letni Galliano Adamolli, 85-letni Rodolfo Thaler, 82-letna Jolanda Scapin vd. Sossi, 67-letna Adele Vascotto por. Pozzetto, 61-letni Umberto Oberti, 80-letni Michele Zottich, 80-letni Giovanni Vouk, 91-letna Chiara Cadaro vd. Morena.
DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Nedelja, 28. januarja 1990
Dnevna služba - od 8.30 do 20.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (Milje).
Dnevna služba - od 13.00 do 16.00
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Na-

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ulica sv. Frančiška 20/II
vabi
v sodelovanju z Glasbeno matico v torek, 30. t. m., z avtobusom v Ljubljano na premiero opere

Črne maske

tržaškega skladatelja MARIJA KOGOJA
Odhod s Trga Oberdan ob 16.30
Prijava po tel. 418605 (tajništvo GM)

FANTJE IZ POD GRMADE DEKLIŠKI ZBOR DEVIN in OTROŠKI ZBOR LADJICA
vabijo na gledališko predstavo

Čarovnik iz Oza

pravljica F. Bauma v dramatisaciji E. F. Chapmana
Danes, 28. t. m., ob 16.30 v osnovni šoli v Devinu v izvedbi mladinske dramske skupine SPD Kočna iz Sveč na Koroškem.
Režija Franci Končan in Malka Feinig.
Nastopil bo tudi otroški zbor Ladjica.

razstave

V TK Galeriji v Ul. sv. Frančiška 20 je odprta razstava kiparja PETRA JOVANOVIČA.
V pritličnih prostorih Tržaške kreditne banke - Ul. Filzi 10 - razstavlja svoje najnovejše grafike ZORA KOREN ŠKERK.
V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - je na ogled razstava slikarja CLAUDIA CERNI-GOIA.
V galeriji Rettori Tribbio 2 je odprta do 2. februarja po običajnem urniku razstava slikarja NICOLE SPONZE.
Na sedežu CENTRO VOLTAIRE - Trg S. Giovanni - je na ogled do 3. februarja fotografska razstava CLAUDIA DEL BIANCA in FERRUCCIA BUTA. Urnik: od ponedeljka do petka ob 16.00 do 19.30.
V Peterlinovi dvorani - Ul. Donizetti - je do 1. februarja na ogled grafična razstava osmih slikarjev z naslovom OD DUNAJA DO JADRANA. Urnik ob delavnikih od 18. do 20. ure.
V galeriji Bassanese - Trg Giotti 8, bo v četrtek, 1. februarja, ob 18. uri otvoritev fotografske razstave SERGIA SCARBARJA.
V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - bo razstavljala svoja dela od 3. februarja do 15. februarja slikarka RENATA PINAGLIA BERTOGLIO.

selje sv. Sergija), Lungomare Venezia 3 (Milje).					
Nočna služba - od 20.30 do 8.30 Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (Milje).					
BAZOVICA (tel. 226210) - od 8.30 do 13.00 in od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.					
Od ponedeljka, 29. januarja, do sobote, 3. februarja 1990					
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30 Ul. Dante 7, Istrska ul. 18, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), BOLJUNEC (tel. 228124), SESLJAN (tel. 414068), MILJE - Drevored Mazzini 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.					
Dnevna služba - od 19.30 do 20.30 Ul. Dante 7, Istrska ul. 18, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11.					
BOLJUNEC (tel. 228124), SESLJAN (tel. 414068), MILJE - Drevored Mazzini 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.					
Nočna služba - od 20.30 do 8.30 Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11.					
BOLJUNEC (tel. 228124), SESLJAN (tel. 414068), MILJE - Drevored Mazzini 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.					
ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA Nočna služba ob 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.					
LOTERIJA					
BARI	11	8	10	31	22
CAGLIARI	28	27	36	54	56
FIRENCE	27	77	87	74	18
GENOVA	40	53	55	62	85
MILAN	43	83	57	24	38
NEAPELJ	17	70	64	5	89
PALERMO	75	80	71	45	69
RIM	90	81	7	20	45
TURIN	61	70	41	85	56
BENETKE	70	1	30	41	34
ENALOTTO					
1 1 1 X X 1 2 2 2 2 2 2					
KVOTE:					
12	34.752.000.—				
11	1.234.000.—				
10	126.000.—				

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - Jutri, 29. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil KVINTET ACADEMIA.
Glasbena matica vabi ljubitelje glasbe in abonente na premiero operne predstave Kogojevih ČRNIH MASK, ki bo v torek, 30. t. m., ob 19. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani. Prijave sprejema tajništvo Glasbene matice, tel. 418605.
Gledališče Ananjan - Ul. Ananjan 5/2 - V torek, 30. t. m., ob 20.30 dobrodelni koncert GLASBA ZRČALO DUŠE. Sodelujejo: duo Boch-Minghinelli z deli klasične glasbe in s sodelovanjem Claudia Pribettija - vibrafon, Gwenzhlan z deli keltske glasbe in irske folkorne glasbe ter kvintet trobil in tolkal z glasbo od renesanse do danes.
V dvorani zavovalne družbe RAS - Ul. S. Caterina 2 bo jutri ob 18. uri, v okviru kulturnih srečanj, na sporedu LJUBEZENSKI DUET sopranistke Daniele Mazzucato in tenorja Maxa Renèja Cosottija, ki nastopata v opereti Vesela vdova.

kino

ARISTON - 15.30, 22.15 **Il cuoco, il ladro, sua moglie e l'amante**, r. Peter Greenaway, i. Richard Bohringer, □
EXCELSIOR - 15.00, 22.15 **Tesororo, mi si sono ristretti i ragazzi in risanka Una grossa indigestione**, prod. Walt Disney.
EXCELSIOR AZZURRA - 15.45, 21.45 **È stata via**, i. Peggy Aschroft, Geraldine James.
NAZIONALE I - 15.30, 22.15 **Lassù qualcuno è impazzito**.
NAZIONALE II - 16.00, 22.15 **Vittime di guerra**, i. Michael J. Fox, Sean Penn.
NAZIONALE III - 15.15, 22.15 **Sorvegliato speciale**, i. Sylvester Stallone. Jutri: **La bestia del Sud**, □□
NAZIONALE IV - 16.00, 22.15 **Scandal (Il caso profumo)**, r. Michael Caton Jones, i. John Hurt, Joanne Whalley.
GRATTACIELO - 16.30, 22.10 **Seduzione pericolosa**, r. Harold Becker, i. Al Pacino, Ellen Barkin, □
MIGNON - 16.00, 22.15 **Orchidea selvaggia**, i. Mickey Rourke, Jacqueline Bisset, □□
EDEN - 15.30, 22.00 **Attrazione carnale della mia vicina**, porn., □□
CAPITOL - 16.00, 22.00 **Ritorno al futuro 2**, r. Robert Zemeckis, i. Michael J. Fox.
LUMIERE - 16.00, 22.15 **Sono affari di famiglia**, r. Sidney Loumet, i. Dustin Hoffman, Sean Connery.
ALCIONE - 17.00, 22.00 **L'attimo fuggente**, i. Robin Williams.
RADIO - 15.30, 21.30 **Chiamami - Moana e le sue bestie**, porn., □□
Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

šolske vesti

Osnovna šola Ivan Grbec v Šknednju obvešča, da poteka vpisovanje za prvi razred za šolsko leto 1990/91. Šola ima tudi popoldanski pouk do 16.15 z vključenim kosilom. Za informacije tel. na št. 814379 od ponedeljka do petka ob 8.15 do 16.15, ob sobotah od 8.15 do 12.15.
Mestna osnovna šola Karel Širok, Ul. Donadoni 28, ima podaljšan pouk do 16.30, ko se otroci ukvarjajo z različnimi zanimivimi dopolnilnimi dejavnostmi. Vse informacije dobite v šoli ob 8.30 do 16.30, tel. 391529.
V tajništvu liceja France Prešeren v Trstu lahko dobijo bivši dijaki, ki so maturirali do šolskega leta 1981/82, originalno maturitetno diploma. Kdor jo želi mora vrniti nadomestno potrdilo.
Osnovna šola Marica Gregorič - Stepničič pri Sv. Ani obvešča, da poteka vpisovanje v 1. razred za šolsko leto 1990/91. Otroci so lahko v šoli do 16. ure. Preskrbljeni so s kosilom in popoldanskim poukom. Vse informacije dobite v šoli ob 8. do 16. ure, tel. 812214.

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA
Vikij optika
kontaktne leče
Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti), TRST, Telefon 772996

KD FRAN VENTURINI
vabi
na koncert ansambla Zvezde
z diaprogramom s turneje po Kanadi in ZDA
Danes, 28. t. m., ob 17. uri v Kulturnem centru Anton Ukmar - Miro pri Domju.
Vljudno vabljeni!

razne prireditve

KD Kraški dom vabi na ogled komedije Josipa Tavčarja **LOČITEV** v izvedbi amaterskega odra Jaka Štoka. Režija Drago Gorup. Prireditve bo danes, 28. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu na Colu.
Sekcija VZPI-ANPI Prosek-Kontovel priredi danes, 28. t. m., ob 11. uri na prošek pokopališču ŽALNO PROSLAVO in odkritje plošče v spomin na domačina Velkoslava Špangerja.
Danes, 28. t. m., bo v cerkvi Novega sv. Antona ponovitev italijanske verzije bogoslužne meditacije BODI SVETLOBE. Začetek ob 16.30.
V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo jutri, 29. t. m., govoril dr. Edi Kováč na temo: IZZIV IZROČILA V NOVI DOBI. Začetek ob 20.30.
KD Rdeča zvezda vabi na ogled filma NASVIDENJE V NASLEDNJI VOJNI, ki bo v petek, 2. februarja, ob 20.30 v društvenih prostorih.

razna obvestila

Sekcija VZPI-ANPI iz Boljuna prireja TRADICIONALNO DRUŽABNO VEČERJO v soboto, 10. februarja, v hotelu Maestoso v Lipici. Zabavali vas bodo Veseli godci iz Boljuna in orkester iz hotela Maestoso. Vpisovanje pri posameznih vaških sekcijah do 8. februarja.
Sekcija KPI Josip Verginella vabi v nedeljo, 4. februarja, ob 9.30 v Ljudski dom v Križ na SEKCIJSKI KONGRES. Ob 11.30 bo glasovanje dokumentov, nakaž bo izvolitev delegatov za pokrajinski kongres stranke.

izleti

Zveza upokojencev CGIL Nabrežina-Križ prireja v nedeljo, 11. februarja, izlet v Poreč. Za vpisovanje tel. na št. 700036 ob uradnih urah.

mali oglasi

GOSTILNA na Krasu išče natakario. Tel. 226710.
LOKAL dajem v najem v Ulici Rismondo, uporaben za različne dejavnosti. Tel. 742363.
ČE POTREBUJETE majhno šiviljsko popravilo, se lahko zglasite vsako sredo dopoldne pri Skladu Mitja Čuk na Opčinah, v pritličnih prostorih.
DRVA za kurjavo in akacije kole prodajamo. Tel. 421508 po 20. uri.
IŠČEM inštruktorja iz angleščine za prvi razred višje šole. Tel. 764206.
MLAD zakonik par kupi stanovanje ali hišo potrebno popravil v Trstu ali okolici za največ 40 milijonov lir. Tel. po 21. uri na št. (0481) 78089.
MLADENIČ išče stanovanje v najem, nudi največ 150.000 lir mesečno. Tel. na št. (0481) 78089 po 21. uri.
PRODAM fiat 127 super, letnik '81, v odličnem stanju, prevoženih 90.000 km, za 2.200.000 lir. Tel. na št. 232265 ob uri kosila.
RENAULT 18 GTS v dobrem stanju prodam za 2.500.000 lir. Tel. (0481) 533535 ob uri kosila.
PRODAM golf menfis, letnik '88, po dobri ceni. Tel. 226355.
PRODAM ford fiesto 500, letnik '79, za 1.200.000 lir. Tel. 299537.
NA POKRITEM TRGU v Trstu prodam prostor za prodajo cvetja. Tel. v večernih urah na št. 381006.
PRODAM dobro vpeljana trgovino za prodajo tobaka, časopisov, igrač, parfumov in bižuterije. Tel. 228390.
PRODAM renault 5 TL po ugodni ceni. Tel. na št. 327454 v večernih urah.
PRODAM homologiran prenosni radioamaterski CB aparat, 40 kanalov, skupaj s transformatorjem od 220 na 12 V in zaveznim priključkom. Cena 100.000 lir. Tel. v večernih urah na št. 733269 - David.
3-SOBNO stanovanje s kuhinjo, kopalnico in shrambo v starejši hiši pri Sv. Jakobu, edinstven razgled na morje, takoj vseljivo, ugodno prodam s posojilom. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Sv. Jakob".
POČITNIŠKO stanovanje, takoj vseljivo, v zimskošportnem središču v Karniji ugodno prodam. Pismene ponudbe na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Zima/poletje".

Galerija
UL. SV. FRANČIŠKA 20
Vas vabi
v četrtek, 1. februarja
ob 18.30
na otvoritev razstave
Fabio Smotlak
slike in grafike

prispevki

V. P. daruje 20.000 lir za MePZ Primo-rec-Tabor.
Namesto cvetja na grob Ninota Kanteja darujeta Sonja in Stojan Gruden z družino 80.000 lir za Vaško skupnost Praprotni in 50.000 lir za harmonikarski ansambel Prosek-Kontovel.
V spomin na Ninota Kanteja daruje Renato Doljak z družino 20.000 lir za Vaško skupnost Praprotni.
V spomin na Viktorijo Bezin darujejo hčerka Viktorija ter nečaka Žarko in Ida z družinama 50.000 lir za kriški Ljudski dom.
Ob 5. obletnici smrti (25. 1.) nepozabne sestre Marije Kralj daruje sestra z družino 10.000 lir za Skupnost družina Opčine in 10.000 lir za cerkev sv. Cirila in Metoda na Padričah.
Ob 1. obletnici smrti Ljube Sancin darujeta sestri 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Borštu in 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.
V spomin na pok. Antona Monteverdija darujeta Gigi in Laura 10.000 lir za ŠK Kras.
Ob 9. obletnici smrti Pavla Sedmaka darujeta Fani in Ciril 20.000 lir za ŠD Vesna.
V spomin na brate Vitorjota, Metota, Karlota in Angela ter sestro Justo Švab darujeta Milka in Berto Švab 25.000 lir za Ljudski dom v Križu.
V spomin na Gigio Bogatec, Silvo Ukmar - Coljo in teto Vittorio darujeta Milka in Berto Švab 25.000 lir za KD Vesna - Križ.
Namesto cvetja na grob pok. Milkota Škabarja daruje družina Škabar (Repen 30) 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

C.P.S. POPRAVILA TV SPREJEMNIKOV MONTAŽA TV ANTEN
Gabrovce 87 - Zgonik (Ts) - Tel. 229492

PRODAM opel kadett 1000 po ugodni ceni. Tel. (0481) 882421.
PRODAM domači krompir. Tel. ob uri kosila ali večerje na št. 200882.
IŠČEM sodelavce z diplomom višje srednje šole z znanjem italijanskega, slovenskega ali hrvaškega jezika za produktivno delo v Italiji. Odlična plača. Pismene ponudbe poslati na C. P. št. 3412 - Trst 14, 34100 Trst.
DRAGULJARNA A. B. - Ul. Foschiatti 9 - TRST - Tel. 774090 nudi široko izbiro zlatih in srebrnih izdelkov po konkurenčnih cenah, ter daril za vse priložnosti. Velike kupčije v mali trgovini.
IMMOBILIARE CENTROSERVIZI SI prodaja prostorno skladišče 40 kv. m v mestu s hladilno komoro in razne urede, stanovanja, poslovne prostore različnih velikosti, sasedena, primerna za dobre investicije. Tel. 040/382191.
IMMOBILIARE CENTROSERVIZI SI prodaja v Dolini čudovito popolnoma obnovljeno kmečko hišo, 360 kv. m v dveh etažah z notranjim kmečkim dvoriščem, velikosti 250 kv. m in teraso z razgledom na dolino Glinščice. Tel. 040/382191.
IMMOBILIARE CENTROSERVIZI SI prodaja krasno vilo v Sesljanu: 280 kv. m, luksuzno, v dveh etažah, tudi za dve družini, box za dva avtomobila, prostorni kletni prostor, vrt 800 kv. m v mirnem kraju, blizu servisov in prevozov. Tel. 040/382191.
IMMOBILIARE CENTROSERVIZI SI išče v najem opremljena ali neopremljena stanovanja za stranke z začasnim bivanjem, s priporočili, brez stroškov za lastnike in iščemo zadržljiva zemljišča na prodaj kjerkoli na Krasu. Tel. 040/382191.
IMMOBILIARE CENTROSERVIZI SI daje v najem poslovne prostore potrebne popravila v mestu, primerna lokacija in metratura za picerijo, restavracijo, prodajo sladoleđa s prostorom za mizice na prostem. Tel. 040/382191.
SPREJMEM predstavništvo industrijsko/tehnične stroke za Jugoslavijo, Madžarsko, Českoslovaško, Avstrijo, Bolgarijo, Romunijo in Sovjetsko zvezo. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Iztok".
KUPIM hišo, zadržljivo ali nezadržljivo zemljišče. Tel. 44871.

vam na razpolago
PELLICCERIA CERVO
TRST - Drev. XX. septembra 16 - Telefon 767914
VELIKA IZBIRA: krzen, jop, našitkov
Izredna kakovost
Modni kroji po ugodnih cenah

nedeljski televizijski in radijski sporedi

RAI 1	
7.00	Film: Il principe del sale (fant., r. Martin Holly)
8.30	Risanke: Cebelica Maja in Psammed
9.15	Dokumentarna oddaja: Kvarov svet
10.00	Zelena linija
11.00	Maša
11.55	Nabožna oddaja
12.15	Zelena linija (2. del)
13.00	Nedeljski tednik
13.30	Dnevnik
13.55	Igra: Toto-TV (vodita Paolo Valenti in Maria Giovanna Elmi)
14.00	Variete: Domenica in... (vodi Edwige Fenech)
14.20	Sportne vesti
15.20	Sportne vesti
16.20	Sportne vesti
18.15	90 minuta
19.50	Vreme in dnevnik
20.30	TV film: Un bambino in fuga (dram., It.-Fr. 1988, r. Mario Caiano, i. Marco Vivio, Anne Canovas, Maria Fiore, Christiane Jean, Philippe Lemaire, 1. del)
22.05	Sportna nedelja
24.00	Nočni dnevnik in vreme
0.10	SP v smučanju: moški veleslalom (povzetki)

RAI 2	
7.00	Otroški variete: Patatrac in risanke
7.55	Aktualno: Mattina due
10.05	Spremljivo jasno
12.00	Variete: Ricomincio da Due (vodi Raffaella Carrà)
13.00	Dnevnik - ob trinajstih
13.20	Sport in vreme
13.30	Rubrika: Nonsolomero
13.45	Variete (2. del)
14.30	Nad.: Quando si ama
15.15	Variete (3. del)
16.35	Film: La marcia di Radetzky (kom., Avstr. 1958, r. Geza von Bolvary, i. Johanna Matz)
18.20	Sport: jahanje - Grand Prix d'Amerique (iz Pariza), nato atletika
18.50	Italijanski nogomet A lige
19.45	Dnevnik in sportne vesti
20.30	Variete: Dudu Dudu (vodita Pino Caruso in Claudia Mori)
22.00	Film: L'armata Brancaleone (kom., It. 1966, r. Mario Monicelli, i. Vittorio Gassman, Catherine Spaak), vmes (22.50) dnevnik
0.10	Oddaja o židovski kulturi
0.40	O kulturi: L'aquilone
1.40	Umbria Jazz: B. B. King

RAI 3	
9.00	Nanizanka: Professione pericolo - La vita di Riley
9.50	Nedeljski dnevnik
9.55	SP v smučanju: ženski veleslalom (1. tek, prenos iz St. Catherine), 10.55 moški veleslalom (prenos iz Val D'Isère), 12.55 ženski veleslalom (2. tek)
14.00	Deželni dnevnik
14.10	Drobci
14.15	Variete: Prove tecniche di trasmissione (vodi Piero Chiambretti, sodelujeta Nanni Loy in Sandro Paternostro)
16.30	Film: Incontriamoci a Saint Louis (kom., ZDA 1944, r. Vincente Minelli, i. Judy Garland, Margaret O'Brien, Lucille Bremer)
18.35	Sport: Domenica gol
19.00	Dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Deželni šport
20.00	Italijanski nogomet B lige
20.30	Aktualno: Chi l'ha visto (vodita Donatella Raffai in Luigi di Majo)
23.00	Filmske novice
23.10	Nočni dnevnik
23.25	Deželni nogomet

TV Ljubljana 1	
8.20	Video strani
8.30	Otroška matineja: Živ žav, 9.25 nanizanka Pika Nogavička (19. del)
9.55	SP v smučanju: ženski veleslalom (iz St. Catherine)
10.55	SP v smučanju: moški veleslalom (iz Val D'Isère)
10.50	Videomeh
12.20	Kmetijska oddaja
13.20	Nadaljevanka: Dediščina Guldenburgovih (Michael Bayer, 4. del)
14.05	Prisluhnimo tišini
14.45	Kolo sreče
16.30	Dnevnik
16.40	Poslovne informacije
16.45	Dokumentarna oddaja: Slovenija
17.05	Aktualno: Televizija tukaj in zdaj
19.05	Risanke
19.15	TV Okno
19.30	Dnevnik in vreme
20.05	TV film: Dom za obešanje (dram., Jug. 1988, r. Emir Kusturica, i. Davor Dujmović Perhan, Boro Todorović, 1. del)
21.00	Zdravo
22.20	Dnevnik in vreme
22.40	Video strani

TV Koper	
10.30	Teniški turnir Australian Open: finale ženske (pon.)
13.30	TVD Novice
13.45	Sportna oddaja: Noi la domenica, vmes (14.30) košarka NBA, (17.45) avtomobilizem - Formula Indy, (18.45) TVD Novice
20.30	Rubrika: A tutto campo
22.00	Košarka NBA - posebna oddaja
22.30	Rubrika: A tutto campo (pon.)
0.45	Sportna oddaja: Juke Box

RADIO TRST A	
8.00, 13.00, 19.00	Radijski dnevnik;
14.00	Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder; Pet prijatelj na otoku zakladov; 10.30 Country glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.10 Pot-puri; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnosti trenutke; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 V studiu z vami: Sergej Verč, vmes (14.10) Yesterday ali Od jutri ne kadim več; (15.30) Sport in glasba z izidi in komentarji; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA	
5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00	Poročila; 5.00 Dnevnik koledar; 7.00 Jutranja kronika in vreme; 8.05 Igra za otroke: Ostržek; 9.05 Še pomniti tovariši; 9.45 Pesmi boja in dela; 10.05 Matineja; 10.35 Reportaža; 11.03 Naši poslušalci čestitajo; 12.00 Na današnji dan; 13.10 Zabavna glasba; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Amaterski zbori; 17.30 Radijska igra; 18.30 Operne melodije; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15-4.30 Nočni program - glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)	
14.30, 17.30	Poročila; 10.30, 19.00 Radijski dnevnik; 10.00 Sosednji kraji in ljudje; pozdrav, na današnji dan, reportaže, intervjuji, zanimivosti; 11.30 Polje kdo bo tebe ljubil; 12.30 Primorski dnevnik; 12.45 Nedeljska zabavna oddaja v narečju; Vanka in Tonca; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Nedeljski ritem; 15.30 Radio Koper na obisku; 16.30 Glasbena oddaja: Lestvica popevk Radia Koper - Vročih deset; 18.00 Pesem desetletja; 18.30 Nedeljska humoreska; 19.30 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)		
7.15, 12.30, 19.30	Dnevnik; 8.30, 10.30, 13.30, 17.30	Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop tedna; 7.30 Nedeljska oddaja; 8.00 Vseradio; 8.25 Pesem tedna; 10.00 Diamoci del tu; 10.35 Družinsko vesolje; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Najlepsih sedem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 15.00 Glasba, športni dogodki, rezultati in komentarji; 16.45 Made in Yu; 18.00 Glasba; 18.30 Najnovejše LP plošče; 19.40 Sportna nedelja; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE	
10.30, 14.30, 16.30	Poročila; 10.00 Jutranji val; 13.00 Glasba po željah; 15.00 Sportna oddaja; 20.00 Nočna glasba.

CANALE 5	
8.30	Nabožna oddaja
9.15	Dokumentarec: I re dell'avventura (pon.)
10.00	Nanizanka: Alice
11.00	Rubrika: Block-Notes
12.00	Aktualno: Antepime
12.30	Variete: Rivediamoli
13.00	Superclassifica Show
14.00	Popoldanski variete, vmes film: I complessi (kom., It.-Fr. 1965, r. Luigi F. D'Amico, i. Nino Manfredi, Ugo Tognazzi)
16.30	Glasbena oddaja: Domenica firmata (nastopajo Rondò Veneziano, Oriella Dorrella, Rossana Casale, Maria Bazar, Anna Oxa)
18.00	Kviz: OK Il prezzo è giusto, 19.45 La ruota della fortuna
20.30	TV film: Don Tonino e il terrore in prima pagina (kom., It. 1989, r. Fosco Gasperi, i. Gigi Sammarchi, Andrea Roncato)
22.30	Nanizanka: Baby Boom
23.00	Nonsolomoda
23.30	Italija sprašuje
0.30	Nan.: Top Secret 1.30 Lou Grant, 2.30 Bonanza

RETE 4	
8.00	Jutrišnji svet
8.30	Rubrika: Veliki golf
10.00	Nadaljevanka: Topazio
11.00	Rubrika: Ciak
11.50	Rubrika: Regione 4
12.00	Iz parlamenta
12.45	Nanizanka: Fox - Un fratello scomodo
13.45	Tenis: turnir Australian Open - moški finale (iz Melbournea)
18.30	Film: Uno sconosciuto nella mia vita (dram., ZDA 1958, r. Helmut Kautner, i. June Allyson, Mary Astor)
20.30	Film: Il barbero e la Geisha (pust., ZDA 1958, r. John Huston, i. John Wayne)
22.30	Dokumentarna oddaja: Big Bang
23.15	Koncert v Scali z dirigentom Wolfgangom Sawallicchem (Richard Strauss)
23.55	Film: Anche i dottori ce l'hanno (kom., ZDA 1971, r. Arthur Hiller, i. George C. Scott, Diana Rigg)
1.55	Nanizanki: Dragnet - Un passato da scoprire, 2.25 Il Santo - Il delatore

ITALIA 1	
7.00	Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
10.30	Mednarodni nogomet
12.00	Sportna oddaja: Viva il mondiale (pon.)
12.30	Rubrika: Ob nogometnem prvenstvu
13.00	Tednik: Grand Prix (pon.)
14.00	Variete: Stasera che sera! (vodijo Lorella Cuccarini, Ezio Greggio in Raffaele Pisu, pon.)
16.30	Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke I Puffi, Cuore, Muppet Babies
18.30	Risanke: Frangolina, 19.00 Teodoro e l'invenzione che non va, 19.30 Gli acciappafantasma, 20.00 Siamo fatti così
20.30	Variete: Emilio (vodijo Teo Teocoli, Gaspare in Zuzurro)
22.15	Nanizanka: Starsky and Hutch - Una domenica violenta
23.15	Ameriški nogomet: Superbowl '90 - finale (iz New Orleansa)

TMC	
11.00	Nanizanka: Tuono blu
12.00	Papežev blagoslov
12.10	Variete: Domenica Monte Carlo, vmes moški veleslalom (iz Wengna)
13.20	TV film: Svegliami quando la guerra è finita (kom., ZDA 1969, r. Gene Nielson, i. Ken Berry, Eva Gabor)
15.30	Koncert Elvise Presleya
17.00	Sport: odbojka
19.00	Nanizanka: Nancy Drew
20.00	Vesti: TMC News
20.30	TV film: Doppio delitto (4. del)

TV Koper	
21.30	Film: L'amaro sapore del potere (dram., ZDA 1964, r. Franklin Schaffner, i. Henry Fonda)
23.20	Dok.: Segreti e misteri
24.00	Film: La notte del lupo mannaro (dram., ZDA 1972, r. Daniel Petrie, i. David Jessen, Barbara Rush)

TELEFRIULI	
10.20	Nan.: Squadra segreta
11.00	Zelena dežela
12.00	Nanizanka: Il grande teatro del West
12.30	Velike razstave
13.00	Rubrika z županom
14.30	Variete: Buinesere Friul
16.30	Music box
18.00	Nanizanka: Family
19.00	Dnevnik - šport
20.30	TV film: Julien Fontanes magistrato
22.30	Nanizanka: Kodjak
23.00	Šport, vesti, News

TELE 4	
(Se povezuje s sporedi Italia 1)	Lastne oddaje:
19.30	Dnevnik in šport
20.30	Zadnje vesti in šport

ponedeljkovski televizijski in radijski sporedi

RAI 1	
7.00	Aktualno: Uno mattina
9.40	Nanizanka: Creature grandi e piccole, Un giorno qualunque
10.30	Variete: Ci vediamo
11.55	Vreme in kratke vesti
12.05	Variete: Piaceri RAI 1 (s Pierom Badalonijem in Simo Marchini)
13.30	Nan.: Amo non amo
14.00	Occhio al biglietto
14.10	Dok.: Kvarov svet
15.00	Nan.: Caccia al ladro d'autore
16.00	Mladinska oddaja: Big!
17.30	Nabožna oddaja
18.00	Risanke Woody Woodpecker
18.40	Kviz: Lascia o raddoppia?
19.40	Risanke Woody Woodpecker
20.30	TV film: Un bambino in fuga (dram., It.-Fr. 1988, r. Mario Caiano, i. Marco Vivio, 2. del)
22.25	Aktualnosti: Dentro la giustizia
23.20	Koncert: Simfonični orkester in zbor milanske RAI (dir. Gianandrea Gavazzeni)
0.15	Mezzanotte e dintorni

RAI 2	
7.00	Otroški variete: Patatrac in risanke
8.30	Nadaljevanka: Capitol
9.30	Božanska komedija
10.00	Oddaja o protestantizmu
10.30	Varieteja: Aspettando mezzogiorno, 12.00 Mezzogiorno è... (z Giancarlom Funarijem)
14.00	Nad.: Quando si ama
14.45	L'amore è una cosa meravigliosa (s Sandro Milo), 16.15 TV igra (Non Entrate in questa casa, vmes (15.50) nanizanka Alf
17.05	Aktualno: Odprti prostor - Oddaja organizacije UN-DAPAC
17.25	Rubrika: Tutto sul due - Čudežna dežela
18.20	Videomusic
18.35	Nanizanka: Miami Vice
20.00	Nanizanka: L'ispettore Derrick (i. Horst Tappert, Fritz Wepper)
21.00	Film: Mayerling (ZDA, r. Terence Young, i. Ava Gardner)
23.10	Glasbena komedija: Show Boat (ZDA, r. George Sidney, i. Ava Gardner)

RAI 3	
12.00	Dokumentarec: Meridiana - Rossellini. L'officina della storia (urejata Fernaldo Di Giammateo in Sergio Lai)
14.30	Izobraževalna oddaja: Zmagoslavje Zahoda
15.30	Drobci: Orietta Berti
16.20	Dokumentarec: Popotovanje po Italiji - Genova (z Arnaldom Bagascom)
17.15	Nanizanka: I mostri venti anni dopo
17.45	Dokumentarna oddaja: Geo (urednika Gigi Grillo in Claudio Panasini, vodi Gianclaudio Lopez)
18.45	Equipe 84, New Trolls
19.00	Andrea Mingardi in concert
19.30	Dadaumpa: Mina, Milva, Morandi
20.00	Variete: Blob - Di tutto di più
20.30	Aktualno: Dan na preturi (ured. Nini Perno, Roberta Petrelluzzi)
22.25	Drobci
22.30	Film: Modesty Blaise la bellissima che uccide (ZDA, r. J. Losey, i. Monica Vitti, Dirk Bogarde)

TV Ljubljana 1	
8.50	Video strani
9.00	Zimski počitniški spored: risanke, 9.35 Živ žav, 10.35 Periskop, 11.20 Kam, kje, kako med počitnicami, 11.25 Sokoli, 11.50 dok. Potovanje na severni tečaj, 12.15 risanka
12.25	Film: Mornar Sindbad (fant., ZDA 1947, r. Richard Wallace, i. Douglas Fairbanks)
14.15	Video strani
16.30	Dnevnik
16.40	Poslovne informacije
16.45	Mozaik. Zdravo (pon.)
18.10	Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček - Konj, 18.25 Miti in legendе islamskih ljudstev, 18.40 Preproste besede (mladi pesniki)
18.55	Risanka
19.20	TV Okno
19.30	Dnevnik in vreme
20.05	TV drama: Malomeštanska svatba (B. Brecht, postavitev SNG Ljubljana)
21.40	Osmi dan
22.25	Dnevnik in vreme
23.05	Človek in glasba (8. del)
23.35	Video strani

TV Koper	
13.45	Rubrika: A tutto campo (pon.)
13.45	Teniški turnir Australian Open: moški finale (iz Melbournea)
17.30	Košarka NCCA
18.45	Wrestling Spotlight (vodi Dan Peterson)
18.45	TVD Novice
19.00	Odprta meja
19.30	TVD Stičiče
20.00	Rubrika: Sedem dni
20.30	Ameriški nogomet NFL
22.30	Dnevnik
22.35	Teniški turnir Australian Open: moški finale (pon.)

TV Ljubljana 2	
16.30	Poskusne oddaje - satelitski prenosi
19.00	Izobraževalna oddaja: Pustolovščina - Slikarstvo (1. del)
19.30	Dnevnik in premer
20.00	Zarišče
20.30	Dokumentarna oddaja: Znanost (1. del)
21.00	Sedma steza
21.15	Koncert UNICEFA
22.45	Poskusne oddaje - satelitski prenosi

RADIO TRST A		
8.00, 13.00, 19.00	Dnevnik; 10.00, 14.00, 17.00	Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše in Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Četrkova srečanja (pon.); 8.40 Country-club; 9.05 Ne vse, toda o vsem; 9.10 Glasba; 9.40 Simboli; 9.50 Orkestri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Kantavtorji; 12.00 Naravoslovje malo drugače; 12.20 Melodije; 12.40 Zbor Accademia musicale universitaria; 12.50 Orkestri; 13.20 V žarišču; 13.25 Gospodarstvo; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Igrajmo se skupaj; 15.00 Medigra; 15.10 Ta dom je naš; 15.25 Jazz; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Roman: Voja in mir (20. del); 17.25 Mladi val; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA	
5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00	Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Lepljenka; 8.25 Ringaraja; 8.40 Nova pesmica; 9.05 Matineja; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Zabayni ansambli; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.30 Radio danes; 13.38 Do 14.00; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Mladi glasbeniki; 14.40 Merkurček; 15.15 Radio danes; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Godbe; 18.25 Zvočni signali; 19.45 Studio 26; 20.00 Sototja; 21.05 Zaplesite z nami; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)	
7.30, 13.30, 19.00	Dnevnik; 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Na današnji dan; 6.30 Jutranjki in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 15.00 Na valu Radia Koper; 15.15 Od enim do treh; 12.00 Glasba po željah; 14.40 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Za varnejši jutri; 17.30 Primorski dnevnik in Aktualna tema; 18.00 Iz kulturnega sveta; 19.00 Zaključek.

RADIO KOPER (italijanski program)		
8.30, 10.30, 13.30, 14.30, 17.30	Poročila; 7.15, 12.30, 19.30	Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Glasba; 8.00 Razglednica; 8.20 Matineja; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 9.32 Revival; 10.10 Superpass; 10.35 Družinsko vesolje; 11.00 Knjižne novice; 11.30 Italiana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.45 Radijsko popoldne; 16.45 Made in YU; 17.00 Srečanje z...; 17.05 Bubbling; 18.00 Mixage; 18.40 Mi in vi; 19.00 Souvenir.

RADIO OPČINE	
7.30, 13.30, 17.30	Poročila; 8.00 Glasba za vsakogar; 10.00 Dobro jutro in horoskop; 12.00 Ostali Tr

Na sinočni okrogli mizi KPI na goriški Pokrajini

Pomen odporništva

V goriški pokrajinski dvorani se je sinoči začel prvi del dvodnevne manifestacije, ki jo je pripravilo deželno vodstvo KPI na temo »Vrednote odporništva in njihova potencialnost danes«. Na okrogli mizi, ki jo je vodil novinar Fulvio Molinari, so sodelovali Mario Lizzero, Franco Castiglione, Michele Martina in Giovanni Miccoli.

Mimo ugotovitev in razmišljanj, ki so jih izrekli govorniki, gre omeniti, da na žalost pobuda ni doživela zanimanja mladih. Škoda, saj so bile teme vezane predvsem na vrednotno odporništva v današnjem času in obravnani argumenti so bili povsem zanimivi in naslovljeni predvsem mlajšim generacijam.

Mario Lizzero je svoja izvajanja začel z ugotovitvijo, da je odporništvo bilo pomembno predvsem zaradi določene zavesti, ki je nastala znotraj delavskega in kmečkega sveta. Drugo zgodovinsko dejstvo pa zadeva italijansko državo, ki je nastala prav na osnovah odporništva. In v tej luči, je še nadaljeval govornik, je treba tudi danes vrednotiti to gibanje in to prav v času, ko italijanska pravna država kaže precejšnje težave in pomanjkljivosti.

Ena med temi zadeva odsotnost primerne zakona, ki bi zagotovil slovenski narodnostni skupnosti pravice, ki jih narekuje ustava.

V nekakem idejnem sozvočju Lizzerovega izvajanja je nadaljeval Franco Castiglione, ki je zaskrbljeno ugotavljal, da marsikatera državna struktura je v krizi, tako da se ni treba čuditi, če so določeni kvarni družbeni fenomeni, kot sta lahko korupcija in mafija, še prisotni. To so jasni znaki, je naglasil Castiglione, da je treba stopiti na pot državnih reform, ki bodo zagotovile večjo pravnost države.

Kolikšen je bil prispevek katoliških krogov v odporniškem gibanju in kako je treba na to gibanje gledati danes: to so bile teme, ki jih je načel Michele Martina. Govornik je bil dokaj polemičen do instrumentalizacije odporništva in to tudi v današnjem času, ko bi bilo potrebno na polpreteklo zgodovino gledati stvarneje. V zvezi z vprašanjem narodnostnega sožitja je Martina ugotovil, da tudi danes določene nacionalistične sredine niso še razumele sporočilo odporništva.

Nazadnje je Giovanni Miccoli odporništvo ocenil v povojni stvarnosti, ko se je v Italiji bolj skrbelo za gospodarski napredek prej kot za napredek vrednot in boljše kakovosti življenja oziroma za večjo moralizacijo družbe. In prav v tej smeri je treba delati in si prizadevati, če bomo hoteli resnično ostati zvesti idealom, ki so rodili in vodili odporniško gibanje.

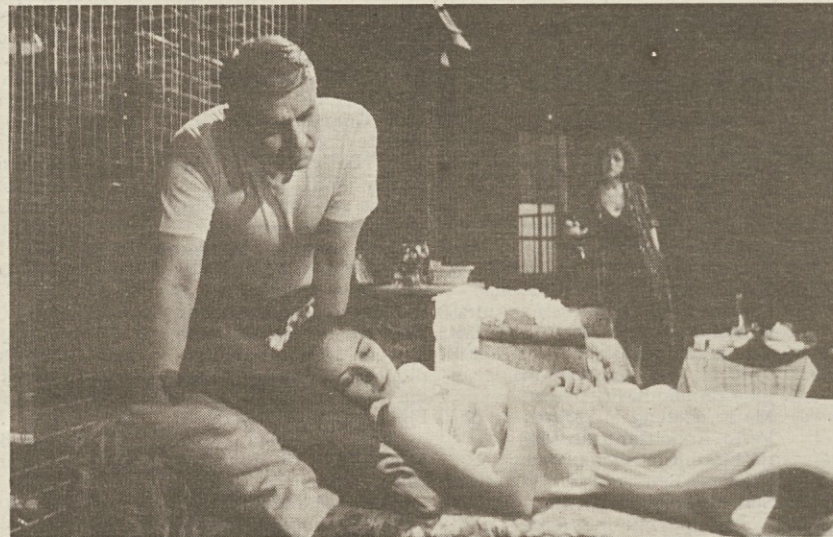
O vprašanju sožitja oziroma nasprotovanja med Slovenci in Italijani je Miccoli ugotovil, da je stvar izredno zapletena, saj je dvajsetletno fašistično ustrahovanje pustilo v naši družbi globoke rane.

V razpravi in repliki govornikov pa so se ta vprašanja še izostrila, saj so bile iznešene teme, ki so aktualne tudi danes in vredne podrobne analize.

O vrednotah odporništva bo govor danes zjutraj ob 10. uri na javnem zborovanju v gledališču Verdi, kjer bo osrednji govor imel Alessandro Natta. Po vsej verjetnosti se bo bivši generalni tajnik KPI dotaknil tudi vprašanj, ki so danes aktualna znotraj komunistične partije. Ob njem bodo na manifestaciji spregovorili še Marina Bernetič, Paola Del Zotto in Roberto Viezzi.

Drama T. Williamsa Tetovirana roža

Gostovanje SSG

Naše gledališče, Slovensko stalno gledališče, se jutri vrača v Gorico. Predstavilo nam bo svoje tretje premiersko delo v tej sezoni, igro ameriškega avtorja Tennesseeja Williamsa Tetovirana roža. Predstavi bosta jutri ob

20.30, za red A in v torek, ob isti uri, za red B, v Kulturnem domu. Williams spada med najbolj plodne povojne, lahko bi rekli sodobne, ameriške gledališke ustvarjalce. Naj omenimo le nekatere njegove psihološke in družbene najbolj znane drame, kot so npr. "Steklena menažerija", "Tramvaj poželenje" in "Mačka na pločevinasti strehi". Tetovirana roža obravnava vprašanje človeških čustev, sreče, osamljenosti in še katerega od človekovih občutkov.

Williamsovo dramo je režiral Mario Uršič, v glavnih vlogah pa nastopata Miranda Caharija in Boris Cavazza. Poleg njiju igrajo še Mira Sardoč, Lučka Počkaj, Bogdana Bratuž, Primož Ekart, Alojz Milič, Tone Gogala, Maja Blagovič, Irena Zubalič, Stojan Colja in Alda Sosič. Prve ocene o petkovi premieri so zelo pohvalne. Navdušila je zlasti Miranda Caharija, saj se zdi, kot da bi bila vloga napisana specifično zanjo.

Scenografijo je izoblikoval Marjan Kravos, za kostume je poskrbela Marija Vidau, glasba pa je stvaritev Urbana Kodra.

Jutri in v torek se torej obeta lepa odrska predstava.

Na sliki (foto Montenero) posnetek s petkove tržaške premiere.

Berite

»Novi Matajur«

čestitke

Mitja Bizaj bo jutri dopolnil 17 let. Iz srca mu čestitajo in želijo vse najboljše starši in sestri Nataša in mala Sabrina.

kino

Gorica

CORSO 15.30-22.00 »Tesoro, mi si sono ristretti i ragazzi« in risanka »Una grossa indigestione«, prod. Walt Disney.

VERDI 15.30-22.00 »Seduzione pericolosa«. Prepovedan mladini špod 14. letom.

VITTORIA 16.00-22.00 »Super vogliose di maschi«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE 16.00-22.00 »Il prete bello«. EXCELSIOR 14.45-22.00 »Sorvegliato speciale«.

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 16.00-20.00 »Moja afriška avantura«.

SVOBODA - Šempeter 18.00 »Ris se vrača«, 20.00 »Nebeške lisiice«.

DESKLE 17.00-19.30 »Pet pogumnih«.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je v 87. letu starosti zapustila naša draga

Ema Čotar

Pogreb bo jutri, 29. t. m., ob 15.30 v Renčah.

SVOJCI

Gorica, Renče, 28. januarja 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Delice Mikluš vd. Princič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti in ki so kakorkoli počastili njen spomin.

Sestri Danica in Netica, nečaki in drugi sorodniki

Pevma, Gorica, 28. jan. 1990

Predkongresna dejavnost v sekcijah KPI

Živahna predkongresna dejavnost se te dni odvija v sekcijah KPI, v okviru priprave na pokrajinski kongres, ki bo od 15. do 18. februarja. Sekcije morajo izvoliti 218 delegatov za omenjeni kongres. Delegate volijo na skupščinah, po posameznih sekcijah. Tako sta bili te dni že skupščini sekcije Spazzapan in Chiopris. V torek bo skupščina v sekciji v Ločniku, v soboto pa v sekcijah Marvin, Podturn, Štandrež, Sv. Ana, v nedeljo, 4. februarja, v Podgori.

Sekciji Spazzapan in Chiopris (Strazice) bodo zastopali delegati, ki se vsi spoznajo v kongresnem dokumentu št. 1 (Occhetto).

Po prvih ocenah naj bi bilo v Gorici in okolici kakih osemdeset odstotkov članov partije za ta dokument. Okrog deset odstotkov naj bi bilo za dokument št. 2 (Ingrao), nekaj manj somišljenikov pa ima dokument št. 3 (Cossutta).

Nekoliko drugačno razmerje je, kot se zdi, na Tržiškem, čeprav ima tudi tam dokument št. 1 največ glasov.

Razprava o novi usmeritvi partije je zbudila, kot se zdi, precejšnje zanimanje med članstvom in je udeležba na skupščinah precej številčna.

Socialiste ni navdušil Biasuttijev obisk v Gradežu

Blížajoče se volitve vplivajo na občutljivost posameznih strank. Pokazalo se je pred kakšnim tednom, ob obisku predsednika vlade, pokazalo se je ob raznih drugih priložnostih. Za zadnji

primer je poskrbel predsednik deželne vlade Biasutti, ki je te dni, skupaj z dež. odbornikom Brancatijem in deželnim tajnikom KD Longom, obiskal sekcijo stranke KD v Gradežu ter tamkajšnji koaliciji na občini (KD, KPI, PRI) dal svoj "blagoslov".

Dogodek je, kot se zdi, zelo razburil socialiste na Goriškem. O zadevi je precej obširno razpravljalo pokrajinsko vodstvo stranke, na svoji zadnji seji. Biasuttijev blagoslov ni mogoče oceniti kot spodrseljaj, ampak kot politično dejanje, ki povzroča za zaskrbljenost, piše v poročilu za tisk, ki ga je izdalo vodstvo PSI.

Socialisti zahtevajo od krščanske demokracije, na krajevem (pokrajinskem) nivoju, da se o omenjenem dogodku izreče.

"Jasnost stališč narekujejo tudi bližnje upravne volitve," zaključuje poročilo.

Na omenjeni seji pokrajinskega vodstva so razpravljali — v razpravi je sodelovalo petnajst razpravljalcev — tudi o nekaterih drugih vprašanjih, med temi tudi o sodelovanju z drugimi partnerji koalicije ter tudi s KPI.

Tennessee Williams

Tetovirana roža

Režija MARIO URŠIČ

Jutri, 29. t. m., ob 20.30

— Abonma RED A

V torek, 30. t. m., ob 20.30 —

Abonma RED B

Za jutrišnjo predstavo vozi avtobus po običajnem voznem redu.

—

Zaradi neurejenih razmer v avtobusnem prevozu

Dijaki bodo jutri stavkali

Dijaki — nekaj tisoč jih je, ki se vsak dan vozijo z avtobusi v šolo — so zgubili potrpljenje. Za jutri dopoldne so namreč napovedali stavko in protestno zborovanje pred poslopjem Pokrajine na Korzu Italija. Zbrali se bodo ob 9. uri pri spominskem parku, od koder se bodo odpravili pred Pokrajino, kjer bodo jasno, in predvsem odločno, kakor sami pišejo v obrazložitvi odločitve o stavki, povedali kaj jih žuli in kaj bi bilo treba urediti, da bi bilo manj sporov in težav in predvsem, da bi služba javnih avtobusnih prevozov delovala bolje.

Na problematiko so dijaki samo v tem šolskem letu opozorili že nekajkrat, vendar, po njihovem, ni bilo ugodnega odziva. Nazadnje so se zmetili s predsednikom Pokrajine Criscijem in predsednikom podjetja APT za srečanje, 15. januarja. Iz tega pa ni bilo nič. To je eden od razlogov, da so se dijaki odločili za odmevnejšo obliko protesta.

Zbodlo jih je tudi namigovanje, da naj bi bili za vse težave glede avtobusnega prometa odgovorni uslužbenici APT. Zavračajo tudi ocene, ki jih je bilo te dni slišati, da so dijaki nedisciplinirani, umazani, da se obnašajo neodgovorno in vandalsko.

Dijaki v pismu, ki so nam ga dostavili, navajajo, da so pač mladi in morda neizkušeni, in da ne poznajo retoričnega govorjenja, značilnega za predstavnike oblasti. Vendar jih zato ni strah konfrontacije, ker so prepričani, da so njihove zahteve utemeljene. "Zahtevamo bolj človeški odnos, več spoštovanja, več pozornosti do naših zahtev."

Stavko in protest organizira študentsko gibanje, ki je po daljšem premoru spet zaživelo.

V torek popoldne je na Pokrajini seja. Predvidoma bo vprašanje, v takšni ali drugačni obliki prisotno.

Srečanje tiskarjev in novinarjev

Sinoči je bilo v kapelici poklicne šole za bolničarje tradicionalno srečanje tiskarjev in novinarjev ob praznovanju zavetnika sv. Franciška iz Salese. Pobudo za tradicionalno srečanje združeno z verskim obredom in dru-

žabnostjo, je dal goriški nadškof Bommarco.

Ranjeni osebi

V noči na soboto se je v prometni nesreči pri Medeji huje poškodoval 18-letni mehanik Fabio Serico iz Romansa. V goriški splošni bolnišnici so mu dežurni zdravniki ugotovili zlom ključnice. Ponesrečenca so pospremili na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti mesec dni.

V prometni nesreči, včeraj zjutraj v Ul. Trento v Gorici, je voznik ascone Anton Volčina iz Dolenj zadel 59-letnega upokojenca Maria Trinca iz Gorice, Ul. Merici 3. Trincu so nudili le prvo pomoč.

razne prireditve

V občinski knjižnici v Zagraju bo v torek, 30. t. m., ob 20.30 predzadnje predavanje iz ciklusa o Soči. Marko Waltritsch bo govoril o Henriku Tumi in njegovi dejavnosti na Goriškem oz. v Posočju.

Od jutri novi bencinski boni Lanski kontingent do srede

Bencinski boni prvega letošnjega kontingenta bodo na razpolago od jutri dalje v uradih italijanskega avtomobilskega kluba (ACI) v Gorici, pri podružnicah ACI v Krmínu in Gradežu, na sedežih društva Pro loco v Ronkah in Tržiču ter na sedežu Avtonomne letovišcarske ustanove v Gradišču. Razdeljevanje se zaključi 17. marca.

Nakaznice prejmejo vsi dosedanji upravičenci, oziroma tisti novi, ki so prošnje vložili do 30. decembra. Tokrat tudi ne bodo delili nakaznice za drugi avtomobil, ker upravni postopek še ni zaključen.

Avtomobilisti naj imajo s seboj avtomobilsko knjižico ter potrdilo o plačani zavarovalnici. Trgovinska zbornica nadalje prosi, naj avtomobilisti prinesejo s sabo tudi vozniško dovoljenje. V teku je namreč postopek za informatizacijo in je treba v računalnik vstaviti tudi podatke o vozniškem dovoljenju vsakega od upravičencev.

Avtomobilisti bodo prejeli tokrat nakaznice za 490 litrov goriva, oziroma za 455, če so lastniki avtomobila z nad 11 konjskimi silami ter 280, oziroma 245 litrov, če so lastniki manjšega vozila. Večjo količino prejmejo upravičenci iz goriške in sovodenske občine.

Ob koncu pa še obvestilo: preostali bencin, oziroma plinsko olje iz lanskega kontingenta je treba na črpalkah dvigniti do konca januarja. Po tem datumu lastniki bonov ne bodo mogli več uveljavljati svojih zahtev.

včeraj danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 21. 1. do 27. 1. 1990.

RODILI SO SE: Martina Vidoz, Marco Biasotto, Matteo Collovati, Valentina Malfatti, Alessandra Tomaseni.

UMRLI SO: 88-letna gospodinja Francesca Znidarcic, 79-letni upokojenec Fiore Cechet, 92-letni upokojenec Virgilio Valle, 82-letni upokojenec Giuseppe Ti-

Zveza slovenske katoliške prosvete

GORICA

prireja v četrtek, 1. februarja, ob 20.30 v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici predavanje

prof. ANTONA POŽARA

Virgil Šček -
človek in duhovnik

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

obvešča, da je še nekaj prostih mest na tečajih za

— BANČNO TEHNIKO (30 ur)

— ANIMATORJE NA DRUŽABNO-VZGOJNEM PODROČJU (40 ur).

Interesenti naj se obrnejo na sedež zavoda v Gorici, Križna ulica - Ul. Croce 3 (tel. 81826), vsak dan razen sobote od 10. do 14. ure.

Rok za prijavo je do 5. februarja.

Volitve: v dvajsetih občinah bo predvidoma 74.660 volilcev

Upravne volitve 6. maja bodo na Goriškem zadevale dvajset občin, ali približno šestdeset odstotkov vseh volilcev v pokrajini. Volitev za obnovo občinskih svetov ne bo v Trzinu, Gračevo, Ronkah, Romansu in Vilešu. V teh občinah so volili lani, oziroma predlanskim.

Ne glede, da bo pet občin ostalo iz rednega turnusa, pa velja ugotoviti, koliko bo volilcev. Dokončnih podatkov še ni in bodo, kakor je slišati, razpoložljivi le kakšen teden pred volitvami. Vendar pa so že na razpolago projekcije, ki so zelo blizu dejanskega stanju. V dvajsetih občinah, kjer bodo volili, naj bi bilo okrog 74.660 volilnih upravičencev. Okrog tisoč bo tudi mladih volilcev, tistih, ki so postali polnoletni in bodo torej šli prvič na volišče.

Ob upravnih volitvah, pred petimi leti (potekale so 12. maja 1985) je v dvajsetih občinah volilo, 68.028 občanov (31.748 moških in 36.280 žensk). Volilna udeležba je znašala 92,2 odstotka. Nekoliko nižje je bilo poprečje v Gorici. Na volišče je šla 31.501 oseba (14.413 moških in 17.088 žensk).

Ker bo teh tisoč novih volilcev v glavnem porazdeljeno po raznih občinah, se samo zaradi tega volilno raz-

merje ne bo veliko spremenilo. Odločujoči utegnejo biti v posameznih krajih razni spori in razprtije med različnimi strujami večjih strank.

Proporčni sistem volitev bo v Gorici, Krmini, Gradišcu, Štarančanu in Škocjanu, v vseh drugih občinah pa bodo volili po takomenovanem večinskem sistemu: lista ali stranka, ki prejme največ glasov si zagotovi absolutno, oziroma 4/5 večino.

V strankah so se že pričele pripravne na upravne volitve, vendar so te priprave doslej še precej zakulisne.

Majske volitve, zlasti v večjih občinah, so pomembne tudi za Slovence. Skupni interes je namreč, da si predvsem v Gorici, pa tudi v drugih občinah, kjer je to možno, zagotovimo čimveč naših izvoljenih predstavnikov.

V goriškem občinskem svetu so v tej mandatni dobi trije svetovalci slovenske narodnosti, dva izvoljena na listi SSK (Pavlin in Bratuž) ter socialist Waltritsch. Predstavnik SSK je tudi v občinskem odboru.

Volitve leta 1985 so prinesle rahlo nazadovanje komunistov ki so izgubili eno svetovalsko mesto, podvojili so republikanci, v občinski svet je bil prvič izvoljen predstavnik zelenih, enega

svetovalca so takrat izgubili socialdemokrati, ki so v mandatu utrpeli še močnejši osip, ko sta dva njihova svetovalca prestopila k socialistom. Kršćanska demokracija je ohranila enako zastopstvo (osemnajst svetovalcev od štiridesetih mest v občinskem svetu).

Kakšno bo razmerje sil po 6. maju ?

Prispevki

Konec meseca zapade rok za predložitev prošelj za finančne prispevke v smislu dež. zakonov 68/81, 15/87, 60/75, 43/80. Prislojnosti na tem področju je v smislu določil dež. zakona št. 10/88, prevzela Pokrajina.

Gre za deželne zakone, ki predvidevajo finančne podpore za dejavnosti na področju utrjevanja takomenovane politike miru in sožitja, za dejavnosti za vrednotenje in utrjevanje furlanskega jezika in kulture ter lokalnih kultur, dejavnosti na področju knjižničarstva oin muzejev, športne dejavnosti itd.

Predstavniki društev imajo še nekaj dni časa, da se podrobno informirajo na Pokrajini glede dokumentacije in drugih pogojev ob predložitvi prošnje.

Slike V. Klanjščka v Kulturnem domu

V prizadevanju, da bi goriškemu občinstvu nudila možnost, da se neposredno spozna z likovniki, ki bogatijo goriški prostor, bo Zveza slovenskih kulturnih društev v soboto, 3. februarja odprla v goriškem Kulturnem domu samostojno slikarsko razstavo umetnika Vladimira Klanjščka iz Števerjana. Štafetno palico je prejel iz

rok goriškega akvarelista Andreja Košiča, ki je v Kulturnem domu razstavljal lansko sezono.

Vladimir Klanjšček, profesor likovne vzgoje na nižji srednji šoli Ivan Trinko, je po končanem slovenskem učiteljsku obiskoval likovni oddelek Pedagoške akademije v Ljubljani in leta 1970 diplomiral na italijanski šoli za umetnost.

Svoja prva dela je javnosti predstavil že leta 1962 na skupinski razstavi pri Sv. Ivanu v Trstu. Odtlej je sodeloval na številnih samostojnih in skupinskih razstavah v Italiji, Sloveniji in na Koroškem. V tem času je dobil tudi nekaj pomembnejših nagrad ter se občasno posvečal tudi ilustriranju knjig in oblikovanju.

Klanjščkova motivika izraža navezanost umetnika na domači kraj, na Brda, kjer črpa vzgibe za svoja dela. Njegovi najbolj priljubljeni motivi so briški griči, vinogradi, domače kmečko orodje in briška domačija sploh.

Na goriški razstavi bo Vladimir Klanjšček razstavljal svoja najnovejša dela, ki so nastala v zadnjih dveh letih, v katerih se zazna določena sprememba, poglobljena študija briških motivov, ki že segajo v abstrakcijo.

Na sliki Vladimir Klanjšček v svojem ateljeju v Števerjanu. (foto Pavšič)

„Zgaga“ tokrat o znani slovenski zavisti

V sredo, 31. t.m. ob 18. uri bosta na valovni dolžini 101 MHz Gledališka skupina Gorica in Radio Val izvedla še to nadaljevanje humorističnega besedila Miloša Mikelna "Zgaga vojvodine Kranjske". To pot bo oddaja osvetlila znani problem slovenske zavisti, kot se slednja javlja v najrazličnejših okoliščinah. Seveda omenjena lastnost muči tudi druge narode. Radijska izvedba Janez Povše, glasbena oprema Tanja Vižintin, tehnično vodstvo Dušan Košuta, brala bosta Adriana Furlan in Ivo Cotič. Kot vedno bo ponovitev nadaljevanja na sporedu v nedeljo ob 14.30.

Novo vodstvo združenja esperantistov

Goriško združenje esperantistov deluje že šestnajst let. Zanimanje za mednarodni jezik narašča posebno v zadnjem času tudi kot posledica raznih pobud, ki so jih uresničili v Gorici.

Obračun je torej pozitiven. Tako so ugotavljali ob nedavnem občnem zboru združenja. Potekal je 20. t.m. v prostorih v ulici L.L. Zamenhof. Na občnem zboru so obnovili tudi vodstvo združenja. Predsednica Sera Genovese, Aldo Durante, podpredsednik, tajnica Fausta Zumin, blagajničarka Maria Grazia Degano. Za knjižnico skrbi Anna Cosenza, člani razsodišča pa so Luigi Barbana, Corrado Cosenza in Leone Furlan.

Sodelovanje na sejmih

Goriška Trgovinska zbornica obvešča gospodarstvenike, ki nameravajo sodelovati na raznih sejmih, razstavah in podobnih promocijskih manifestacijah v letu 1990, da 31. januarja zapade rok za prošnje za dodelitev prispevkov. Prošnje za prispevek je treba predstaviti na kolkovanem papirju in morajo biti opremljene s proračunom za predvidene stroške.

Kako do razvoja turizma na Goriškem

Te dni so v upravnem svetu Avtonomne letovišarske ustanove v Gorici razpravljali o proračunu za leto 1990. Finančni načrt, ki je sicer dokaj skromen, oziroma preozek, kakor so med razpravo poudarili, so odobrili soglasno. Razprava o tem dokumentu pa je bila tudi priložnost za ugotavljanje stanja na področju, ki mu pravimo turistično gospodarstvo in za evidentiranje novih možnosti in usmeritev. Te je v daljšem in razčlenjenem poročilu nakazal Mario Michelini, predsednik ustanove.

Treba je začeti, oziroma ojačiti pobude v tujini, usmerjene k boljшему poznavanju turistične pobude na Goriškem. Poglobiti sodelovanje na kulturnem, glasbenem in drugih področjih, kjer ima Gorica že pomembno mesto, utrditi, v deželnem okviru vlogo in pomen Avtonomne turistične ustanove in jo obvarovati pred nesmotrnimi preureditvami ki jih zasleduje Dežela.

Michelini je posebej poudaril, da je turistično gospodarstvo na Goriškem v mnogočem odvisno od gostov iz nemško govorečih dežel in da je treba zato posebno pozornost namenjati le tem. Spremembe v državah vzhodne Evrope pa bi morali smotrno izkoristiti za razvoj obmorskega turizma.

Sedem zborov je v petek nastopilo na sedmi reviji Sovodenjska poje

Odkrivanje tistih duhovnih poant, ki jih posreduje pesem in glasbena umetnost sploh, je bilo vodilo sedme revije pevskih zborov Sovodenjska poje, ki jo je pripravilo Kulturno društvo Sovodnje. Tudi za to priložnost je občinstvo s številno prisotnostjo nagradilo prizadevanje domačih kulturnih delavcev ter nastopajoče pevce in njihove pevovodje, ki z osebnim prizadevanjem zgoraj omenjene vrednote nenehno oživljajo.

Večer v sovodenjskem Kulturnem domu so uvedli mladi člani Otroškega pevskega zbora KD Sovodnje, ki so ob pomoči Zdenke Komel zapeli tri skladbe iz čudežnega živalskega sveta. Čas za prisrčen aplavz in že so na odru mladi pevci Otroškega zbora iz Sovodnje, ki jih je vodila Loredana Peteani, njim pa so sledili predstavniki Otroškega zbora iz Rupe in Peči (Nadja Kovc).

Prireditve, ki je bila zaradi boleznj v skupini prikrajšana za nastop Sovo-

denjskih deklet, se je nadaljevala z nastopom Ženskega zbora iz Sovodnje, ki ga je vodila Rezi Češcut. Člani moškega pevskega zbora Skala iz Gabrji so tudi na sovodenjski prireditvi potrdili, da prizadevanje in želja po kakovosti morata biti stalno prisotni za vsesplošno rast naših pevskih skupin. Zbor, ki je predstavil Srebotnjakove, Mihelčičeve in Seghizzijeve skladbe, je vodila Rozina Konjedić. »Tiho je legel mrak«, »Lahko noč«, »Slovenska domovina« in »Sem pevec« so naslovi pesmi, ki jih je pod vodstvom Zdravka Klanjščka predstavil mešani zbor Rupa/Peč.

Gost petkovega večera pa je bil moški zbor Igo Gruden iz Nabrežine, ki ga vodi dr. Aleksander Rojc. Skupina, ki je lani slavila dvajsetletnico delovanja, je po smrti dirigenta Sergija Radovića zašla v krizo. V želji, da bi se tudi v Nabrežini nadaljevala bogata pevska tradicija, je pred tremi leti skupino prevzel Aleksander Rojc in ji dal novega zapeta.

Na petkovega nastopa so gosti ponudili pester in zahteven spored pesmi, med temi tudi Zdravico, Žabe in Triglav moj dom.

Za pozornost občinstva in pripravljenost zborov se je ob koncu zahvalila predsednica Kulturnega društva Sovodnje Nadja Fajt, ki je za marec napovedala celovečerni nastop Sovodenjskih deklet.

Na sliki mešani pevski zbor Rupa/Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. (foto Pavšič)

Fotodelavnica v Novi Gorici

Ob pomembnem jubileju, stopetdesetletnici fotografije, smo tudi na Goriškem zabeležili vrsto zanimivih pobud, od razstav, natečajev, do izida raznih publikacij. V tem času je na goriškem gradu odprta zanimiva fotografska razstava, ki priča o fotografski dejavnosti ob koncu prejšnjega stoletja, v Števerjanu pa se društvo Briški grič pripravlja na odprtje razstave fotografskega mojstra Rafaela Podobnika.

Ljubiteljem fotografije, predvsem pa tistim, ki neposredno uporabljajo fotografsko kamero v umetniške namene, pa se ponuja enkratna priložnost, udeležba na fotografskem seminarju oziroma fotodelavnici, ki bo potekala od 22. do 27. februarja v Novi Gorici. Ob prisotnosti fotografskih strokovnjakov se bodo udeleženci (pričakujejo prihod fotografov iz Italije, Avstrije, Jugoslavije in Švedske) spoznali z

najsodobnejšimi tehnikami fotografiranja. Sicer pa je geslo fotodelavnice »Skrivnostne svetlobe na ženskem telesu«.

Iz sporeda izvemo, da se bodo obiskovalci fotodelavnice seznanili med drugim z najnovejšo tehniko in možnostjo praktičnega dela s fotoaparati in objektivni, poslušali bodo predavanja o osvetljevanju ženskega telesa (predavateljica bosta Marjan Bažato in Bogo Čerin). Ob tem bo v dneh seminarja potekalo tudi delo v studiu z modeli ter v raznih slikovitih krajih novogoriškega prostora.

Zaključni del fotodelavnice pa bo namenjen pustovanju v Benetkah, kjer bodo udeleženci pokazali vse svoje znanje pri fotografiranju.

Zaradi velikega zanimanja prireditelji naprošajo, naj se interesi prijavijo čimprej (rok zapadla 10. februarja) in sicer v Galeriji Bažato v Sempetru (Goriške fronte 2 — tel. 32545).

TRGOVINA NARAVNIH JESTVIN

- makrobiotika
- dietetika
- naravni prehrabni artikli brez konzervansov in kemičnih primesi.

GORICA - POKRITA TRŽNICA
urnik 8-15 neprekinjeno
ob sobotah 8-18
Tel. (0481) 535457

0481-387333

NEPOSREDNA ZVEZA PRESTI AUTO

S klicem na to številko boš dobil katerokoli pojasnilo v zvezi s posojili PRESTIAUTO

Banca Agricola
Kmečka banka Gorica

A.W.S. GORICA

Corzutto Gianfranco

do 21. februarja 1990

POSEBNI POPUSTI

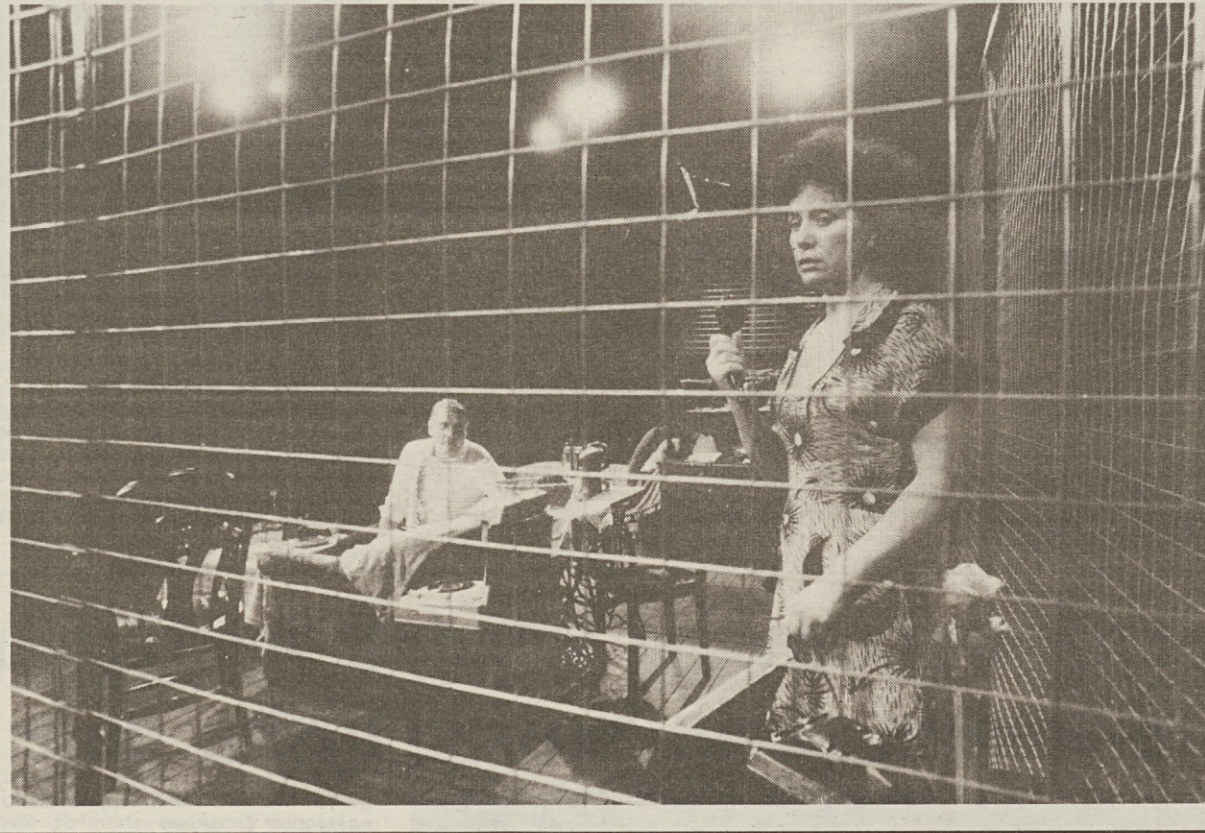
Pri vseh tapiserijah, zavesah, ročno in strojno tkanih preprogah, pernicah in pri vseh ostalih artiklih

GORICA — Ul. Morelli 19/B - 23/B — Tel. 0481/533432

Serafina in Miranda Caharija

V režiji Maria Uršiča je Slovensko stalno gledališče uprizorilo »Tetovirano rožo« ameriškega dramatika Tennesseeja Williamsa

Zdi se mi, da je Serafina delle Rose v Williamsovi »Tetovirani roži« (in v krepki predelavi režiserja Maria Uršiča) atipičen lik v današnji tipičnosti oziroma tipologiji življenja in narobe. Ta navidezno protislovna paradigma je dokaj lahko prevedljiva v razumljivejši jezik predvsem za tistega, ki si je ogledal tretjo letošnjo premiero Slovenskega stalnega gledališča in se skušal pogledati v odtene, ki jih je s svojo brez dvoma zbrano in intenzivno igro oblikovala, še bolje - nakazovala igralka Miranda Caharija. Semantiko »nakazovanja« je treba vsekakor razumeti v pozitivnem smislu, in sicer tako: ko bi Caharijeva oblikovala lik Serafine samo realistično, brez čutno čustvenega naboja, bi ostala povednost uprizoritve torzo; ko bi igrala samo besede in gibe, bi se razvila sicer zanimiva podoba ženske, nemara povsem v skladu s pojmovanjem življenja v ameriški družbi, a manjkalo bi ji predvsem tisto, kar oblikuje »pravo« človekovo življenje - ponotrjenost. Z ne-deklarirano igro, simbolističnim nakazovanjem, tišino, ki veje iz notranjosti in najbrž pove več kot vsakršno jezikovno akrobatstvo, pa je Miranda Caharija ustvarila potrebno napetost, ki govori o razpetosti med erosom in thanatomom, med peklom, nebom in zemeljsko delavnico šivilje, ki živi v čistem spominu na pokojnega moža, se v imenu tega spomina in pokojnikovega pepela v žari odpove življenju in zahteva, da se v imenu »čistosti« življenju odpove tudi hčerka Rosa. In to vse dotlej, dokler se v misel ne vleže dvom, ki trka na čustva in telo, dokler ne postane razkorak med spominom in spoznanjem gotovost: mož jo je varal z drugo, prevaral je ljubezen in življenje, ki ga je Serafina oblikovala v predanosti do »divjega moškega« s tetovirano rožo na prsih. V tem trenutku nastopi maščevanje, divje nasilje nad spominom in življenjem, nad prevaro. Ta katarzičen razplet pa, zanimivo, se kaže v telesni osvoboditvi, kajti kljub vsemu je spomin na prvega in »edinega« še tako močan, da je prisoten, celo utelešen tudi v ljubljenju z drugim moškim. Nič zato, odrešitev je vendarle tu in žara pada, pepel se razlije po tlaku in pomeša z njim, ni več čist, rodi se novo življenje... Stanja, sekvence, rdečo nit tega čustveno-čutnega sveta je Miranda Caharija še posebej poudarjala v dvojnosti,

izraženi v krikih in molkih, v praznini in upornosti, raztelesenosti, kot da bi bila telo in duša tujka, ki ne spadata v konkretni prostor. Morebiti sta vendarle sanja in slutnja tista, ki rešujeta bivanje... Skratka lik, ki se bo nemara zapisal v spomin, kar je za dolgotrajnim ploskanjem podčrta tudi petkovo premiersko občinstvo.

Skozi opis oblikovanja in razumevanja Serafininega lika, kot ga je interpretirala Miranda Caharija, smo o predsta-

vi sami marsikaj povedali, še zdaleč pa ne vsega. Jasnó je, da je »Tetovirana roža« pisana za eno igralko, okrog katere se vse vrti in da je Tennessee Williams sam po sebi zanimiv avtor, čeprav na noben način tako psihološko pronicljiv, kot bi kazalo na prvi pogled. Menim, da je za nas in gledališče prava sreča, da je režiser Mario Uršič oblikoval predstavo brez vsakršnih spekulativnih namer, to se pravi čisto (sam Uršič bi najbrž bolje definiral: neideologizirano) in v tem iskal srčiko vsega tiste-

ga, ki naj sproži proces oblikovanja uprizoritve - estetično atmosfere in stanj (naj mi uglednejši ocenjevalci in teatrologi oprostijo laicizacijo vede). Rezultat je dosegal z zvoki, natančnimi izrezi luči, svetlobe in polteme, označujoče in obenem kontrapunktične glasbe (Urban Koder), kar je že stalnica njegovega zdajšnjega pojmovanja uprizoritve. Vendar si upam trditi, da je šel s »Tetovirano rožo« v tej estetiki še naprej (ne domišljam si, da bom zdaj zadel v črno, a

poskušam): ni se poglobil v zgodbo, te sploh ne bi bilo skoraj treba in predstava bi vseeno »stala«, poglobil se je v moment tako imenovane poetične transcendence (za boljše razumevanje bomo rekli, da se ta kaže v nekaterih dramah Daneta Zajca), to je v človeško bit samo v sebi. Brez dvoma pomemben in zanimiv poskus, podkrepjen z izrazito mrežasto sceno Marjana Kravosa (mešanica simbolizma in realizma), v ozadju s svetlo širino brezprostorja, v katerega se Serafina in Alvaro na koncu napotita. V tej razporeditvi so imeli svoje mesto tudi kostumi Marije Vidau. Glavni akterji so bili oblečeni v srajce in obleke z različno oblikovanimi rožami, dodaten simbolistični element uprizoritve. Vsi ti delci so oblikovali »Tetovirano rožo« kot kontrast med realizmom in simbolnostjo, med psihologijo in čutnostjo navadnega (velikokrat praznega) življenja.

Del vseh teh življenjskih krogov je bila, kot rečeno, Serafina, bil pa je tudi Alvaro Mangiacavallo, ki ga je Boris Cavazza zarisal kot vsiljivega šoferskega plejboja, kateremu je vse spolna naslada in z njo povezano nasilje v očeh, gibih, dvorjenju, kvazipesniških osvajaških trikih, pijanosti. Ki si življenje zamislija v tesni, predvsem telesni in materialni povezanosti z žensko, s katero bi zapolnil praznino, če ne že samote. Cavazza je vse to oblikoval z njemu svojskimi potezami in vnesel tisti semantični kontrast, ki je za pojmovanje inscenacijskih izhodišč bistvenega pomena. Mladostni odblesek življenja v dvoje, vendar tudi na tem nivoju travmatično, tako rekoč blokirano zasnovan je bil v likih Serafinine hčerke Rose in mornarja Jacka. Prvo je Lučka Počkajeva podala v mladostniških upornih krikih in trmoglavosti pa tudi zasanjenosti, ki jo vdihuje prva ljubezen, drugega pa je Primož Ekart oblikoval kot razorožene mladeniča, ki se ljubezni odpoveduje. V manjših, čeprav precizno zasnovanih vlogah so nastopili še Mira Sardoč, Bogdana Bratuž, Tone Gogala, Alojz Milič, Irena Zubalič, Majda Blagovič, Alda Sosič, Stojan Cavazza, deklica Vesna Hrovatin in Dante Pribac ter Franko Korosec kot statista.

MARIJ ČUK
Na sliki (foto Montenero): Miranda Caharija (Serafina) in Boris Cavazza (Alvaro)

Letos skupna Prešernova proslava

Priprave na proslavitev Prešernovega dne, praznika naše nacionalne kulture, so v polnem teku. Med Slovenci v Italiji bo potekal »Dan slovenske kulture 90« pod naslovom »DA BI ZEDINIL ROD SLOVENSKE CELE«, in sicer v skupni organizaciji Slovenske prosvete iz Trsta, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice ter Zveze slovenskih kulturnih društev iz Gorice in Trsta. Scenarij, ki ga je napisal Janez Povše, bo pod vodstvom režiserja Marka Sosiča združil v enotnem večeru zbor, glasbene izvajalce in recitatorje z Goriškega in Tržaškega, besedila pa bodo sestavljena iz sporočil sodobnih slovenskih zamejskih pesnikov, Franceta Bevka in seveda Prešerna.

Najprej, 8. februarja, bo ob 20.30 večer v Avditoriju v Gorici - slavnostni govornik bo Aldo Rupel, 10. februarja, ravno tako ob 20.30, pa bo še proslava v Kulturnem domu v Trstu - slavnostni govornik bo Boris Pahor. Dogodek, še posebno dragocen zaradi skupnega nastopa vseh Slovencev, nastaja v sodelovanju z Glasbeno matico v Trstu in Gorici, s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo »Emil Komel« v Gorici in deželnim sedežem RAI v Trstu, podprla pa sta ga med drugimi tudi Bančna sekcija pri Slovenskem deželni gospodarskem združenju in Kulturni dom v Trstu.

»Vesela vdova« Franza Leharja prepričala s svojim melodičnim in koreografskim šarmom

Čar operete je v petek spet kraljeval v gledališču Verdi in potrdil, da si je ta odrska zvrst v Trstu v zadnjih letih zagotovila »domovinsko« pravico. Res je, da smo Leharjevo »Veselo vdovo« imeli na tržaškem odru tudi lani in še kdaj v prejšnjih letih in da je njena tokratna postavitev v Verdiju z izjemo dirigenta tako po zasedbi kot po koreografiji skoraj povsem enaka lanski, toda mikavnost njenih melodij in mik odrskega razkošja ostajata vedno in vedno znova tisti magični trenutek, ko se profesionalna resnost in lahkotnost užitka združita v dogodek, ki mu nikakor ne gre odrekat kulturnega pomena. Ob tem pa ne gre prezreti še enega dejstva, ki ga navaja avtor besedila v gledališkem listu, Gianni Gori, dejstva namreč, da je »Vesela vdova« prav v Trstu doživela svojo prvo »italijansko« uprizoritev 27. februarja 1907 (pred tisto v Milanu 27. aprila istega leta), čeprav Trst takrat še ni bil v Italiji. Torej razlog več, da ima »Vesela vdova« prav v Trstu še dodatno »domovinsko pravico« takoj za Dunajem, kjer je samo do uprizoritve v Trstu doživela kar 350 ponovitev. In če že govorimo o razlogih za tržaško »domovinsko pravico«, potem je treba vsaj še omeniti, da je njen avtor Franz Lehar čas svojega življenja in delovanja prebil v Trstu kot dirigent vojaške godbe avstrijske mornarice in organizator javnih zabavnih koncertov v parkih in kavarnah.

Popularnost »Vesele vdove« je vsa v njenih melodijah, saj je vsebina pač operetno banalna, čeprav ne brez bolj ali manj posrečenih duhovitosti, ki zabavajo občinstvo. Lehar je v partituri nanizal in spletel v živahen kalejdoskop tako tradicionalni dunajski muzikalni žanr, ki mu je dal pečat Johan Strauss od valčkov do koračnic in celo lahkega opernega prizvoka v posameznih spevih, do elementov madžarske in južnoslovenske glasbene folklorne, zvočnosti pihalnih orkestrrov pa tja do can-cana iz blestečih let »belle époque«. Ves ta muzikalni splet valovi mimo občasnih recitativnih presledkov v ritmu in melodiji, ki je zdaj romantično božajoča, zdaj komično učinkujoča, zdaj izrazito plesna, preračunana tudi na koreografske baletne učinke, brez katerih si operete ni mo-

goče predstavljati, kakor si je ni mogoče predstavljati brez ustreznega kostumskega bogastva in scenske razkošnosti.

No, vsega tega seveda tudi tokratni, praktično ponovljeni, tržaški postavitev ni manjkalo, morda je v določeni ekonomičnosti celo nekaj pridobila na dinamičnosti in preglednosti.

Dirigent Daniel Oren, ki smo ga tokrat prvič spoznali razen kot koncertnega in opernega dirigenta tudi kot mojstra operetne taktirke, je vodil orkester z njemu lastno vehementnostjo, pa tudi s skrbnim dinamičnim niansiranjem od nežnih pianissimov do včasih tudi nekoliko prehrupnih fortissimov, kljub temu pa vseskozi s pravišjo mero lahkotnosti in skladnosti z odrom, čeprav je tu in tam prihajalo tudi do ritmičnih razhajanj, zlasti pri can-canu v tretjem dejanju.

Levji delež odrske postavitve je slovel na izkušenem režiserju in koreografu Ginu Landiju in realizatorji Maurizii Camilli. Odrsko dogajanje je bilo vseskozi lepo razgibano, plesni prizori z baletnim zborom in solisti gledališča Verdi ritmično živahni, stilno lepi in tehnično lepo izpeljani, česar pa ni mogoče reči za akrobatske plesne prvine, pri katerih je bilo tudi nekaj spodrseljajev. Scena Williama Orlandija je učinkovala nevsiljivo, brez odvečnega kiča, zato pa dopadljivo in funkcionalno, kar velja v še večji meri za bogate in za soliste tudi elegantne salonske kostume po osnutkih Sabastiana Soldatija.

Med nastopajočimi je zlasti pevsko z opernim formatom svojega tenor-baritona izstopal Roberto Frontali kot grof Danilo Danilovič. Sopranistka Luciana Serra je ustvarila pevsko izdelan lik vesele vdove Anne Glavari s poudarjenimi vokalnimi odlikami, ki bi ob večji pojavnosti šarmantnosti prišle nedvomno še bolj do veljave. Max René Cosotti je bil s svojim delikatno oblikovanim visokim tenorjem in mehkim izpevanjem odlični Camillo De Rossillon, sopranistka in subretka Daniela Mazzucatto pa vražje razigrana, a nikoli preko mere, povrhu pa še plesno prikupna Valencienne.

Glasovno in igralsko ustrezne like so ustvarili še Giuseppe Riva kot baron Mirko Zeta, ambasador Ponteved-

ra v Parizu, Gianni Vanzelli kot viskont Cascada, Dario Zerial kot Raul de Saint Brioche, Giuseppe Botta kot konzul Bogdanovič, pa še vsi ostali: Rita Susovski, Maurizio Volo, Maddalena Lubini, Paolo Zizich, Gianna Jenčo in zlasti Elio Pandolfi v imenitno interpretirani komični vlogi Njeguša. Za mnoge popularne solistične speve, duete, tercete, za pevsko-baletni oktet in tudi za ubrani zbor pod vod-

stvom Ine Meisters, so nastopajoči poželi navdušene aplavze, ki so dosegli višek ob ponavljanjem se zaključnem prizoru z dirigentom Orenom na odru.

Predstave »Vesele vdove« se bodo nadaljevale do 14. februarja, zanje pa vlada veliko zanimanje tudi v drugih deželnih središčih in izven dežele tako, da je do prostih izvenabonmajskih vstopnic težko priti.

JOŽE KOREN

OKRAJNER
POHIŠTVO
UL. FLAVIA 53

Januar 1990

PROMOCIJSKA PRODAJA :

KUHINJE - DNEVNE SOBE
SPALNICE - SEDEŽNE GARNITURE

S POPUSTI

od **20%** do **50%**

V Trstu 3.000 m² razstavišča in lastno parkirišče

PLAČILO NA OBROKE DO 60 MESECEV BREZ MENIC

Po kratkotrajni vojni v aprilu 1941. leta, je bilo celotno slovensko narodno ozemlje ponovno razkosano, s ciljem uničiti slovenski narod kot etično geografsko enoto. Okupacija in nasilje okupatorja je izviralo iz fašističnega sistema samega s podrejanjem vsega fašističnemu režimu in totalitarni okupacijski državi, z odpravo osebnih, političnih, kulturnih in vseh civilizacijskih svobod.

Nasilje okupatorja in njegov osnovni namen, etično iztrebiti slovenski narod, je še pospešilo priprave na odpor in oboroženo vstajo slovenskega naroda in vse Jugoslavije.

Že 27. aprila 1941. leta se je, pod vodstvom KPS, ustanovila Protiimperjalistična fronta slovenskega naroda. Kmalu se je pokazalo, da naslov novo ustanovljene organizacije ne ustreza več času in novo nastalim političnim razmeram. Zato se je Protiimperjalistična fronta že 22. junija preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda. OF je bila vseljudska množična politična organizacija naprednih svobodoljubnih ljudi neglede na njihovo ideološko in socialno pripadnost z osnovno nalogo, da povede slovenski narod v boj za osvoboditev in družbeno preobrazbo.

OF so ustanovile štiri skupine - Komunistična partija Slovenije, Krščanski socialisti, Sokoli in Kulturni delavci. OF je ob svoji ustanovitvi napovedala neizprosni boj fašističnemu in nacističnemu okupatorju in njihovim hlapcem.

Še istega dne, ko se je Protiimperjalistična fronta preoblikovala v OF, se je v Ljubljani ustanovil najvišji vojaški organ - Vrhovno poveljstvo partizanskih čet. V njem so bili: Franc Leskošek-Luka, glavni poveljnik, rojen leta 1907 v Celju, Boris Kidrič-Peter, komisar glavnega poveljstva, rojen leta 1912 na Dunaju, dr. Aleš Bebler-Primož, pomočnik komandanta, rojen leta 1907 v Idriji. Člani pa so bili: Stane Zagar, roj. leta 1896 na Žagi pri Bovcu, padel v boju z Nemci 27. 3. 1942. leta, ko je že bil odrejen, da gre na Primorsko, Miloš Zidanšek, roj. 1905. leta v Dramljah pri Celju, padel v boju z Italijani 8. 2. 1942, dr. Marjan Breclj, roj. leta 1910 v Gorici, Oskar Kovačič, roj. 1908. leta v Mostu na Soči pri Tolminu in Dušan Podgornik, ustreljen v Ljubljani ob koncu 1942. leta.

Že ob ustanovitvi glavnega poveljstva je bil Oskar Kovačič določen za politično delo na Primorskem, kamor je odšel že meseca avgusta 1941. leta.

Že pred nemškim napadom na SZ 22. junija 1941. leta se je v okviru OF ustanovila komisija za Primorsko s Tonetom Tomšičem na čelu, rojenem 1910. leta v Trstu. Tomšič je bil član CK KPS in osrednji organizator OF. Že 10. decembra 1941. leta, so ga Italijani v Ljubljani aretirali in po nepopisnem zverinskem mučenju 21. maja 1942. leta ustrelili v Gramozni jami pri Ljubljani.

PRVO, OSNOVNO POLITIČNO JEDRO OF V GORICI

Ob vsakem dogodku, pa naj gre za take ali drugačne sile, se vedno sprašujemo po vzroku dogodka, kako je nastal, čigava je bila iniciativa, kdo je bil prvi, kdo je sprožil puško. Gre za začetek, ki vedno buri domišljijo, razvzema strasti in ugibanje. Kdaj je Anton Velušček prišel na Primorsko, v Gorico, se sprašujemo. Ali je bil Velušček prvi, ki je prinesel iskro OF v Gorico?

Taka in podobna vprašanja so si postavljali tudi znana zgodovinarja dr. France Škrj in dr. Tone Ferenc, aktivista OF Avgust Dugulin, s Krasa, ter Bogomil Vižintin z Renč, in drugi. Avgust Dugulin in Bogomil Vižintin, navajata v svojih spominih, da je Anton Velušček prišel v Renče že v začetku julija 1941. leta in da se je 13. julija, kot je napisano na spominskem obeležju, udeležil partijske konference na Kremencah pri Renčah, kjer naj bi obrazil pomen znamenitih sedem ali devet točk OF. Če je Velušček tedaj res govoril o omenjenih točkah OF, potem je bila konferenca na Kremencah mnogo pozneje, saj le te so bile sprejete: prvih sedem na četrtem zasedanju Vrhovnega plenuma OF, prvega novembra 1941. leta in ostali dve na seji dne 21. decembra istega leta. Bolj verjetno je, da je na konferenci govo-

Kdaj in kako je nastala Osvobodilna fronta v Gorici

Franc Pregelj - Boro

ril le o ustanovitvi OF in njenem pomenu.

V renški mali kroniki "Kamen na kamen" se navaja, da so na konferenci na Kremencah sprejeli program Protiimperjalistične fronte slovenskega naroda, kakor jim ga je obrazložil Anton Velušček. Če naj verjamemo spominom aktivista OF Angela Kodriča, potem je Velušček na konferenci na Kremencah govoril o Protiimperjalistični fronti, predhodnici OF. Velušček je živel v Zagrebu in nimamo nobenega podatka, da je bil povezan z gibanjem OF v Ljubljani. Upravičeno lahko domnevamo, da ni bil vedno na tekočem o političnih aktivnostih v Ljubljani.

V arhivu CK ZK je zabeležena izjava Edvarda Kardelja: "V mesecu marcu 1941. leta je prišel iz SZ tovariš Rigoletto Martini Quarto. Bil je na poti v Italijo, kjer naj bi prevzel vodilno mesto v CK KPI. Od Zagreba ga je spremljal Anton Velušček. Pri Novem mestu so Martinija aretirali karabinerji in je v jeseni 1942. leta nekje v Italiji umrl v zaporu." Tako Edvard Jože Kardelj Kopinič navaja v svojih spominih, da je Velušček v mesecu juniju 1941. leta spremljal italijanskega partijskega funkcionarja Rigoletta Martinija, ki ga je Rade Končar rešil iz ustaškega taborišča Karestinec in da sta bila pri Novem mestu aretirana. Martinija je iz Taborišča Karestinec res rešil Rade Končar in sicer 6. junija 1941. leta, kakor se navaja v sedmi knjigi zbranih del Josipa Broza Tita, str. 41, 210 in 301. V knjigi se navaja, da sta bila Martinijeva aretirana pri Novem mestu, da je Rigoletto povedal svoje prave osebne podatke, in da so njegovo ženo izpustili, ker je imela francoski potni list.

V arhivih CK ZK se navaja podatek, da je Velušček ob aretaciji Martinijevih pri Novem mestu, sedel v drugem kupeju in ne skupaj z njima. Ta podatek in tudi ves nadaljnji postopek policije z Veluščkom, nas vodi na zaključek, da Velušček ni bil aretiran v zvezi z Martinijevima, pač pa po naključju v rutinski kontroli. Ob aretaciji je Velušček, kakor je razvidno iz dokumentov, imel pri sebi legalno osebno izkaznico: Velušček Antonio, nato li 17. 1. 1912 a Gorizia Qui residente in via Lunga n. 13. Arrestato dall'Arma di stazione CCRR di Novo mesto, a disp. della occasione traduzione di Ljubljana. Data di entrata 1. 9. 1941, ore 9.30. Data di uscita 5. 9. 1941, ore 6, tradotto a Gorizia.

Drugi dokument: *Certificato di detenzione M.I. a 5143*, pa govori, da je bil dne 8. 9. 1941. leta sprejet v zapore v Gorici in 9. 9. izpuščen na svobodo. Iz navedenega moramo sklepati, da je bil od 1. do 5. septembra v zaporih v Novem mestu. Na poti v Gorico naj bi dva dni prebil v Ljubljanskem prehodnem zaporu. Kopinič se nedvomno moti, ko navaja, da je bil Velušček z Martinijevim aretiranim v mesecu juniju. Iz navedenih dokumentov je razvidno, da se je to zgodilo 1. septembra. Verjeti moramo dokumentu, ker za Kopiničevo trditev nimamo nobenega dokaza. Malo verjetno je, da bi bil Velušček v tako kratkem času dvakrat aretirani na istem kraju pri Novem mestu.

V dokumentih, ki jih je Velušček imel ob aretaciji pri Novem mestu, se navaja, da je prijavljen v Gorici v via Lunga n. 13, kjer so živeli njegovi svojci. Iz tega smemo sklepati, da je že pred aretacijo živel na svojem domu v Gorici. Kajti, kot bomo videli pozneje, je pred tem več let živel ilegalno v Ljubljani in Zagrebu, in imel ilegalne osebne dokumente.

Njegova sestra Marija Velušček, ki živi v Gorici Ul. Vittorio Veneto 14, je v zvezi z bratom Antonom, klicali so ga tudi Nino, v navezanem pogovoru povedala naslednje: "Nekega dne popoldne, bilo je pozno spomladi 1941. leta, se je po dolgih letih odsotnosti vrnil domov. Bil je lepo oblečen. Na sebi je imel svetel dežni plašč, klobuk in brke. Komaj smo ga prepoznali. Bili smo ga zelo veseli. Kmalu potem je

prepleskal stanovanje. Povedal je, da je poročen, da je žena noseča in da bo imel sina čez dva meseca." Sin Janez se je rodil 1. 8. 1941. leta, kar pomeni, da je Velušček že v začetku junija bil doma v Gorici.

Tako se nam podatki, ki jih v svojih spominih navajajo Avgust Dugulin, Bogomil Vižintin in Angel Kodrič, o prihodu Veluščka na Primorsko in o njegovi udeležbi na konferenci na Kremencah, kažejo v verodostojnejši luči.

Anton se je zelo malo zadrževal doma. Le občasno je prihajal domov za dan ali dva. Naročil je, da če ga bo iskala policija, naj povedo, da je zaposlen v Vidmu-Udine.

"Spomladi 1942. leta, okoli velike noči, ko smo bili pri večerji, sta prišla dva policista in ga odvedla v zapor. Vrnil se je šele čez deset dni." To se ujema tudi z dokumentom, *Certificato di Detenzione M. la 5810*, priveden v zapore 6. 4. in izpuščen 15. 4. 1942. leta. Zaradi te aretacije se ni mogel udeležiti konference na Sveti gori, ki jo je sam organiziral.

Domačim je naročil, da če ga bo iskala policija, naj na okno obesijo belo krpo, kot znamenje, da je nevarno in naj ne hodi domov.

"Spomladi 1942. leta so mu iz Ljubljane pripeljali sina Janeza. Bil ga je zelo vesel. Večkrat je šel z njim na sprehod. V mesecu avgustu 1941. leta je policija postavila v stanovanju zasebo. Dva policajca sta bila v stanovanju in dva na ulici. Od tedaj ga ni bilo več

domov. Pozno v jeseni 1944. leta ga je sestra Marija obiskala pri sestri Karmeli v Trstu. Tedaj ji je povedal, da je žena Urška padla v partizanih."

V arhivu CK ZK v Ljubljani je dosje Marije Benedetti. V njem so, med drugim tudi naslednji podatki: *Benedetti Marija, roj. Černigoj 1896. leta v Gorici. Stanovala je v Via Pitteri št. 6.* Med dvema vojnama je v Gorici ilegalno delovala v protifašističnem gibanju. Povezana je bila z Maksom Bavconom, ki je ob nastopu fašizma z družino emigriral v Jugoslavijo. Nastanil se je v Ljubljani, v Lavričevi ulici št. 6. Kmalu po prihodu v Ljubljano se je vključil v politično gibanje. V partijski celici je bil povezan z Ivanom Tomcom, Cirilom Kalingerjem in z znanim predvojnim komunistom Andrejem Kumarjem. V partijski organizaciji je bil zadolžen za agitacijo in propagando.

Marija navaja v svoji biografiji, da ji je ves čas, po odhodu v Ljubljano, ilegalno pošiljal marksistično in drugo protifašistično literaturo. Med družinama so bile tople prijateljske vezi in ti odnosi so se ohranili tudi po odhodu Bavconovih v Ljubljano.

Tudi dr. Ljubo Bavcon, sin Maksa, se spominja, da so Benedettijevi že v maju ali juniju prišli v Ljubljano in da jih je oče povezal s Kumarjem.

V mesecu maju 1941. leta je bil Andreja Benedetti pri Bavconovih v Ljubljani, kjer so ga seznanili o organizaciji OF.

Kmalu potem se je Marija Benedetti s hčerko Marijo, ki je v Padovi študirala slikarstvo, napotila v Ljubljano k Bavconovim. Maks ju je povezal s Kumarjem, ki je bil že v ilegali. Kumarjevema je obrazložil program OF in dal navodila za politično delo v Gorici.

Tako je nastalo prvo jedro OF v Gorici, okrog katerega se zbirajo najbolj zavedni rodoljubi in protifašisti. Vendar v tem času še ne moremo govoriti o organizacijskih oblikah OF v Gorici. To je bil čas tipanja, preverjanja in navezovanja prvih kontaktov s prijatelji, sorodniki, zbiranja denarja, hrane in drugih potrebščin za gibanje in pomoč političnim internirancem. Predvsem pa iskanje primernih stanovanj za bivanje in delo prvih aktivistov OF.

Marija Benedetti in njena hčerka navajata, da je Velušček prišel k njima v Gorico šele zgodaj spomladi 1942. leta s posredovanjem Andreja Kumarja. Po izjavi Tomota Brejca ga je Velušček povezal z Benedettijevimi šele v juniju 1942. leta.

Andrej Kumar, je po nalogu Franca Leskoška odšel na Primorsko 2. aprila 1942. Bil je v ilegali in je potoval z vlakom s ponarejenimi dokumenti, kot železniški revizor. Pred tem, pa sta že 1. oktobra 1941. leta odšla na Primorsko, njegova žena Emilija in sin Adrian, z namenom, da se v Kojškem in sosednih vaseh v Brdih, povežeta s komunisti, ki so svoječasno sodelovali z Andrejem in seveda tudi z Benedettijevimi v Gorici. Adrian se spominja, da mu je oče, ko je še bil v Ljubljani, pripovedoval, da je Velušček v Gorici. Spominja se tudi, da je Velušček prišel v Brda že koncem 1941. leta.

Pred vojno je Velušček dalj časa živel in delal v Mariboru. Bil je član mestnega komiteja KPS za Maribor. Spomladi 1938. leta je moral v ilegalo. Prišel je v Ljubljano in se povezal z Andrejem Kumarjem, ki mu je priskrbel ilegalne osebne dokumente in ga nastanil v Savljah pri Zatterjevih. Tako se je Kumar in vsa njegova družina seznanila in ilegalno sodelovala z Veluščkom.

Prava aktivnost v organiziranju OF v Gorici se je pričela še le po prihodu Veluščka k Benedettijevim. Takoj so nabavili pisalni stroj in ciklostil. Prepisovali so in razmnoževali propagandni material, lepake, letake in drugo gradivo, ki ga je Velušček prinašal. Marija, ki je bila odlična risarka, je risala embleme, zastave in naslove za letake in drugo propagandno gradivo.

Tako je nastal mali tiskovni center, ki je odlično deloval vse do 30. aprila 1943. leta. ko so bili vsi trije Benedettijevi aretirani in odvedeni in tržaške zapore.

Na stanovanju pri Benedettijevih in pri njenem bratu Stanku in sestri Milli v Ul. Duca D'Aosta so se sestajali in stanovali: Tomo Brejc, Velušček in njegova kurirka in spremljevalka Ina Pavlina Colja, Kumarjeva žena Emilija in drugi aktivisti OF.

primorski
dnevnik
PREDNAROČNINA
ZA
LETO
1990

Vsi prednaročniki prejmejo v dar knjigo IZ MORJA V PONEV Marjuče Offizie

Celoletna ..... 192.000 lir
Mesečna ..... 20.000 lir

□ Celoletna prednaročnina za **Primorski dnevnik** 192.000 + 500 lir kolka velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. januarja 1990. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 240.000 + 500 lir kolka.

□ Naročnikom bomo še naprej nudili **brezplačno male oglase** in **čestitke**.

□ Naročnino lahko poravnate:

— na upravi **Primorskega dnevnika** v Trstu in Gorici

— pri **raznašalcih časopisa**

— preko pošte na t/rn ZTT št. 13512348

— in pri vseh slovenskih denarnih zavodih.

Vse tiste, ki poravnajo naročnino preko pošte ali denarnih zavodov prosimo, da ob plačilu navedejo točen priimek in ime ter naslov naročnika.

S tem prispevkom obveščamo nekdanje aktiviste OF v Gorici, da zbiramo gradivo za Kroniko Gorice v razdobju med leti 1941 - 1945, in prosimo vse, ki karkoli vedo o delovanju Osvobodilne fronte v Gorici, da to sporočijo na naslov: FRANC PREGELJ - BORO, Kušarjeva 8, Ljubljana. Telefon (003861) - 341-406.

Na slikah nad naslovom sta narodni heroj Anton Velušček - Matevž in Urška Zatler - Velušček - Micka.

Dosedanji ukrepi se večinoma niso obnesli Velika mesta so že zasvojenjena s smogom

MILAN — Ukrep milanskega župana Pillitterija o prepovedi prometa prejšnjo nedeljo, se je spremenil v osrednji dogodek tedna. Prepoved je trajala od 9.30 do 18.30 in proti vsakemu pričakovanju so jo spoštovali vsi »prizadeti«. Časopisi so naslednji dan pisali, da so se celo tisti, ki so imeli dovoljenje za uporabo avtomobila, s kančkom slabe vesti vozili po domala praznih milanskih ulicah. Večina Milančanov je tako peščila, kolesarila, kotalkala, nekateri so se odločili za skiroolke, drugi za konje. Eni so zadevo jemali skrajno resno, drugi spet z vdanostjo.

Številke o stopnji onesnaženosti mestnega zraka so pokazale, da se je s prometnim premirjem količina natrijevega oksida, ogljikovega monoksida in žvepovega dioksida prejšnjo nedeljo zmanjšala za dobro tretjino. Natančnejši podatki, ki so jih strokovnjaki obdelali šele v ponedeljek, pa so pokazali, da v nekaterih mestnih četrtih

ni bilo velike izboljšave, vendar so pokazali, da so ti mestni predeli že nekoliko kronično onesnaženi.

O Pillitterijevem ukrepu res ne moremo govoriti kot o ukrepu leta. Da ni tako, je posredno potrdil tudi župan sam, saj je že napovedal, da je bilo nedeljsko prometno premirje le preizkušnja, s katero je želel ugotoviti, kako bodo ljudje reagirali. »Tega poizkusa zaenkrat ne bomo ponovili. Priznam, da stopnja onesnaženosti le ni bila tako dramatična, saj bi sicer bolj drastično ukrepali,« je dejal v občinskem svetu, Milančanom pa je njegova izjava pustila grenak priokus.

Tudi v drugih velikih mestih, kjer se ravno tako spopadajo s smogom, ne bodo sledili milanskemu poskusu. V Rimu, kjer so v sredo začele delovati postaje za merjenje onesnaženosti in mestnega hrupa, sicer priznavajo, da ne dihajo ravno gorskega zraka, učinkovitost vseh dosedanjih naporov pa so opravičili z dejstvom, da ima Rim izredno zemljepisno lego, ki omogoča stalno »prezračevanje«. Pa še res je, rimski osvežujoči »pontino« si je zaslužil celo svetovno znano popevko. Pa kaj, ko so jo zložili že pred davnimi leti, ko so po večnem mestu drdale kočije...

Kakšen zrak vdihujejo pa se sedaj že sprašujejo tudi v Bariju. Tudi tu so postavili merilne postaje in pridno beležijo številke. Poleg že omenjenih lanskih in predlanskih ukrepov so se prejšnji teden spet zganili tudi v Bocnu. V mestnem središču je najvišja dovoljena hitrost 30 kilometrov na uro, možnosti parkiranja so skrajno omejene. »Ustrelili« pa so še z eno svojevrstno prepovedjo: šoloobvezni otroci se bodo odslej v šolo vozili izključno s šolskimi ali javnimi avtobusi. Ulice, kjer so šolska poslopja, so ob urah pouka zaprte za osebna vozila. Tudi v Turinu je poleg merilnih naprav v veljavi tudi delna prepoved prometa v mestnem zgodovinskem jedru. Prepoved velja le za pičlih 45 hektarov površine, kjer biva 7 tisoč Turinčanov. Vsak dan pa se v to četrtno nagnete vsaj 15 tisoč uradnikov, trgovcev, obrtnikov. Že prvi dan po prepovedi je onesnaženost padla za 30 in celo 50 odstotkov, narasla pa je nejevolja predvsem trgovcev, ki so zabeležili znatno manjše število kupcev. S protestom seveda niso kasnili in grozili so s protiukrepi. Kot drugje je tudi tu prišlo na dan nezaupanje do upraviteljev, ki obljubljujejo v prazno. Turin je namreč eno izmed tistih italijanskih mest, ki razpolagajo s številnimi načrti za gradnjo podzemne železnice in predmestnih parkirišč, vendar obstajajo načrti le na papirju.

Kaj bi lahko še dodali? Tu pa tam le pride na dan dobra volja upraviteljev in politikov, naravovarstveniki postopoma uveljavljajo svoje zahteve, med prebivalstvom pa prevladuje mnenje, da je vse to odločno premalo. V slehernem italijanskem mestu manjkajo parkirišča, javni prevozi so slabi, razdalje pa velikokrat niso tako majhne, da bi jih lahko prepešali. Vendar pa bi morali tudi prebivalci primakniti svoj odmek dobre volje in se včasih odpovedati avtomobilu. Tudi zato, ker vemo, s kakšno hitrostjo v naših logih izstavlja pametne zakone.

Stran napisala
Míma Kapelj

V Italiji je najmanj tisoč zgodovinskih spomenikov in kipov na »smrtni postelji«

Gotska katedrala - duomo - je simbol Milana. Zgradili so ga iz rožnato navdahnjenega marmorja in marsikateremu obiskovalcu zastane dih, ko se zazre v njegove čipkaste konice. Danes je katedrala spremenila svoj videz, rožnati marmor je postal temno siv, smog ga je začel že krepko razjedati. Vsak trud, da bi stavbo temeljito očistili in ji vsaj deloma vrnilo prvotni videz, je bil doslej zaman. Delavci lombardijskega spomeniškega varstva so že skorajda obupali, saj menijo, da bi bilo vsako restavratorsko delo zaman, če že ne zaman, pa bi bilo izredno drago in dolgotrajno. Duomo zato sivi in propada.

V vsej Italiji je najmanj tisoč spomenikov, ki propadajo predvsem zaradi kvarnega učinka onesnaženega zraka. Ponekod so sicer začeli z restavratorskimi deli, ki so jih tudi uspešno opravi-

vili, celotna zadeva pa je skrajno problematična. Krajevne uprave se izgovarjajo zaradi že kroničnega pomanjkanja sredstev, drugje so zgodovinske spomenike enostavno preselili v zaprte prostore in jim tako odvzeli ves čar, še največ pa je takih primerov, ki pričajo, da so spomeniki iz preteklosti le še zanesljiv vir dobička, ki ga prinaša turizem. Da je tako, zgovorno pričajo vse kritike, ki so jih deležni italijanski muzeji. Tuji turisti, ki se oborožijo s pestrimi in bogatimi turističnimi vodiči so velikokrat razočarani, ko se znajdejo pred zaprtimi muzejskimi vrati ali pred kipom, na katerem se nabira sajasta plast.

Konjeniku na sliki (AP) so sicer nadeli zaščitno masko, zob časa pa je s pomočjo smoga že krepko opravil svoje delo.

Nevarnim strupom so najbolj izpostavljeni mestni redarji

Najhujše posledice onesnaženosti zraka občutijo mestni redarji. Po dveh letnih raziskavah, ki so se iz Milana razširile tudi na Firence in Trst, so strokovnjaki ugotovili, da se zdravstveno stanje prometnikov bistveno poslabša že po dveh, treh letih službe.

Pri redarjih, ki so pristali na preizkus, so zdravniki ugotovili predvsem pešanje sluha, podvrženost prehladam in naduhi, zvišanju krvnega pritiska in posledično tveganje srčne kapi; v njihovi krvi pa so zasledili zaskrbljujoče količine svince. Svetovna zdravstvena organizacija je mejo svince v krvi določila na 30 mikrogramov, milanskim redarjem pa so izmerili tudi do 16 mikrogramov koncentracije. Čeprav je to le polovica dopustne količine, je treba upoštevati zlasti dejstvo, da se je strup v organizmu nabral v razmeroma kratkem času in to pri osebah, ki morajo biti od sprejema v službo nadvse zdrave.

Tudi vsakdanja, na videz nedolžna opravila so lahko škodljiva okolju

Običajno govorimo o »velikem« onesnaženju, ki ga povzročajo izpušni plini, tovarne, prekomerna in neustrezna uporaba herbicidov in drugih kemikalij, le malokdaj pa pomislimo, da v slehernem gospodinjstvu dan za dnevom pripomoremo k slabšanju zdravstvenega stanja našega bivanjskega prostora. Okolje ogrožamo z običajnimi kolikor nepremišljenimi dejanji, ki jih nemožno ne bi smeli zanemariti. Dovolj je, da pomislimo, koliko ostankov hrane vsak dan vržemo v kuhinjski izplakovalnik ali v straniščno školjko. Pred tremi leti so v Zahodni Nemčiji občinske uprave nekaterih velikih mest izdale neke vrste vadecemec za gospodinjstva, v katerem so bili med drugim navedeni podatki o stopnji onesnaženosti, ki jo povzroča vsaka gospodinja že s tem, da veselo razpršuje po stanovanju spreje proti smradu, pretirava z loščili, detergenti in podobno.

O nevarnosti prekomerne uporabe teh detergentov in drugih proizvodov za čiščenje, danes že veliko vemo. Nemara pa si še nismo na jasnem, koliko škode povzročimo, če na primer v kuhinjski izplakovalnik zlijemo olje, ki nam je ostalo po cvrtju. Znano je, da olje pri visoki temperaturi sprosti znatno količino toksin; nekaj jih posrka ocvrto živilo (in posledično tudi naš organizem), dobršen del pa jih ostane v olju samem. Poleg

tega, da se mastna tekočina kaj rada ustavi na ceveh greznic in filtrih prečiščevalnih naprav, se izlije tudi v reke in morje ter kvarno vpliva na vodno floro in favno.

Menda ga ni med nami kadilca, ki ne bi vsaj enkrat odvrigel cigaretnega ogorika v straniščno školjko. Filter takih čikov se v vodi napne in postane najmanj trikrat večji. Tudi ta na videz nedolžna napaka predstavlja eno od večjih nadlog za vzdrževalce prečiščevalnih naprav na greznicah, saj se cigaretni ogoriki s časom spremenijo v pravo neprodušno maso, ki ne dopušča, da bi se preko filtrov iztekala prečiščena voda.

Nič manj škodljivi pa niso ostanki mlete kave, ki jih največkrat stresemo v lijak. Kofein je poživilo in enako učinkuje na človeka, rastline in živali. Znanstveniki so ugotovili, da je prišlo do nevarnega neravnovesja in prekomerne rasti vodnih živali in rastlin v krajih, kjer se je na vodnem dnu nabrala večja količina kavinega prahu.

Podobnih primerov je najbrž še veliko in dovolj bi bilo, ko bi vsakdo skrbneje pazil na vsakdanje majhne prekrške. S tem seveda ne bi rešili okolja v katerem živimo, gotovo pa bi zmanjšali nevarnost njegove »zadušitve«.

Začasni in pomanjkljivi ukrepi krajevnih uprav

Ko so si tudi v Italiji začeli utirati pot avtomobili na dieslov pogon, je kazalo, da bo vseh tegob hkrati konec. Čas je pokazal ravno nasprotno: ti motorji izločajo pline, ki so menda nevarnejši od bencinske izpušne nesnage. Tega so se prvi kajpak zavedali prav v Milanu. Župan Pillitteri je 27. januarja lani opozoril občinske moke na naraščanje stopnje onesnaženosti mestnega zraka, prvic pa so bili na zatožni klopi poleg tovarniških dimnikov, ogrevalnih naprav in siceršnjih plinov, tudi dieslovi motorji. Občinski upravitelji so po običajnem prerekanju vendarle sprejeli predlog o globah, ki naj bi jih redarji pridno delili vsem, ki svojih jeklenih konjičkov ne vzdržujejo, kot se spodobi. Milančani še danes tvegajo zaplembo vozila, plačilo globe od 100 tisoč lir dalje in plačilo tehnične pregleda avtomobila na dieslov pogon.

Milanskemu primeru so sledili tudi v Rimu: globo so določili na 60 tisoč lir, v skrajnih primerih pa je prišlo

tudi do začasnega odvzema prometnega dovoljenja.

V Bocnu so poiskali drugačno rešitev; zaradi zamazanih izpušnih cevi so zagrozili z globami, ki nihajo med 400 tisoč lirami in 2 milijonoma. Najvišjo kazen plačajo tisti vozniki, ki po nepotrebnem puščajo avtomobile s prižganim motorjem.

V Ivrei v Piemontu pa so bili občinski moke najstrožji: tiste, ki so nameravali onesnaževati mestni zrak so kratko malo poslali pred sodnike.

Krajevne uprave torej ukrepajo po potrebi, saj so vsedrjavni zakoni večinoma pomanjkljivi in preveč splošni. Žal pa je treba pripisati, da so globe padale le prve tedne po ukrepu, tudi tehnični pregledi avtomobilov z dieslovim motorjem so potekali redno samo v dneh, ko so bili brezplačni. Kmalu se je vse vrnilo na stari tir, tako da se komaj po dobrem letu po novih pravilih le izjemoma govori in piše o tem.

Lesene izdelke prodajajo zlasti domači obrtniki

Že tisoč let sejem sv. Oursa v Aosti

Tisti, ki z avtomobilom želijo iz Italije v Srednjo Francijo ali v Pariz, gredo po najkrajši poti, po avtocesti iz Milana ali Turina v Aosto, skozi tunel pod Mont Blanc v Francijo, najprej v Chamonix, zatem pa po raznih poteh v kraj v katerega so namenjeni. Tik pred Aosto, potem ko so se peljali po avtocesti speljani po tej dolini, sredi visokih gor in gričev, na katerih so stari gradovi, se avtocesta kar na lepem konča. Treba je na ozko in zelo prometno državno cesto, ki pelje, sicer po obvoznici, skozi Aosto, in potem po tridesetih kilometrih vijugastih cest, po katerih vozijo številni tovornjaki, do vhoda v predor pod najvišjo goro Evrope.

Ob državni cesti skozi Aosto je cela vrsta večjih trgovin, v katerih prodajajo spominke in razne pijače. Vedeti je namreč treba, da za nekatere proizvode v Aosti velja režim proste cone. Nekatere izdelke je mogoče kupiti po ceni, ki je nižja od tiste, ki velja v drugih italijanskih deželah. Sem sodijo tudi žgane pijače. Razlika v ceni sicer ni kdovekaj velika. Kljub temu pa se po tnik ustavi in nekaj kupi. V nas je že prirojeno, da nekaj kupimo po znižanih cenah. Takole nekako se ravnamo vsakokrat, ko smo v duty free trgovini na letališču, ko ugotovimo, da se marsikaj da kupiti po ceni, ki je nižja od tiste v prosti prodaji.

V Aosti prodajajo veliko doma izdelanih lesenih okraskov, kot tudi izdelke iz kovanega železa in čipke. Najbolj pa mimoidoče turiste zanimajo nekatere žgane pijače, ki jih sicer danes izdelujejo v žganjarnah, nekoč pa so jih delali kmetje ali gozdarji. To so posebne vrste žganja, kakršne dobimo le v goratih predelih. V Aosti je najbolj znana domača pijača tista, ki ji pravijo gepney.

Kdor se ne zadovolji s kratkim postankom v eni trgovini ob glavni cesti in si želi, pa čeprav samo za nekaj ur, ogledati si zelo staro mesto, v katerem so tudi rimske izkopanine, ta bo v ozkih ulicah mestnega središča našel vrsto trgovin in obrtnih delavnic, v katerih si bo lahko izbral marsikateri lep spominke.

V poštev prihajajo še zlasti izdelki iz lesa. V starih časih so kmetje in gozdarji v najbolj oddaljenih krajih imeli veliko opravka z izdelki iz lesa. Ob priliki raznih sejmov so prihajali v dolino, ne samo v Aosto, odhajali so na daljšo pot v razna mesta Piemonta in tam prodajali suho robo. Za izdelovanje teh lesenih predmetov so imeli veliko časa, saj je v tistih krajih zima dolga. Tam nekoč ni bilo turistov, ni bilo smučič. Dandanes je v vseh krajih te dežele veliko urejenih smučič. Za razliko od drugih italijanskih krajev imajo letos v tej dolini precej snega, kjer ga je premalo pa s topovi poskrbijo za umetni sneg. V dolini imajo 191 vlečnic. Od teh jih s polno paro v teh dneh dela kar 121. Po ocenah gostincev imajo sedaj v teh krajih 70.000 turistov, enako kot pred letom dni. V gostinskih in smučarskih dejavnostih je zaposlenih veliko domačinov. V Dolino Aoste se sicer že več kot 70 let selijo ljudje iz drugih italijanskih dežel. Med vojnama so sem prišli ljudje iz Veneta, po zadnji vojni pa ljudje iz Južne Italije.

Kljub temu da je danes v dolini, med nekaj več kot sto tisoč prebivalci, več kot polovica ljudi, ki so tja prišli iz drugih dežel, se stare tradicije frankofonskega prebivalstva ohranjajo.

Tudi danes domačini, kmetje, gozdarji in obrtniki, izdelujejo lesene spominke, spominke iz kovanega železa ter čipke. V marsikateri trgovini v Aosti je tudi delavnica, kjer

obrniki turistom pokaže, kakšno je njegovo delo. Največ je izdelkov iz lesa. To so stare maske, ki jih v času pusta nosijo pusti. Tu so grolle, posode iz katerih piješ kavo prijateljstva, t.j. kavo pomešano z domačo aromatizirano žgano pijačo. Tu so figure oseb, figure živali (še zlasti

bika v borbenem položaju; v poletnih mesecih kar na prostem, na travniku, domačini prirejajo tekme bikov). Kdor ima več časa izdelbe večji kos lesa in pripravi množično figuro več ljudi, še zlasti takih, ki imajo opravka z raznimi kmetijskimi

motive izdelkov iz lesa, najbrž pa bi bilo prav, da povemo, da se tu najdejo tudi lesene cokle.

V prejšnjih časih so domačini v dolgih zimskih mesecih izdelovali lesene izdelke. Ob priliki raznih sejmov so šli na pot v dolino in te izdelke prodali ali barantali za blago, ki so ga potrebovali doma. Ustno izročilo pravi, da so v Aosti taki sejmi že skoro tisoč let. Vsako leto ob koncu januarja v Aosti priredijo sejem sv. Oursa. Poimenovan je po menihu, doma iz Škotske ali Irske, ki je v dolini zaslovel kot odličen pridigar in zdravnik v nedoločenem času med 6. in 10. stoletjem. Pri domačinih se je priljubil, tako da so po njem poimenovali njihov najpomembnejši sejem. Ta bo čez dva dni, v torek in sredo, 30. in 31. januarja.

Za to priložnost so ulice v Aosti polne, prepolne. Trgovci pokažejo svoje blago kar na ulici, drugi trgovci in kramarji postavijo stojnice kamor se le da. V mesto pridejo godbeniki in ljudje v folklornih oblačilih, tudi v pustnih maskah, ki sicer spominjajo na tradicije ljudi živečih v gorah. Pridejo folkloristi iz frankofonskega območja kot tudi tisti iz dveh dolin v katerih ljudje govorijo staro nemščino. Seveda sem pridejo tudi radovedneži, med temi turisti, ki so sedaj tam na počitku, pa tudi gostje iz Francije ter Piemonta. Aosta bo za dva dni polna ljudi.

Vse to se dogaja sredi zime. Da bi poskrbeli tudi za tiste, bolj številne, ki pri njih letujejo poleti, ter za tiste, ki gredo tam mimo v Francijo ali iz nje, so domači turistični delavci in obrtniki ter trgovci poskrbeli za poletno reprizo praznika sv. Oursa, tam sredi avgusta. Da bo vsem zadoščeno.

MARKO WALTRITSCH

Zdravilišča in hotele upravlja tovarna Krka

Ovrednotenje toplic na Dolenjskem

V Sloveniji je več krajev v katerih so toplice. Precej jih je na Dolenjskem, veliko na Stajerskem, nekatere toplice so tudi v Primorju in v Istri. Na Dolenjskem sta znana zdraviliška kraja v Dolenjskih Toplicah in v Šmarjeških Toplicah. Obe zdravilišči s hoteli vred upravlja tovarna zdravil Krka iz Novega mesta, v okviru katere je pred več leti bil ustanovljen oddelek za hotelirstvo in zdraviliški turizem. S tem je tovarna Krka hotela tudi turistično ovrednotiti Dolenjsko.

V Dolenjskih Toplicah imajo hotel B kategorije z 250 ležišči. Okrog hotela imajo vrsto naprav za šport in rekreacijo, v okolico so možni izleti. V zdravilišču seveda tudi zdravniško skrbijo za svoje goste.

Hotel podobne kategorije in s podobno kapaciteto imajo v Šmarjeških Toplicah. Tudi tu poskrbijo za zdravo počutje gostov.

Krka je pred leti prevzela tudi zdravilišče Strunjan v Slovenski Istri. O tem smo svojčas v našem dnevniku že pisali. Poleg zdravilišč Krka upravlja tudi znani hotel na Otočcu, slikovitem otoku ob cesti Ljubljana - Zagreb. Tu je le 40 lepo opremljenih sob v starem hotelu. Tu se ne ustavljajo le prehodni gostje, saj so poskrbeli za to, da se ti tam ustavijo nekaj dni. V teh zdraviliščih imajo največ domačih gostov.

Kakih 20 odstotkov jih prihaja iz tujine. V Strunjanu je kar polovica tujih gostov iz Italije, v krajih na Dolenjskem pa italijanski državljani tvorijo približno eno tretjino gostov iz tujine. V vseh teh zdraviliščih in hotelih so lani imeli 30.000 nočitev.

Kakšne so cene v teh zdraviliščih Krke? Še do nedavnega je bil velik razkorak med penzijskimi cenami za domače in tuje goste. Danes se je ta razlika zmanjšala. Še bolj se bo, če

bodo sedanji napor jugoslovanske vlade za naslonitev dinarja na zahodnonemško marko uspeli. Sicer pa, kot smo svojčas že napisali, so možnosti, da bi slovenski ljudje iz naših krajev, ki jih v omenjena zdravilišča napotijo tukajšnji slovenski zdravniki, člani Slovenskega zdravniškega društva, bili deležni nekaterih boljših cen.

Tovarna Krka si prizadeva dobiti čimveč gostov iz Italije. Kar se zdravilišč tiče jih seveda največ zanimajo starejši ljudje. Že doslej so imeli veli-

ko gostov, ki so k njim prihajali s pomočjo tukajšnjih turističnih agencij ter tudi posamično. Sedaj so sklenili sporazum s tržaško turistično agencijo Bora Viaggi (Ul. Locchi 28-A). Ta sprejema rezervacije za letovanja in zdravljenja v gori omenjenih toplicah in prireja tudi izlete v te kraje. Bogat program letovišč in izletov so prejšnji dan skupno prikazali v Trstu zastopniki agencije Bora Viaggi in tovarne Krka.

Lani je bilo v Italiji manj Nemcev

V lanskih prvih devetih mesecih so zahodnonemški turisti porabili v Italiji 100 milijard lir manj kot v enakem razdobju v letu 1989. V juniju, juliju in avgustu je bil denarni priliv manjši kar za 138 milijard. Več denarja je prišlo v prvih mesecih lanskega leta, več tudi v septembru. Največjo škodo so občutili v letoviških krajih ob severnem Jadranu. Več denarja so vnovčili v tako imenovanih zgodovinskih mestih in ob Gardskem jezeru.

Ceprav niso še znani dokončni podatki za zadnje mesece v lanskem letu opazovalci menijo, da se je denarni priliv povečal v zadnjih mesecih leta, še zlasti v času božičnih praznikov.

Istočasno pa se je povečalo število italijanskih turistov, ki so šli na tuje. Ta povečanje je kar 32-odstoten. Lani naj bi bili italijanski turisti na tujem porabili 10.000 milijard lir, predlanskim pa le 7.700 milijard. Italijani so na tujem prebili 70 milijonov dni.

Vsi tujci so lani v Italiji porabili 15.000 milijard lir. To kaže, da ima italijanski turizem še vedno devizni prihodek. V primerjavi z letom prej pa je prihodek 5.000 milijard kar za 38 odstotkov nižji od predlanskega. Na lanko »slabo« turistično sezono v Italiji so vplivali francoski uspeh, pojav alg na Severnem Jadranu in preusmeritev severnih turistov v afriške in azijske dežele.

Še vedno premajhne kapacitete dragih parkingov ob letališčih

Na vseh letališčih so urejena parkirišča. Ponekod, kot npr. v Ronkah, je parkiranje vozila zastojno. Stvari se bodo najbrž spremenile, ko bodo na tem letališču uredili še več parkirišč. S tem bodo začeli v kratkem, saj imajo že izdelan načrt za izgradnjo dodatnih letaliških naprav. Takrat bo najbrž treba plačati parkirno.

Zaprta parkirišča imajo v večini letališč v Italiji. V Milano Linate stane dnevna parkirna 15.000 lir, a le za en dan. Od drugega dneva dalje je treba odšteti 18.000 lir dnevno. V pokritem parkirišču pa stane parkirna za prvi dan 19.000 lir, za nadaljne dni pa po 22.000 lir na dan. Na transkontinentalnem parkirišču Milano Malpensa pa je treba za vsak dan parkiranja odšteti 18.000 lir. Nekateri tour operaterji si hočejo pridobiti naklonjenost klientov na tak način, da jim dajo svoje tickete, s katerimi turisti plačajo znižano parkirno: le 9.000 lir na dan.

V Rimu je za vsak dan (od 1. do 10. dne) treba plačati le 15.000 lir, od 11. dneva dalje pa se parkirna zniža na 5.000 dnevni lir. Dražja so parkirišča v neposredni bližini letališke stavbe (10.000 oz. 8.000 lir).

Cenejši so v Benetkah. Tu imajo pokrito parkirišče v katerem plačamo od 9.000 do 11.000 lir dnevne parkirne. Cena je odvisna od vrste vozila. Dražje parkirno zahtevajo upravitelji parkirišča na prostem, kjer je treba plačati 12.000 lir dnevno.

Podobne cene imajo tudi na drugih letališčih v Italiji. Na nekaterih pa je parkiranje brezplačno. Poleg Ronk sem sodita tudi Firenze in Verona.

Parkirišče pri letališču imajo tudi na Brniku in na skoro vseh drugih letališčih v Evropi. Dnevne ali tedenske tarife so običajno visoke. Upravitelji letališč menijo, da z letali potujejo ljudje z debelejšimi denarnicami. Odtod parkirne, ki so marsikdaj višje od tistih v parkiriščih v mestih.

Pomembna vloga turističnih filmov

Filmi igrajo veliko vlogo v turistični reklam. Marsikdo si želi v kraje opisane v dolgometažnih umetniških filmih. Če se zares odpravi v dotični kraj največkrat ugotovi, da so bili v filmu prikazani le najlepši, velikokrat ekskluzivni kraji neke dežele. Še večjo vlogo pa imajo dokumentarni filmi, ki jih nalašč v turistične namene pripravijo pridni in zavzeti pisci in režiserji, po naročilu domačih turističnih ustanov ali vlad.

Produkcija dokumentarnih turističnih filmov je prišla do take množičnosti in kvalitete, da jih predvajajo na nalašč prirejenih festivalih. Najstarejši in tudi najpomembnejši je tisti v češkoslovaških Karlovih Varyh, ki je v ospredju svetovnih specialistov že več kot dvajset let. Podobni festivali so tudi v drugih državah.

V Italiji so tak festival prvič priredili pred šestimi leti v Montecatiniju. Tam je bila pred koncem lanskega leta že šesta izvedba tega festivala. Po prvih, začetnih festivalih, na katerih so predvajali po nekaj desetih filmov, je ta pridobil velik ugled. Na zadnjem festivalu so predvajali kar 120 filmov, ki so jih poslale vlade ali turistične ustanove iz 35 držav sveta. Na festival niso prišli le filmarji, marveč tudi številni ugledni predstavniki, tudi diplomatski, iz več držav. V festivalnih dneh so v Montecatiniju priredili tudi nekaj strokovnih posvetov.

Prvič je najvišja nagrada »Airone d'oro« bila podeljena filmu izdelanem v izvenevropski državi. Nagrada je bil film o Hong Kongu režiserja Lonis Nga. Člani žirije so bili mnenja, da je v tem filmu prikazana vsa skrivnost tega velikega azijskega mesta, ki je še vedno očarljivo za marsikatero Evropejca ter Američana.

Nagrada so prisodili tudi domačemu filmu, ki nam govori o krajih v Markah, kjer še vedno letijo orli. Gre za film režiserja Adria Testaguzze. Najboljša je bila, po mnenju ocenjevalcev, fotografija avstrijskega filma o aktivnih športih v Avstriji in argentinska filma o Patagoniji. Podeljene so bile še številne nagrade za najbolj originalno filmsko zgodbo, za najboljše glasbeno spremljavo, za najboljši prikaz okolja itd.

Zahvala za priredbo tega festivala, ki iz leta v leto pridobiva na pomenu, gre domači turistični ustanovi v Montecatiniju z njenim predsednikom Brunom Banchettijem, uredniku časopisa Teleturismo Antoniu Conteju, ter vrsti ustanov in drugih podjetij, ki so sponzorizirale prireditev. Na posvetih so preučili številna odprta vprašanja turistične ponudbe in turistične reklame. Čisto razumljivo je, da so posebno pozornost posvetili predvajanju turističnih filmov.

(mw)

Danes v Trstu v italijanski košarkarski A-2 ligi

Derbi kola Stefanel - Hitachi

Derbi današnjega kola italijanske košarkarske A-2 lige bo gotovo v Trstu, kjer bo vodilni Stefanel igral z beneškim Hitachijem, ki ima štiri točke manj od tržaškega moštva.

Tanjevčevići varovanci so trenutno v zelo dobri formi, saj so se z nedeljsko zmago v gosteh proti Bragi iz Cremono celo prebrinili na sam vrh lestvice in so na današnjem srečanju tudi favorizirani. Tržačani pa proti Radovanoviču in tovarišem gotovo ne bodo imeli lahke naloge, saj je beneško moštvo zelo neugodno za vsakega nasprotnika.

Po lepi zmagi v minulem kolu bodo košarkarji goriškega San Benedetto pred zelo težko nalogo, saj bodo gostovali v Veroni, kjer se bodo spoprijeli z domačo favorizirano ekipo. Glaxo pa v tej sezoni igra s precej spremenljivo srečo in ni izključno, da bi lahko Goričani danes pripravili lepo presenečenje.

Pred lažjo nalogo pa naj bi bil videmski Fantoni, ki se bo doma spoprijel z ekipo Banca Popolare iz Sassarija, ki je pri dnu lestvice.

DANAŠNJI SPORED (17.30)
STEFANEL - Hitachi; Jollycolombani - Kleenex; Annabella - Marr; Ipifim - Filodoro; Alno - Braga; Glaxo - San Benedetto; Garessio - Teorema; Fantoni - Banca Popolare.

Scavolini zlhaka premagal Irge

V anticipiranem srečanju včerajšnjega kola A-1 lige je v Milanu Scavolini iz Pesara brez težav premagal moštvo Irge iz Desia s 131:104 (77:45) in tako ohranil prvo mesto na lestvici. Najboljši strelec tekme je bil Američan Irgeja McGee, ki je dal kar 47 točk. Naj omenimo, da je Marko Ban dosegel 4 točke.

DANAŠNJI SPORED (17.30)
Benetton - Enimont; Panapesca - Phonola; Pains - Arimo; Philips - Viola; Knorr - Cantine Riunite; Vismara - Neutroberts; Ranger - Il Messaggero.

Košarkarski derbi v Ljubljani Olimpija - Jugoplastika

Danes ob 17.30 bo v Ljubljani izredna košarkarska predstava med domačo SMELT Olimpijo in Jugoplastiko, ki je med drugim evropski klubski prvak. Ljubljanačani obljublajo srčno borbo, čeprav priznavajo, da so Spličani favoriti. Olimpija je zadnjič premagala Spličane v pokalni tekmi pred tremi leti.

Včeraj so v 15. kolu dosegli naslednje izide: Crvena zvezda - Cibona 95:92; Zadar - Partizan 124:94, Bosna - Vojvodina 86:82; Novi Sad - Zorka 92:94; Sloboda Dita - IMT 84:87.

LESTVICA: Crvena zvezda 24, Jugoplastika 22, Cibona 20, Bosna 18, Zadar 16, Olimpija in Vojvodina 14, Novi Zagreb 12, Partizan 10, Sloboda Dita in Zorka 8, IMT 6. Olimpija in Jugoplastika sta odigrali tekmo manj.

Včeraj na srečanju A lige med Krasom in Barcellona

Namiznoteniška farsa v Zgoniku

Namiznoteniška tekma med Krasom in sicilsko Barcellona je bila verjetno farsa. Kras je osvojil vse prej kot pričakovano zmago, do nje pa je prišel na zelo čuden način.

Igralke iz Sicilije so se predstavile v treh, Kitajka Chen Yung, ki naj bi ustvarjala razliko, pa je bila v »civilni« obleki, v jeansih in z visokimi škornji ter z vetrovko. To moramo napisati, ker je nato prišlo do sprememb. Uradno je bila Kitajka bolna in napovedano je bilo, da ne bo igrala. Gostje so hotele kar hitro odpisati tri točke, sodnik pa je iz zepa povlekel pravilnik in zahteval, da se ekipa uradno predstavi in celo v športnem dresu. Tega pa Kitajka ni imela. S tovarišico je zato romala v slačilnico in se iz nje vrnila športno preoblečena, medtem ko je bila tovarišica le v majici. Smešna je bila obutev, kajti Kitajka je nosila nekaj številki večje telovadne copate svoje kolegice. Brez tega bi sodnik ne pustil začeti srečanja in rezultat bi bil 5:0 za Kras.

Kitajka je morala tudi začeti igrati. V prvem srečanju je izmenjala nekaj udarcev z Batiničevo in pri stanju 3:2 za Krasovo odstopila. Z uradnim priznanjem nesposobnosti je bila nadaljnji srečanj oproščena.

Razplet zadnjega kola bo razkril, kaj se je skrivalo za boleznijo kitajske igralke. Po vsej verjetnosti je hotela Barcellona tekmo minimalno izgubiti in se zaradi tega v končnici državnega prvenstva srečati z bolj ugodnim nasprotnikom.

Na vsak način je bila razkrita beda italijanskega prvenstva kajti vodilna ekipa ni imela na razpolago niti ene rezervne igralke, ki bi nadomestila Kitajko.

Ob tem dogajanju je srečanje povedalo zelo malo. Skoraj ničesar. Le tu pa tam so igralke izmenjale nekaj učinkovitih žogic, vse pa je bilo umetno, ker je bil končni izid že vnaprej znan. Branka Batinič in pri gostjih Alessandra Bottiglieri sta pokazali največ uspešnih potez. Nekaj sta jih izvedli tudi Alenka Obad in Tanja Ravbar, očitno pa je bilo, da sta en set njuni nasprotnici igrali s polovično močjo.

KRAS - BARCELONA POZZO DI GOTTO 5:4
Batinič - Chen Yung 2:0 (brez borbe); Ravbar - Moretti 0:2 (11:21, 24:26); Obad - Bottiglieri 0:2 (12:21, 17:21); Batinič - Moretti 2:0 (21:10, 21:16); Obad - Chen Yung 2:0 (brez borbe); Ravbar - Bottiglieri 0:2 (16:21, 19:21); Obad - Moretti 0:2 (10:21, 14:21); Batinič - Bottiglieri 2:0 (21:14, 21:16); Ravbar - Chen Yung 2:0 (brez borbe).

Zmaga ni prinesla posebnega veselja v tabor Krasa. Igranje v play outu bo še naprej izredno težko in upi za obstanek so nespremenjeni.

BRUNO KRIŽMAN

Ženska B liga

BOR FARCO - RENCIO 5:0

V ženski odbojkarški C-1 ligi

Bor Elpro praznih rok

FOCE COLORI - BOR ELPRO 3:0 (15:9, 15:9, 15:6)

BOR ELPRO: Nacinovi, Maver, Foraus, Stopar, Fučka, Grbec, Vitez, Azman.

Po sinočnjem porazu v Latisani so se možnosti odbojkaric Bora Elpro, da se še potegujejo za uvrstitev B-2 ligo objektivno zmanjšale na minimum, čeprav do konca prvenstva manjka še ves povratni del. Toda tudi glede na zdajšnjo formo ekipe, je mnogo boljše, da se »plave« v prihodnjih treh kolih, ko se bodo pomerile kar z dvema od slabše uvrščenih ekip, brez občutka sramu osredotočijo na izpolnitev novega minimalnega cilja, to je obstanka v ligi. Nadaljnje mrcvarjenje živcev z ambicijami po visoki končni uvrstitvi, kot je bilo razvidno tudi tokrat, ekipi samo škoduje, zato je bolje vsaj zaenkrat te ambicije opustiti.

O tem, da so borovke sinoči spet krepko razočarale, priča že podatek, da so v vsej tekmi povedle le enkrat in sicer šele v začetku tretjega niza pri rezultatu 3:2. Njihovo novembrsko orožje, to je sprejem servisa, je zdaj rana ekipe. Latisana je s servisom v skoku odličnih Pinesejeve in Marche-sejeve povsem onesposobila borovke in s tem elementom dosegla skoraj 20 točk. Gostiteljice so igrale izredno agresivno. Borovke so sicer igrale požrtvovalno, toda že po prvih akcijah niso več igrale s potrebno umirjenostjo in preudarnostjo. Tokrat se je prvič tudi občutno poznala odsotnost Vidalijeve, vendar tudi z njo na igrišču bi se borovke le s težavo izognile porazu. (ak)

Sinoči v moški odbojkarški C-2 ligi

»Avtoprevozniki« povozili vodilnega

BOR CUNJA AVTOPREVOZ - CIMA TRUCIOLARI 3:0 (15:9, 15:12, 15:5)

BOR CUNJA AVTOPREVOZ: Marega, Giacca, Aiello, Stančić, De Carli, Starc, Meton, Pernarčič in Budin.

Odbojkarji Bora Cunja Avtoprevoz so odpravili vodilno šesterko Cimo Truciolaro v nekaj manj kot dobri uri igre. Gostje so bili povsem nadigrani in končna zmaga bi bila nemara še bolj prepričljiva, če Stančić in tovariši ne bi v prvem in drugem nizu nekoliko popustili. V prvem nizu so namreč povedli celo z 8:0 ter v nadaljevanju dovolili nasprotniku, da je celo izenačil pri devetici. Bržkone je bil najboljši drugi niz, ko so odbojkarji iz Sacileja povedli s 5:0. V nadaljevanju sta se tekme menjavala v vodstvu, a v končnici so bili naši fantje občutno spet boljši. V zadnjem setu je bila premoč borovcev najbolj izrazita, z učinkovitimi napadi prvega tempa, dobrim servisom in odličnim blokom. (Igor)

MEBLO IMSA - VOLLEY BALL UDINE 2:3 (11:15, 12:15, 15:5, 15:13, 12:15)

MEBLO IMSA: A. in M. Feri, D. in R. Petejan, Lutman, Koršič, Superga, Buzzinelli, Tomšič.

Sinoči smo v Kulturnem domu prisostvovali lepi in izenačeni tekmi. Na žalost so morali domačini spet zapustiti igrišče poraženi po petih setih igre. Domačini so zaigrali s pomlajeno postavo zaradi odsotnosti Lavrenčiča, trenerja Petejana in glavnega podajaja Vogriča. Marko Tomšič, ki ga je zamenjal, je zaigral zelo solidno in nad pričakovanjem. Skratka kaže, da je sreča obrnila hrbet našim, saj so zabeležili doslej že tretji poraz v tekmah po petih setih igre. Po prikazani igri pa lahko gleda ekipa optimistično na bodoče nastope. (Zip)

VOLLEY PORDENONE - OLYMPIA 3:0 (15:7, 15:13, 15:8)

OLYMPIA: Andrej, Simon in Janez Terpin, Sfiligoj, Marassi, Dornik, Cotič, Bensa, Černic.

Odbojkarji Olympie so odšli v goste k Pordenonu precej dekoncentrirani, kar se je v prvem setu poznalo predvsem pri slabem sprejemu, ki ni dovoljeval graditve učinkovitih akcij. V drugem nizu so Goričani reorganizirali igro: zaigrali so zagriženo in požrtvovalno, do konca so bili enakovredni nasprotniku, ki je zmagal set le po dvomiljni sodniški odločitvi. Izgubljen set je goste potrl; spet so zaigrali slabo, domačini so povedli kar s 13:2. Takrat je Olympia zaigrala kot zna, a bilo je, žal, prepozno. (I. Černic)

Blitz-zmagi slogašic in sokolovk

SLOGA KOIMPEX - JUNIORS CASARSA 3:0 (15:3, 15:2, 15:2)

SLOGA KOIMPEX: Cioocchi, Fabrizi, Grgič, Kosmina, Lupinc, Maruccelli, Milkovič, Miot, Sosič, Škerk, Žbogar.

Predzadnje kolo prvega dela prvenstva je bilo za Slogo Koimpex lažje od pričakovanega, saj so naše igralke, čeprav okrnjene, osvojile točki po samih 32 min. igranja. Resnici na ljubo smo od Juniorsa, ki je doslej osvojil 10 točk, pričakovali vsaj nekaj več odpora, čeprav je bilo že pred tekmo jasno, da je Sloga Koimpex boljši nasprotnik. Vse pa je kazalo, da je prišel Juniors na Opčine prepričan v poraz. Zato je bil tudi zelo lahek plen domačink, ki so izbojevale svojo letošnjo najlažjo zmago. (Inka)

SOKOL INDULES - PIERIS 3:0 (15:3, 15:3, 15:0)

SOKOL INDULES: Ušaj, Ban, Pertot, Kralj, Vidali, Visintin, T. in L. Masten, Brumat.

Sinočnja tekma je bila za sokolovke le gola formalnost kajti v pičlih 30 minutah igre je bila skromna ekipa Pierisa premagana. Nabrežinke so opravile le dober trening za nadaljnje prvenstvene napore. Trener De Walderstein je poskusil razne variante, ki jih bo lahko uporabljal na naslednjih tekmah. Na igrišče so stopile vse razpoložljive igralke, z izjemo kapetanke Ušajeve, ki še ni prebolela poškodbe. V tretjem setu so sokolovke po začetni menjavi in z Martino Vidali na servisu dosegle vseh 15 točk zaporedoma. (VIP)

TORRIANA - AGOREST 1:3 (15:10, 9:15, 9:15, 11:15)

AGOREST: Vižentin, Klemše, Roner, Petterin, Černic, Marassi, Florenin, Scozziero, Braini.

V goriškem derbiju je Agorest po dveh porazih zaigral v gosteh kot prvojen in izboril dragoceno zmago. Naša dekleta, čeprav še vedno brez Zavadlavove in Lovisuttijeve, so stopile na igrišče prepričane v zmago. Po prvem izgubljenem setu so se zbrale, dobro krile polje in v napadu je prišla do izraza moč Agoresta na mreži. Stanje v setih so takoj izenačile in v zagonu gladko osvojile drugi in tretji set. Volja do zmage se je posebno pokazala v četrtem setu, ko so naše pri odlični igri Ivane Roner izenačile in slavile. (R. I.)

Ženska D liga: tesna poraza Brežank in Kontovelk

DANONE RIVIGNANO - BREG AGRAR 3:2 (12:15, 15:5, 10:15, 15:8, 15:7)

BREG AGRAR: Pertot, Elena, Tatjana in Franka Žerjal, Gaburro, Giorgi, Tatjana in Nataša Canziani, Slavac in Denbenjak

Ob odsotnosti trenerja se je Brežankam izmuznila prestižna zmaga. Tekma, ki je trajala skoraj dve uri, je bil pravi boj za vsako točko, a še bolj bitka živcev in izredne požrtvovalnosti. Gostje so povedle v nizih z 2:1 in to predvsem po odlični igri v obrambi. V zadnjih dveh nizih so slovenske odbojkarice napravile nekaj naivnih napak, kar jih je stalo zmago. (Giorgi)

GAMMALEGGNO CECCHINI - KONTOVEL 3:2 (4:15, 15:8, 15:12, 6:15, 15:11)

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP: Conestabo, Janežič, Jogan, Regent, Drasič, Križmančič, Garbini, Legiša in Čebulec.

Na gostovanju v Pocenii so Kontovelke odigrale prav gotovo letošnjo najboljšo prvenstveno tekmo. V prvem nizu so pričele kot še nikoli doslej. Z odlično igro so nadaljevale v drugem do vodstva s 6:0, ko se je pričelo zatikati. Najbolj izenačen je bil tretji niz vse do izenačenja pri dvanajstici. V 4. setu so bile gostiteljice spet povsem brez moči. V zadnjem odločilnem nizu so gostje napravile nekaj več napak in točki sta ostali doma. Glede prikazane igre so bile Kontovelke deležne pohvale od samih nasprotnic. (J. Drasič)

obvestila

ZŠSDI obvešča, da bo v jutri, 29. t. m., ob 20.30 na sedežu ZŠSDI, Ul. sv. Frančiška 20, seja smučarske komisije.

ŠD POLET vabi na redni letni občni zbor, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah v sredo, 31. januarja, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: poročila, razprava in volitve novega odbora. Vljudno vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

ZŠSDI obvešča, da bosta v četrtek, 1. februarja, ob 20.30 seji sledeči komisiji: - košarkarske komisije na sedežu ŠD Polet v Prosvetnem domu na Opčinah - odbojkarke komisije na sedežu ŠZ Sloga v Bovovcih.

V petek, 2. februarja, pa bo ob 20.30 v Koči pod Rupo v Repnu seja balinarske komisije.

Današnji športni program Radia Opčine

Radio Opčine bo danes predvajal direktne prenose nogometnih tekem Triestina - Monza; iz amaterskih lig: Primorje - Vesna, Gaja - Hermada in prispevek iz Trebč ob koncu tekme Primorce - Opicina. Sledili bodo prispevki: namizni tenis: Kras - Barcellona, v studiju protagoniste tega srečanja in komentar Sonje Milič. Jadran - Asola, prispevek Bruna Rupla. Bor Radenska - Inter 1904, derbi resnice. Odbojka: Bor Elpro, SZ Sloga in ŠD Sokol se bodo izkajali ob 17.30. Rokomet: Kras Trimac: se pozitivni tek nadaljuje! Svetovni pokal smučanja končno srečal naravni sneg.

V košarkarski D ligi Bor Radenska klonil Interju 1904

V tretjič, žal, ni šlo rado

BOR RADENSKA - INTER 1904 83:94 (38:53)

BOR RADENSKA: Korošec 20 (0:1), Bajc 2 (2:2), Pertot 4 (1:2), Arena 19 (2:3), Pieri 14 (1:2), Blažina 19 (9:2), Smotlak 2, Persi 3 (1:2), Paulina.

TRI TOČKE: Korošec in Blažina (2), Pertot, Arena in Pieri (1). PON: Persi (40). PM: Bor Radenska 16:24, Inter 1904 18:23. ON: Bor 26, Inter 20.

V mestnem derbiju je Inter 1904 v Domu Ervatti pri Proseku zaustavil serijo zmag borovcev. Naši niso pravzaprav nikoli ogrozili nasprotnika. Inter je takoj povedel, predvsem po zaslugi Radovanija in Pozzecca, ki sta v prvem delu srečanja bila praktično neustavljiva: zadela sta 23 oziroma 20 točk. V 10. min. so domačini zaostajali za deset točk (20:30 v korist gostov), nato so nasprotniki prednost povečali tudi na 21 točk (50:29). Visoko prednost nasprotnikov si lahko razlagamo tudi s tem, da so borovci do tedaj izgubili skupno kar 12 žog.

Obvestilo dopisnikom

Primorski dnevnik v terek ne bo izšel zaradi jutrišnje vsedrjavne stavke italijanskih novinarjev. Za naše dopisnike pa bo vseeno jutri od 12. do 20. ure na razpolago tipkarnica, ki bo sprejemala njihove prispevke.

V drugem polčasu je našim nekajkrat uspelo približati se nasprotnikom na 10 točk, v 38. min. pa so dosegli najmanjšo razliko z rezultatom 83:91. Prav v teh trenutkih pa gostje niso izgubili glave in s tem dokazali dokajšnjo košarkarsko zrelost.

Po srečanju je trener Bora Radenske Žagar izjavil: »Za poraz je kriv prvi polčas, ko je ekipa podlegla odgovornosti, ki jo je čutila po dveh zaporednih zmagah, kar se mladim ekipam rado dogaja. In prav zaradi tega ne sme biti ta poraz tragičen, pač pa le obogatitev kot izkušnja več. Treba je dodati, da so gostje v drugem delu srečanja predvsem nadzorovali igro in visoko prednost, ki so jo nakopili v prvem polčasu. Temu priča dejstvo, da so domačini zadeli v drugem polčasu več kakor gostje.« (U. A.)

Sinoči v košarkarskem promocijskem prvenstvu

Kontovel Electronic Shop O.K.!

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP - LIBERTAS 109:85 (58:42)

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP: Ban 8 (2:2), Grilanc (6:6), Gulič 24 (4:6), Sterni 11 (1:3), Godnič, Štoka 21 (3:3), Pahor 4, Starc 12 (2:2), Civardi 8 (2:2), Briščik 2.

PON: Pahor v 33. min., Štoka v 36. min, Civardi v 40. min. 3 TOČKE: Grilanc 1, Gulič 2.

Kontovelovi košarkarji so sinoči v repenski telovadnici pregazili skromno ekipo Libertasa. Igralci trenerja Medena so že v prvih minutah srečanja povedli (25:9 v 6. minuti). Sredi polčasa so vodili že za 20 točk, nakar so gostje nekoliko znižali razliko.

V drugem delu so Kontovelci spet takoj pritiskali in za Libertas ni bilo več pomoči. Domačini so jim »ušli« za 28 točk in tekma je bila zapečatena. Kontovel Electronic Shop je tako vknjižil novi točki v tekmi, ki sicer ni bila dopadljiva, seveda zaradi skromnih nasprotnikov. Trener Meden je tako poslal na igrišče vse igralce, med katerimi se je tokrat še najbolje izkazal-center Štoka. (D. S.)

DOM GOMETAL - GRADO 86:95 (37:48)

DOM: Košuta 38, Silič, Ambrosi 6, Orzan 28, Semolič 5, Komel, Bric 1, Battello 5, Dornik 3, Čubriljo.

PON: Dornik (36'), Bric (37'). ON: Dom 24, Grado 30. 3 TOČKE: Košuta 3.

Brunnovi varovanci so tudi v zadnjem kolu prvega dela prvenstva zapustili poraženi igrišče. Naši fantje so bili vseskozi enakovredni nasprotnik močni peterki Gradeža, a jim je v ključnih trenutkih zmanjkalo moči. Uvodne minute srečanja niso bile najbolj spodbudne za domovce, saj so igralci Gradeža v prvih trinajstih minutah zbrali kar 17 točk prednosti (22:39). Toda belo-rdeči so do konca prvega polčasa razliko nekoliko zmanjšali, v uvodnih minutah drugega pa so z izredno igro v napadu in v obrambi dohiteli nasprotnika. V 31. minuti so celo povedli za pet točk (73:68). Žal so v nadaljevanju v obrambi popolnoma popustili in zmaga je splavala po vodi. Dobro je tokrat zaigral Košuta, ki bo moral jutri žal k vojakom. (af)

● Jadran

NADALJEVANJE S 1. STRANI

vedli (46:45), da bi v 25. min. njihova prednost znašala 5 točk (50:45). Odtlej se je bil neizprosno boj za vsako žogo. Gostom so počasi poenjale moči, naši pa so v 29. min. že vodili za devet točk (58:49) in mirno izpeljali srečanje do konca. Navdušenje sinoči kar številnih gledalcev in igralcev ter vseh v Jadranovem taboru je bilo po tej zmagi seveda izredno. Osvojeni točki pa še kako pomembni. (bl)

JADRAN TKB - NUTRILINEA 74:64 (41:45)

JADRAN TKB: Oberdan 8, Čuk 27 (13:16), Pregarc 16 (2:2), V. Sosič 2, Battini 3 (1:2), Rauber 6, Daneu 12 (6:7), Pertot, M. Sosič, Lesica.

NUTRILINEA MONTICHIARI ASOLA: Zangrando, Negri 7 (3:4), Mannini 7 (3:4), Giommi 5 (3:4), Guolo 7 (2:3), Goti 6 (4:8), Vencato 3 (1:2), Michelon 18 (12:12), Mazzini, Scramoncin 12 (4:4).

SODNIKA: Mascarello (Formia) in Filippini (Bologna). PM: Jadran TKB 22:27; Nutrilinea 32:51. ON: Jadran TKB 28; Nutrilinea 27. PON: Rauber (26), Scramoncin (32), V. Sosič (34), Negri (38), Battini (39), Guolo (40). TRI TOČKE: Oberdan 2, Pregarc 1; Guolo 1. GLEDALCEV: 900.

V ženskem smuku in superveleslalomu za SP Slavje Figinijeve in Wolfove

SANTA CATERINA VALFURVA — V tem italijanskem smučarskem letovišču so se smučarke včeraj preizkusile kar v dveh tekmah za svetovni pokal: v spustu je zmagala Švicarka Michela Figini, v superveleslalomu pa je bila najhitrejša Avstrijka Sigrid Wolf.

Michela Figini

Organizatorji svetovnega pokala so se odločili, da izpeljejo včeraj dve tekmi, da bi nadoknadili nekatere prireditve, ki so jih bili prisiljeni odpovedati v letošnji s snegom dokaj skopi sezoni. Tako so ob 10. uri startale smučarke, tri ure kasneje pa so se smučarke pomerile še v superveleslalomu.

V smuku je bila najboljša Figinijeva pred presenetljivo Zahodno Nemko Michelo Vogt in Avstrijko Petro Kronberger, ki se je s 15 točkami povzpela na prvo mesto razvrstitve svetovnega pokala za smuk. Najboljša Italijanka je bila Michela Marzola, ki se je uvrstila na 25. mesto. Startali sta tudi dve Jugoslovanki: Potiskova je bila 52., Bokalova pa 56.

V superveleslalomu je bila favoriti- nja Petra Kronberger. Avstrijka je dobro smučala in bila v vodstvu vse do starta rojakinje Sigrid Wolf. Wolfova, ki je tudi olimpijska prvakinja v tej disciplini, je smučala izredno hitro in

je vodila že na polovici proge. V drugem, tehnično zelo zahtevnem delu se je tudi dobro izmazala in osvojila prvo mesto. Med obe Avstrijki se je prerinila Francozinja Carole Merle, ki se je tako po daljšem premoru (bila je poškodovana) uspešno vrnila v beli cirkus.

Najboljša Italijanka je bila Micaela Marzola, ki je s šestnajstim mestom le za las zgrešila točko za svetovni pokal. Mateja Svet in Veronika Šarec nista startali: trenirali sta za današnji slalom.

VRSTNI RED SMUKA: 1. Figini (Švi.) 1'28"20, 2. Vogt (ZRN) 1'28"50, 3. Kronberger 1'28"58, 4. Gerg (ZRN) 1'28"63, 5. Walliser (Švi.) 1'28"84, 6. Zeller (Švi.) 1'28"92, 7. Schuster (Av.) 1'29"03.

LESTVICA SMUKA ZA SP: 1. Kronberger (Av.) 95 točk, 2. Gerg (ZRN) 93, 3. Figini (Švi.) 83, 4. Walliser (Švi.) 81, 5. Gutensohn (ZRN) 60.

VRSTNI RED SUPERVELESALOMA: 1. Wolf (Av.) 1'14"10, 2. Merle (Fr.) 1'14"22, 3. Kronberger (Av.) 1'14"48, 4. Gerg (ZRN) 1'14"67, 5. Figini (Švi.) 1'14"96, 6. Wallinger (Av.) 1'15"16, 7. Dedler (ZRN) 1'15"17.

LESTVICA SUPERVELESALOMA ZA SP: 1. Wolf (Av.) 45 točk, 2. Mosenlechner (ZRN) 41, 3. Kronberger (Av.) 37, 4. Michaela Gerg (ZRN) 33, 5. Dedler (ZRN) 27.

SKUPNA LESTVICA ZA SP: 1. Kronberger (Av.) 220 točk, 2. Wachter (Av.) 208, 3. Gerg (ZRN) 190, 4. Schneider (Švi.) 141, 5. Walliser (Švi.) 134, 6. Figini (Švi.) 109, 7. Wolf (Av.) in Dedler (ZRN) 85.

Moški smuk za svetovni pokal v Val d'Iseru Höflechner pred vsemi

VAL D'ISERE — Vse kaže, da je postal moški smuk zadnje čase domena Avstrijca Helmuta Höflechnerja in Norvežana Atleja Skaardala. Pretekli teden je na kitzbühlskem »dvojnem« smuku zmagal Norvežan, Avstrijec pa se je moral zadovoljiti z drugim mestom z 12 stotinkami zaostanka. Včeraj se je Höflechner oddolžil Skandinavcu za poraz na Streifu, z zmago pa se je povzpел tudi na prvo mesto začasne lestvice smuka za svetovno prvenstvo.

Prvi favorit, Pirmin Zurbriggen, je osvojil šele peto mesto. Pred njim se je uvrstil celo povsem nepoznani Francoz Christophe Fivel, ki je startal z visoko štartno številko. Fivelov uspeh in presenetljivo 6. mesto Italijana Luigija Colturija (startal je kot 49.) sta bila možna zaradi izredno lahke proge s širokimi zavoji, ki je postala po štartni številki 30 tudi vse »hitrejša«. Nad progo, ki jo je Karl Schranz prekrstil kar v »progo za starčke«, se je še največ hudoval prav Zurbriggen, ki je poudaril, da je preveč položna in tehnično povsem nezahtevna.

Naj bo kakorkoli že, Zurbriggen bo moral tudi danes in jutri na to lahko progo. Danes bo z drugimi protagonistmi belega cirkusa nastopil v smuku, ki so ga še pred božičem odložili prav tu v Val d'Iseru zaradi pomanjkanja snega; jutri pa bo na sporedu superveleslalom, ki so ga iz istega razloga odložili v Wengnu.

VRSTNI RED SMUKA: 1. Höflechner (Av.) 2'02"21, 2. Skaardal (Nor.) 2'02"86, 3. Besse (Švi.) 2'03"43, 4. Fivel (Fr.) 2'03"82, 5. Zurbriggen (Švi.) 2'03"97, 6. Colturija (It.) 2'04"15, 7. Belczyk (Kan.) 2'04"34, 8. Zehentner (ZRN) 2'04"50, 9. Resch (Av.) 2'04"57, 10. Rupp (Av.) 2'04"64, 11. Mahrer (Švi.) 2'04"80, 12. Alpiger (Švi.) 2'04"82, 13. Summermatter (Švi.) in Fahner (Švi.) 2'04"85, 15. Lehman (Švi.) 2'04"87.

LESTVICA SMUKA ZA SP: 1. Höflechner 66 točk, 2. Zurbriggen (Švi.) 60, 3. Skaardal (Nor.) 45, 4. Besse (Švi.) 44, 5. Ghedina (It.) 35.

LESTVICA ZA SP: 1. Zurbriggen (Švi.) 223 točk, 2. Furuseth (Nor.) 180, 3. Bittner (ZRN) 144, 4. Mader (Av.) 133, 5. Accola (Švi.) 100, 6. Nierlich (Av.) in Strolz (Av.) 90, 8. Franck Piccard (Fr.) 83, 9. Gstrein (Av.) 81, 10. Ericsson (Šve.) 77.

V dveh setih je odpravila Mary Joe Fernandez Neustavljiva Steffi prva v Avstraliji

MELBOURNE — Zahodnonemški teniški »panzer«, 20-letna Steffi Graf, je včeraj z zmago v dveh setih nad Američanko Mary Joe Fernandez osvojila prvo mesto na odprtem teniškem prvenstvu Avstralije. Za tevtonsko Steffi je bila to tretja zaporedna zmaga na tem prvenstvu in obenem deveta zmaga na turnirjih velikega slama, s katero si je prislužila čedno vsoto 190 tisoč ameriških dolarjev.

Grafova se je znebila 18-letne tekmičice v 81 minutah igre, njena zmaga pa ni bila tako lahka, kot bi kazalo po rezultatu (6:3, 6:4). V prvem setu je teniška igralka št. 1 v šesti igri odvzela servis nasprotnici in brez preglavic prišla do »šestice«. V drugem pa je Fernandezova, št. 12 na svetovni teniški lestvici, povedla s 3:0 in s 4:1. V sedmi igri je imela na razpolago tudi žogico za osvojitvev 5. točke, a jo je Grafova znala ubraniti, nakar ji je tudi odvzela servis. Odtlej je Američanka vidno popustila; Steffi je imela tako odprto pot do zmage, ki jo je dosegla s tretjo match žogico v deseti igri. To je bila obenem tudi 48. zaporedna zmaga Zahodne Nemke. Grafova je po dvo-boju izjavila, da ni zaigrala najbolje, prepričana pa je bila v uspeh. »Tudi če bi izgubila drugi set,« je dejala na tiskovni konferenci, »bi zmagala v tretjem, saj sem računala, da bo Fernandezova zaradi utrujenosti prej ali

slej popustila.« Lepa Mary Joe, ki je odigrala včeraj svoj prvi finale na turnirjih velikega slama, je bila kljub porazu zadovoljna s prikazano igro. »Škoda le, da nisem osvojila drugega seta,« je potožila. Potlačila se bo lahko s 94.500 dolarji nagrade za osvoje-no drugo mesto.

Ženski turnir na avstralskem odprtem prvenstvu je le še potrdil premoč Grafove, po mnenju izvedencev pa je bil sila okrnjen, brez številnih igralok, ki bi znale morebiti ogroziti vodilno na svetovni lestvici. Navratilove, Sanchezove in Selešove ni bilo v Melbourne, Sabatinijeva pa se je morala predati poškodbi. Ob odsotnosti teniških igralok takega kalibra je bila seveda za Steffi Graf pot do zmage sila olajšana.

V moških dvojicah je zmagal južnoafriški par Aldrich-Visser, ki je premagala Kanadčana Connella in Michibata s 6:4, 4:6, 6:1, 6:4. V mešanih dvojicah sta osvojila prvo mesto Američan Pugh in Sovjetinja Žvereva, ki sta v finalu premagala ameriški par Leach-Garrison s 4:6, 6:2, 6:3.

Odprto teniško prvenstvo Avstralije se je zaključilo ponoči s finalom posameznikov, v katerem sta se spoprijela Čehoslovak Ivan Lendl in Šved Stefan Edberg.

Na sliki: Mary Joe (levo) je po srečanju čestitala Steffi za zmago.

POSVET O TELESNI KULTURI

Kakšne perspektive, kakšna vsebinska zasnova, kakšna struktura slovenske telesne kulture v Italiji.

GORICA - KULTURNI DOM

Danes, 28. 1. 1990

POGRAM POSVETA:

Ob 9.00: Otvoritev

Ob 9.30: **Vladimir Budin** - Strukture in naloge krovne organizacije **Igor Komel** - Telesna kultura - špica slovenske narodnostne skupnosti v večinskem prostoru **Mirko Špacapan** - Telesna kultura in upravne enote (od občin do Dežele) **Odo Kalan** - Finansiranje telesne kulture **RAZPRAVA**

Ob 11.00: **Ace Mermolja** - telesna kultura v okviru ustvarjalnosti **Marko Lutman** - Goriški model organiziranosti in odnosov **Livio Valentič** - Organiziranost velikega športnega društva **RAZPRAVA**

Ob 12.30: Prigrizek

Ob 13.30: **Aldo Rupel** - Slovenstvo v telesni kulturi **Ivan Peterlin** - Vprašanja moštvenih panog in tekmovalnost na šolah **Rudi Pavšič** - Poročanje javnih občil o telesni kulturi **RAZPRAVA**

Ob 15.30: Zaključek posveta

ŠE POSEBEJ POZIVAMO NA PRISOTNOST ODBORNIKE IN TRENERJE NAŠIH DRUŠTEV

V italijanski nogometni A ligi

Juventus - Inter

Juventus - Inter je osrednja tekma današnjega 22. kola italijanske nogometne A lige. Obe ekipi sta v sredo nastopili v italijanskem pokalu in zmagali z renomiranim Sampdorio in Romo, Milančanom pa uspeh ni nič koristil, ker jih je dan po tekmi izločil žreb. Verjetno zato bodo danes dali vse od sebe za zmago, saj jim preostaja sedaj kot edini cilj sezone le še osvojitve prvenstva. Vodilni Napoli bo gostoval v »nevarnih« Firencah, Milan pa bo gostil Genoa.

DANAŠNJI SPORED
Bologna - Cesena, Cremonese - Atalanta, Fiorentina - Napoli, Juventus - Inter, Lecce - Lazio, Milan - Genoa, Roma - Bari, Sampdoria - Udinese, Verona - Ascoli.

V italijanski nogometni B ligi

Triestina proti Monzi

V 21. kolu nogometne B lige bo Triestina na stadionu Grezar gostila ekipo Monze, ki ima na lestvici točko manj od Tržčanov. Trener Giacomini ne bo razpolagal s izključenimi Ceronejem, Buttijem in Papaisom, kljub temu pa bo enajsterica startala na zmago. Pri gostih naj bi igral napadalec Bivi, ki je nastopal tudi za Triestino.

Vodilni Torino bo gostoval v Anconi, ki se tudi bori za napredovanje, medtem ko bo Pisa igrala proti Foggiji.

DANAŠNJI SPORED
Ancona - Torino, Avellino - Messina, Catanzaro - Licata, Como - Brescia, Padova - Barletta, Pescara - Parma, Pisa - Foggia, Reggiana - Cosenza, Reggina - Cagliari, Triestina - Monza.

domači šport

DANES

NEDELJA, 28. JANUARJA 1990

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA
14.30 v Gorici, na Rojcah: Juventina Radenska - Porcia

2. AMATERSKA LIGA
14.30 na Proseku: Primorje - Vesna; 14.30 v Bazovici: Zarja - Paviese

3. AMATERSKA LIGA
14.30 v Krminu, Ul. Gorizia: Brazzanese - Sovodnje; 14.30 v San Lorenzu: San Lorenzo - Mladost; 14.30 na Padričah: Gaja - Hermada; 14.30 v Dolini: Breg - Fincantieri; 14.30 v Trebčah: Primorec - Opicina

NARAŠČAJNIKI
10.30 v Dolini: Costalunga - Breg; 10.30 v Zavljah: Zaula Rabuiese - Primorje

NAJMLAJŠI
9.00 na Proseku: Primorje - San Luigi Vivai Busà; 10.45 v Trstu, Ul. Flavia: Ponziana - Zarja Adriaimpex

ZAČETNIKI
9.00 v Trstu, Sv. Ivan: Fani A - Breg; 10.45 v Trstu, igrišče Campanelli: Campanelle - Zarja Adriaimpex; 11.45 na Proseku: Primorje - Opicina

ROKOMET

MOŠKA C LIGA
11.00 v Zgoniku: Kras Trimac - Paese
ŽENSKA C LIGA
11.00 v Trevisu: Pastajolly - Kras

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA
9.30 v Trstu, na 1. maju: Bor Friulexport - Breg

UNDER 18 ŽENSKE
9.00 v Trstu, Ul. Zandonai: OMA Mobili San Giusto - Kontovel Electronic Shop; 11.00 v Trstu, šola Altura: Club Altura Omse - Breg Agrar

UNDER 16 MOŠKI
10.30 v goriškem Kulturnem domu: Tekno progres - Il Pozzo; 10.30 v Repnu: Sloga - Vivil

UNDER 16 ŽENSKE
10.00 v Gorici, Drevored 20. septembra: Olympia - Fresco Discount; 11.00 na Opčinah: Sloga Sagor - Ricreatori A; 11.00 v Trstu, na 1. maju: Bor Friulexport - L'Arcobaleno

UNDER 14 ŽENSKE
9.30 na Proseku: Kontovel Electronic Shop - Bor Friulexport A

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA
11.00 v Trstu, na 1. maju: Cicibona - Radioquattro

DEŽELNI MLADINCI
9.00 v Trstu, na 1. maju: Cicibona - Corridoni; 11.00 na Proseku: Kontovel Techna - Latte Carso

DRŽAVNI KADETI
11.00 v Vidmu, Ul. Marangoni: Fosam - Kontovel Techna; 11.30 v Trstu, šola Da Vinci: Ferroviario - Bor Radenska

DEŽELNI KADETI
11.00 v Trstu, Ul. Forti: Latte Carso B - Kontovel Techna A

DEČKI
9.00 v Dolini: Breg - Don Bosco A
PROPAGANDA
10.00 v Trstu, Vrdelska cesta 23: Libertas - Kontovel

NAMIZNI TENIS
ŽENSKA B LIGA
10.00 v Trstu, Ul. Fratelli Romoli: Fincantieri - Kras

ATLETIKA
DEŽELNO PRVENSTVO V KROSU
11.00 v Zgoniku: prireja AD Bor Informata

Emporio Fiorentino

ŽENSKA OBLAČILA

TRST

Ul. San Maurizio 16
(vogal Trga Ospedale)

775741

SEZONSKI POPUSTI DO 28. FEBRUARJA

PLAŠČI - PLAŠČI - PLAŠČI

IN PRI VSEH ZIMSKIH OBLAČILIH

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 4.- din (40.000.- din), naročnina za zasebnike mesečno 70.- din (700.000.- din), polletno 390.- din (3.900.000.- din), letno 780.- din (7.800.000.- din). Celoletna naročnina plačana vnaprej se med letom ne povzra.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo Tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Mali oglasi 850 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

nedelja, 28. januarja 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ACI in družba avtocest preverila »znanje« italijanskih avtomobilistov Mnogi Italijani nimajo pojma o tem, kaj pomeni varna vožnja

SESTRIERES (TURIN) — Enkrat toliko si menda lahko privoščimo, da izberemo pri poročanju o nekem dogodku rakovo pot. Zato pričnimo kar z nagradnim žrebanjem, ki se je pod pokroviteljstvom Alfe Romeo in Agip Petrolji zaključil s podelitvijo desetih tečajev »varne vožnje« in tehničnimi preizkušnjami na ledeni progi v Sestrieresu.

Kar je privedlo do nagradnega žrebanja, je bilo svojevrstno preverjanje avtomobilskega znanja, ki sta ga pripravila ACI in družba italijanskih avtocest IRI-Italtat. Preko revij L'automobile in Viaggiando so namreč zastavili bralcem-avtomobilistom niz vprašanj o avtocestah, o tem, kaj Italijani mislijo o domačem avtocestnem omrežju, predvsem pa o tem, kako se Italijani znajdejo, ko se po avtocestah vozijo.

Vprašalnike je izpolnilo in vrnilo pobudnikom kar 88 tisoč 733 avtomobilistov, odgovori pa so tako zaskrbljujoči, da bosta ACI in družba italijanskih avtocest predložila pristojnim ministrom načrt o obvezni uvedbi vožnje po avtocesti pred polaganjem vozniškega izpita. Podrobnejša analiza posameznih odgovorov bo prav gotovo pojasnila, zakaj je prišlo do te odločitve.

Vzemimo na primer osnovno vprašanje o varnostni razdalji glede na hitrost vožnje. 79 avtomobilistov na 100 je zadelo pravičen odgovor: pri 110 kilometrih na uro je treba spoštovati varnostno razdaljo 50 metrov. Kar 17,6 avtomobilistov pa je

dejalo, da je razdalja 20 metrov. Manjši odstotek uspeha (2 odstotka, vendar gre kljub vsemu za 1.750 lastnikov vozniškega dovoljenja) pa je žela varianta, da se lahko na 110 kilometrov na uro »prilepimo« avtomobilu, ki je pred nami.

Se bolj vznemirljivi pa so bili odgovori, iz katerih je razvidno, da je varnost na cesti lahko tudi fatamorgana. Po delu cestišča, kjer naj bi se smela ustavljati vozila v težavah, naj bi se smelo z vzvratno vožnjo, čeprav »previdno« privoziti do izhoda, ki smo ga zamudili, lahko pa bi isto pot izkoristili v primeru zastojev v prometu.

Pa še to: nekateri briljantni vozniki imajo recept tudi za vožnjo v megli. Ne glede na to, da so vendar na avtocesti in ne kje sredi puščave, bi upočasnili vožnjo in se z avtom podali na sredo cestišča, kjer bi se lahko orientirali po beli sredinski črti. Kaj pa rumena črta na desni strani cestišča? O tej ne duha ne sluha.

Odgovorni pri ACI in družbi avtocest so sicer ugotovili, da je takih avtomobilistov v odstotkih malo, vendar je to še vedno na stotine oseb, ki sede v avto in se zapodi »avanturi« naproti. In res. Mnogim je avtocesta prava nedeljska pustoloviščina, saj le 29,9 odst. avtomobilistov prevozi letno več kot 10.000 kilometrov po avtocesti, 12,4 odst. pa manj kot 1.000.

Ugotovitve preiskovalne komisije NTSB Boeing Aviance padel ker ni imel več goriva

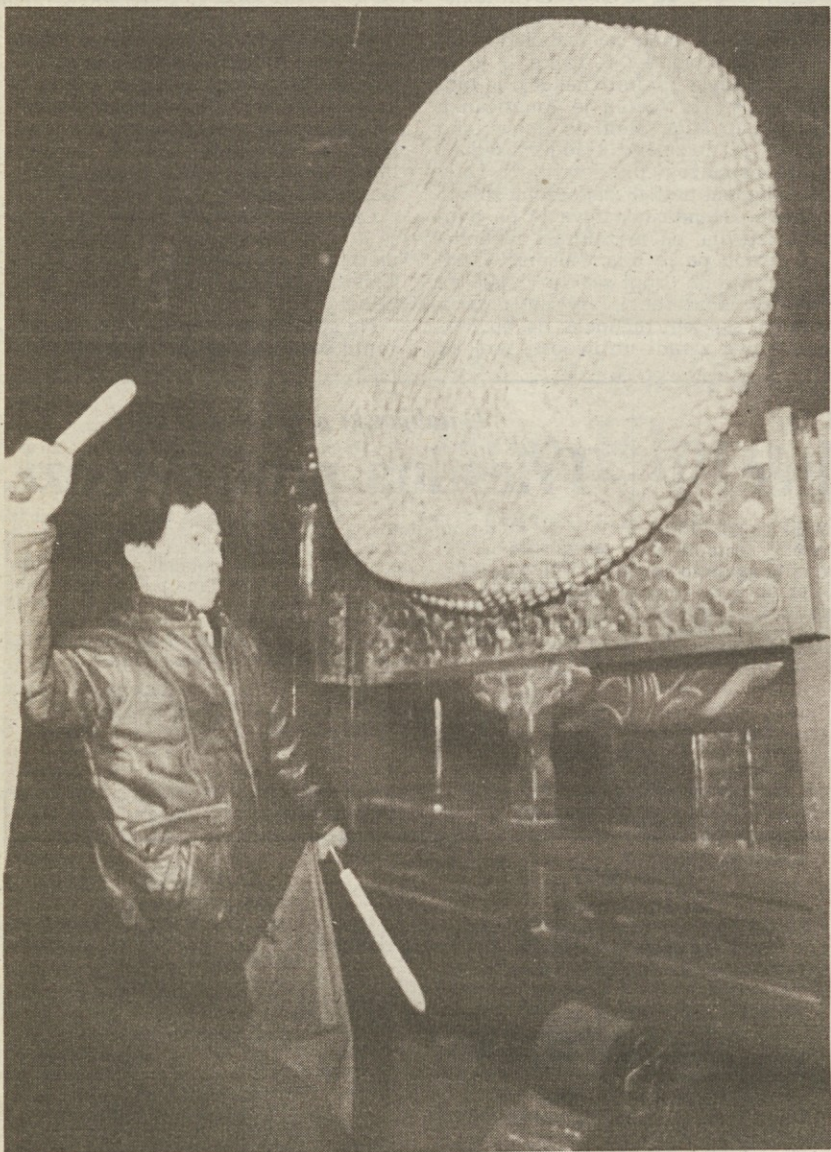

NEW YORK — Kolumbijsko letalo, ki je strmoglavilo pri New Yorku, vendar je nesrečo menda res zakrivilo primanjkuje goriva. Do teh ugotovitev so prišli strokovnjaki vladne preiskovalne komisije NTSB, ki so odkrili, da je boeing strmoglavil s 5.700 litri goriva v rezervi. Če je goriva tako malo pa ga črpalne naprave ne utegnejo brizgati v motorje.

Tragediji, ki je že terjala 72 žrtev, naj bi se torej lahko izognili z nekaj tisoči litri goriva, saj je letalo priletelo na letališče Kennedy že v rezervi, vse letališke ustanove pa zahtevajo, naj bodo letala opremljena za morebitni 45-minutni dodatni let. Preiskovalci NTSB so dejali, da so kolumbijska letala večkrat skopa pri tovarjanju goriva, ker morajo leteti sorazmerno zelo visoko in se zaradi teže rajo odrečejo gorivu, kot pa potnikom, obenem pa so steze v Bogoti in Medellinu kratke. Prav zaradi tega se večkrat dogaja, da vzletijo letala brez polnih rezervarjev, ker so tako lažja in brez večjih težav vzletijo tudi na progah, ki niso primerna za vzlet velikih potniških letal.

Na sliki (Telefoto AP): razbitine kolumbijskega letala družbe Aviance.

Konj bo gospodoval po luninem koledarju

V Seulu so z bobni stopili v lunino novo leto, ki bo po kitajskem koledarju tokrat pripadalo konju. Vstop v novo leto je spremljalo povišanje števila splavov, saj bo tokrat leto »belega konja« (ponavlja se vsakih 60 let), kar prinaša ogromno nesreče ženskam. Južnokorejci pa že tako spoštujejo tradicijo, da mora biti prvorojenec moškega spola. (Telefoto AP)

Berlin privlačuje evropske federaliste

VZHODNI BERLIN — Vzhodni Berlin se počasi spreminja v glavno mesto... Evrope. Najrazličnejša politična, federalistična in evropska gibanja kar tekmujejo, da bi si zagotovila sejne dvorane Reichstaga, starega berlinskega parlamenta. Od začetka januarja do pozne pomladi so zato dvorane oddane in zamudniki se lahko zadovoljijo le z manj »uglednimi« palačami, vendar le v neposredni bližini Vzhodnega Berlina. Tudi taka rešitev je za manj pomembna gibanja sprejemljiva, važno je, da njihova zasedanja potekajo na »Vzhodu«.

Med prvimi so se v Berlinu sestali evropski poslanci demokrščanskih strank (PPE). Tu so zasedali od 9. do 12. januarja, medtem ko je 10. januarja v isti palači zasedala Evropska zveza KD, katere predsed-

nik je Italijan Emilio Colombo. Berlinski Reichstag pa so si zagotovili tudi evrosocialisti, evropska desnica in liberalci. Prisotnost evropske desnice, ki jo vodi francoski skrajnež Le Pen, je zaenkrat najbolj spetakljiva, predvsem zaradi njenih idej v zvezi z Veliko Nemčijo, ki jih proglašajo Nemški »Republikanerji«. Evropska desnica pa že sedaj snuje neke vrste maščevanje, s katerim bo oprala krivico, ki je bil deležen lider Republikanerjev Schönhuber. Nemška demokratična republika mu je namreč pred kakim tednom prepovedala vstop na državno ozemlje. Evropski neofašisti zato napovedujejo pravi pohod na Berlin. Tridnevni berlinski velemiting pa so že napovedali tudi evrosocialisti, in sicer od 7. do 9. februarja.

Otroško gledanje na živalski svet

RIM — Vsedržavni statistični zavod ISPES je izvedel anketo o priljubljenosti živali med otroci. Za vzorec je tokrat vzel 2000 nižješolcev, ki so s presenetljivo zrelostjo in samozavestjo odgovarjali na vprašanja, ki niso bila ravno enostavna. Anketa je namreč imela tudi namen izluščiti otrokov pristop do namišljenega in fantazijskega živalskega sveta, s kakršnim se srečujejo zlasti v televizijskih risankah, del vprašanja pa se je nanašal tudi na ekologijo. Tudi v tem primeru se je »mularija« dobro odrezala.

Skoraj 45 odstotkov anketiranih otrok je menilo, da so živali in človek nekako soodvisna druge od drugega, vendar ni vselej rečeno, da to soodvisnost ustvarja bolj ali manj recipročen čustven odnos. Med 65 odstotki otrok pa prevladuje mnenje, da je živalski vrt »nepotreben in žalosten« kraj, ki ga navadno obiščejo na prigovarjanje staršev ali učiteljev. Kar 90 odstotkov otrok ga obišče v zgodnjem otroštvu, obiska pa v glavnem ne ohrani in lepem spominu. Najbolj priljubljene so vsekakor domače živali, ki razveseljujejo 60 odstotkov otrok, od teh jih 45 odstotkov ima doma psa, 47 odstotkov pa muco, sledijo kletke s ptički in papagaji (25%), ribice (6,5%) in počasne želve (6,3%).

Živali pa vzbujajo tudi strah in občudovanje. Iz ankete ISPES je razvidno, da se deklice najbolj bojijo kač, pajkov

in mrčesa, šele za tem pridejo divje zveri, fantje pa se najbolj bojijo leva, kače in tigra. Ta podatek bodo temeljiteje obdelali psihologi, saj menijo, da je strah pred živalmi tesno povezan z otroško domišljijo in ne s stvarnostjo, kajti deklice se bolj bojijo majhnih, spolzkih plazilcev, fantje pa skrivajo v sebi nekakšno mešanico strahu in občudovanja do krvoločnih zveri.

Iz dela ankete, ki se je nanašal na »počlovečene« živali iz knjig in risank, je Disneyev Racman odločno na prvem mestu, saj ga je omenilo 37 odstotkov otrok, šele za njim pride Miki Miška. Tudi glede televizijskih programov nižješolci še vedno najraje izbirajo filme in risanke, v katerih nastopajo živali, pa čeprav niso glavni junaki.

Kako pa nižješolci ocenjujejo nasilje nad živalmi? Velika večina je omenila nekatere dogodke, ki so obšli svet, kot na primer odisejda štirih kitov, ki so lansko zimo ostali vkletnjeni v artiški led ali tjunov in pingvinov, ki so bili žrtev raznih ekoloških katastrof. Za morijo živali otroci najbolj krivijo onesnaženje zraka (40%), krčenje živalskega življenjskega prostora zaradi divje urbanizacije (22%), tretji element, ki neposredno ogroža živali v njihovem naravnem okolju pa je človek oziroma lovec, ki ga 17 odstotkov otrok naravnost sovraži.

Težke posledice »madžarskega watergata«

DUNAJ - BUDIMPEŠTA — Madžarska državna varnostna služba bo odslej ločena od ministrstva za notranje zadeve, začasno jo bo nadzorovalo ministrstvo za pravosodje, le-to pa bo enkrat mesečno o tem poročalo posebnemu preiskovalnemu odboru madžarskega parlamenta. O dokončni usodi te službe ter zakonih, ki naj bi urejali delovanje te ustanove, pa bo odločal novi parlament po marčnih volitvah.

Ta odločitev sodi med doslej zadnje posledice afere v zvezi z nadzorom opozicijskih strank s strani varnostne službe, ki je spričo medijskih odkritij ter reakcij javnosti nasploh povzročila dokajšno personalno puščavo v notranjem ministrstvu in vrgla precejšnjo senco na vladno MSS - madžarsko socialistično stranko (t.j. nekdanjo partijo). Afero ali »madžarski watergate« sta pred dvema tednoma sprožili opozicijska zveza svobodnih demokratov (SZDSZ) in njena mladinska organizacija Fidesz. Postregli sta namreč z dokazi, da je madžarska državna varnostna služba tudi v novembru in v decembru s prisluš-

kovanjem telefonskim razgovorom, odpiranjem pisemskega prometa ter z drugačnimi metodami nadzorovala opozicijske stranke navkljub zagotovljenemu nekaterih najvišjih predstavnikov notranjega ministrstva, da je takšne prakse konec ter navkljub navodilom premiera Miklosa Németha, naj se s takšnimi dejavnostmi preneha.

Preiskava o tej zadevi je pokazala, da obtožbe opozicije v zvezi z dejavnostjo politične policije držijo, doslej pa ni bilo dokazov, da bi nadaljnji nadzor opozicije ukazali vrhovi vladajoče socialistične stranke. Preiskava o aferi vsekakor ni povečala volilne izgled vladajočih socialistov (nekdanje partije), saj se je v javnosti potrdilo, da je bila državna varnostna služba dolga desetletja v službi njenih interesov ter da so napotki notranjemu ministrstvu v preteklosti občasno prihajali s samega partijskega vrha ter mimo ministrskega sveta. Tako naj bi podatki varnostne službe o delovanju opozicije 1989 tudi služili partiji, da se seznanj s pogajalsko strategijo opozicije pri ti.

pogajanjih za okroglo mizo o modalitetah prehoda v parlamentarno-demokratičen sistem. Ob preiskavi in pričevanjih najvišjih uradnikov notranjega ministrstva, se je obenem v marsičem pokazalo, da je varnostna služba pravtako ostala država v državi tudi po novemberskem odloku, naj se s prakso iz prejšnjih let preneha. Notranji minister István Horváth, ki je pred dnevi zaradi pritiska javnosti in opozicije odstopil (začasno ga je zamenjal državni sekretar za notranje zadeve Zoltán Gál) je namreč do zadnjega trdil, da mu o nadaljnem nadzoru opozicije ni bilo nič znano. Horváth je kot minister, odgovoren za notranji resor v končni fazi sprejel odgovornost tudi naše z besedami, da je odstop odgovornega za celotni resor »v demokraciji, ki jo vsi želimo, potreben«. Delovanje varnostne službe pa je do neke mere vendarle skušal opravičiti z ugotovitvijo, da so zakonska pravila, ki urejajo njeno delovanje še iz prejšnjega obdobja, novi zakon, ki bo urejal nje-no delovanje pa bo sprejet šele aprila.

Oddelek državne varnostne službe, ki je nadzoroval opozicijske stranke in skupine je bil razpuščen, člani pa premeščeni v druge oddelke. Odstopil je tudi donedavni vodja državne varnostne službe Jozsef Horváth. Madžarski premier Nemeth je v tem kontekstu izjavil, da bodo kadre v varnostni službi, ki se niso znale prilagoditi novemu razumevanju vloge države, morale zamenjati demokratično usmerjene osebe.

Osnredna oseba v aferi je major varnostne službe Jozsef Végváry, ki je opoziciji omogočil dostop do zaupnih dokumentov varnostne službe. Végváry naj bi to storil pod vtisom novic o zločinskem početju romunske varnostne službe Securitate. Végváry je na tiskovni konferenci med drugim povedal, da so v madžarski varnostni službi v preteklih tednih uničili 40 ton dokumentov ter da med njimi člani vlada strah pred maščevanjem žrtev policijskega preganjanja. Végváry je pravtako povedal, da je zaradi svojega sodelovanja z opozicijo dobil anonimne smrtno grožnje.

BOJAN GROBOVŠEK